SUOMALAINEN

INKERI

TOIMITTANUT

INKERIN LIITTO

2:n VUOSIJULKAISU

1933

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
SALAMA

Edullisuudessa voittamaton:

SALAMAN **maksualennukset** vakuutusmaksuista ovat tänä vuonna **6—54 % vuoden vakuutusmaksusta.**

SALAMAN **lisävakuutussummat**, jotka voittoetuina tarkoittavat alkuperäisen vakuutussumman koroittamista vakuutusmaksujen pysyessä ennallaan, nousevat **15—40 % alkuperäisestä vakuutussummasta,** jopa eräissä tapauksissa **yli 50 %:n.**

Vakavaraisuudessa ensimmäinen:

SALAMAN vararahastot, jotka varmentavat vakuutuksenottajien saatavia odottamattomien koettelemusten kohdatessa maata, ovat **25 % vakuutusrahastosta.**

Ripeästi kasvava isänmaallisen, suomalaisen väestön oma suuryhtiö:

SALAMAN **vakuutuskanta** sivuutti vuonna 1930 **2,000,000,000 mk,** ja sen vakuutuksenottajien luku on **yli 200,000 henkilöä.**

SINILEIMA GRANULAR

ensiluokkainen englantilainen vehnäjauho. Puhdas ja tasainen karkeudeltaan. Mainio talousjauho ja siitä syystä paljon käytetty.

WESTERN QUEEN —
Lännen kuningatar
vehnäjauho

puhdas, voimakas ja tuottoisa sillä se on jauhettu parhaasta kanadalaisesta vehnästä. Erinomainen kohoamis- ja sitomiskyky. Erittäin sopiva myös kaikkein hienoimpiin leivonnaisiin.

ENSO-GUTZEIT OSAKEYHTIÖ
KOTKA

Myy kotimaisilla markkinoilla sahattua ja höylättyä

puutavaraa sekä **laatikkolautoja**

Mäntysuopaa

Tärpättiä G. 1.

Mäntyöljyvernissaa

Puutervaa

Puuhiiliä

INKERIN
LIPPUJA

◆

SUOMEN JA ULKOMAIDEN LIPPUJA

◆

VIIREJÄ Y. M.

valmistaa

Helsingin Taidevärjäämö O.Y.

Helsinki, Mikonkatu 8 A. 15. Puhelin 32 498

SUOMALAINEN

INKERI

1933

TOIMITTANEET
VÄINÖ SALMINEN ja JUUSO MUSTONEN

INKERIN LIITON
2:N VUOSIJULKAISU

Väinö Salminen.

Inkerin kansa muinaissuomalaisen kulttuurin säilyttäjänä.

„Kaksi voimaa on, jotka hallitsevat maailmaa: miekan ja ajatuksen — mutta ajatuksen voima on sittenkin väkevämpi.„ Näillä Napoleonin sanoilla aloitti tasan 80 vuotta sitten Fredrik Cygnæus tutkimuksensa Kullervorunon kauneuksista. Hän jatkaa: „Ja vaikka monta kertaa tuntuisikin siltä, kuin ei maailma kelpaisi mihinkään muuhun kuin miekan hallittavaksi — kaikissa sen eri muunnoksissa ryhmysauvasta aina pyövelinpiiluun asti — niin lienee ajatuksen voima sittenkin ei ainoastaan väkevämpi, vaan samalla se voima, jonka valta kestää kauimmin. Tämä vakaumus koituu lohdutukseksi ennen kaikkea sellaisille kansakunnille, joiden miekka ei paina enemmän kuin höyhen punnuksien joukossa maailmanvaltojen vaakalaudalla, mutta joiden ajatus vetää vertoja kaikkein syvällisimmille kansanhengille."

Cygnæus huomauttaa, että Kalevalan ensimmäinen laulusato koottiin kansan sielusta noilla itä-Karjalan rajamailla, joista tuhannet kerrat on riidelty ja joita on raadeltu ja verin tahrattu. „Ja Kullervojakso palmikoitiin yhteen Inkerissä; tuossa puolittain kuivaneessa merenpohjamaassa, joka näyttää odottavan, että ne aallot, jotka ovat syrjään sysätyt, palaavat voittajina entisille asemilleen; tuossa maassa, jossa keisarillinen loisto ikäänkuin taikaiskun avulla tyhjästä esiin loitsittuna, ryntää pilviin asti, jättäen lähistöönsä alhaalle mitä kurjimpia hökkeleitä — ikäänkuin pilvilinna, joka kohoaa ilmaan kulonpolttaman hietanummen yläpuolella. Ja lopuksi tuossa suuressa raja- ja piiritalossa, josta eri valtio- sekä uskontomahdit ovat vuosisatoja kiistelleet semmoisella itsepintaisuudella ja kiihkolla, että taistelun tuoksina Troijassa Patrokloon ruu-

miin ympärillä tuntuu vain lapsen leikiltä siihen verrattuna."

Pietarin liepeillä taistelevien kansojen jaloissa oleva Inkeri on todellakin ollut suomalaisen muinaistietouden säilyttäjänä ihmemaa. Karjalaa on totuttu pitämään Kalevalan laulumaana. Kalevala on kantanut karjalaisten nimen kaikkialle, missä eepoksemme jylhälle muinaisrunoudelle osataan arvoa antaa.

Inkeri sitävastoin useimmiten unohdetaan. Ei muisteta niitä lisiä, mitkä se on antanut uuteen Kalevalaan. Inkeriä saattaa sitä paitsi sanoa Kantelettaren runojen maaksi Sieltä näet on muistiin tallennettu rikkaampi tunnelmarunoaarteisto kuin mistään muusta maailmankolkasta.

Inkerin muinaisrunot on äskettäin saatettu julkisuuteen. Ne muodostavat jättiläissarjassa „Suomen kansan vanhat runot" 9 osaa, n. 6,500 suurikokoista kaksipalstaista sivua, sisältäen yhteensä n. 15,500 toisintoa, 450,000 muinaisrunon säettä, lähes kolmanneksen kaikista Suomi-Karjalan muinaisrunoista.

Mutta mitäpä tuon muinaisperinnön runsaudesta, väitettänee, ellei niiden arvo ole paljouden mukainen.

Voimme sanoa, ettei mikään Kalevalan ja Kantelettaren tutkimus olisi ilman Inkerin runoja mahdollinen. Lisäksi Kalevala ja Kanteletar sisältävät vain osan muinaisrunoudestamme. Inkerissä on säilynyt monia runoja, jotka kaikkialta muualta ovat hävinneet ja siellä on myös omintakeisiakin sepitetty.

On sanottu, että ihmiskunnan syvällisin historia on sivistyshistoriaa. Muinaissuomalainen sivistyshistoria kuvastuu sangen monipuolisena juuri muinaisrunoissa. Suomen suvulla ei ole tuhannen vuoden takaisia kirjallisia muistomerkkejä arkistoissa. Mutta sillä on sen sijaan muinaisrunoudessaan maailman rikkain muistin varassa säilynyt kansankirjallisuus. Ja juuri Inkerin heimot ovat siitä säilyttäneet huomattavan ja sangen merkillisen osan.

Kuinka valtava laulun, runon mahti muinoin on Inkerissä ollut, ilmenee jo siitäkin, että sieltä on saatu runoja useammalta henkilöltä kuin miltään muulta alueelta. Muistiinpanoja on lähes 2000 henkilöltä, huolimatta siitä, että Inkeri tässä mielessä „löydettiin" vasta v. 1847, siis myöhemmin kuin mikään muu alue. Lönnrotin aikalaisten runonkeräyksiä suorittaessa tuntui mahdottomalta ajatus, että suurkaupungin Pietarin ja vanhan Narvan sekä Kaprion lähettyvillä elävä kansa olisi säilyttänyt ikivanhaa perintörunoutta. Muinaismuistot muka elivät vain tiettömillä Karjalan saloseuduilla.

Ei otettu huomioon, että lahjakas kansa, jolla historiantakaisena aikana oli ollut suuruudenaikansa, jouduttuaan orjuuteen säilytti muinaiskulttuurinsa muistinsa varassa, perintötietona polvesta polveen. Kun ei ollut mahdollisuutta tyydyttää henkistä nälkää painettua kirjallisuutta käyttäen, viljeltiin kirjallisuutta, joka versoi koko heimon muistissa. Ja siinä olikin, Snellmanin sanoja käyttäen, heidän historiansa, uskontonsa ja siveysoppinsa, josta tulevat sukupolvet saivat ammentaa kaiken kauniin ja opettavan, minkä manalle menneet olivat perinnöksi jättäneet.

Tekihän J. Länkelä keräysmatkallaan Inkerissä v. 1858 huomioita, joista hän kirjoittaa: „Heidän laulunsa ja elantonsa on merkillinen. Mikä olisi tämän kansan elo, jos ei lauluja olisi. Laulut pysyttävät heissä, pahuuden joka haaralta pakkautuessa, rehellisyyden hengen. Ellei virtten neuvoja ja nuhteita löytyisi, menisivät varmaan venäläisiä alemmaksi tässä kohdassa. Jos venäläiset papit saavat laulut ja virret kerran katoamaan, siltä jo näyttää, kyllä sitten hukassa ovat. Vanhain neuvot pysyttävät heissä siveyden tunnon; sillä sitä vastaan jos ken rikkoo, lauletaan joku vanha virsi uutena, toisinaan uusiakin syntyy. Kauheampaa rangaistusta tuskin lienee kuin kujalle kokoontuneiden neitojen parjausvirsi jostakin läsnäolevasta. Häpeällä pakenee hän seurasta eikä siihen toisten tule."

Inkerin muinaisrunot ovat välttämättömiä jokaiselle tutkijalle, joka haluaa luoda valoa esihistorialliseen kansatieteeseen, tapoihin, menoihin, oikeuskäsitteisiin, elinkeinoihin ja

uskomuksiin. Lyhyesti, niissä kuvastuu monipuolisena koko muinaisajan elämä, esivanhempiemme koko olemus elämänehtoineen, ajatuksineen — unelmineen ja tunnemaailmoineen. — Tietysti ei ole myöskään unohtaminen, että myöskin esineellisessä kulttuurissa, etenkin inkeroiset ja vatjalaiset säilyttivät paljon vanhaa, kaunista ja jo ammoin muualta kadonnutta.

Mutta meidän ei ole muistaminen vain sitä menneitten aikojen kulttuuria, mikä on tutkimukselle arvokasta. Taiteen ja runouden arvo ei riipu siitä kenen luomaa, kuinka vanhaa se on ja missä määrin se pohjautuu todellisuuteen. Suuri taide pysyy halki vuosisatojen ylevänä, yli arkisen ihmisen saavutusten kohoavana. Eräs saksalainen tutkija kirjoittaa orjuudessa elävien virolaisten runoudesta (v. 1841): „On uskomatonta, miten voidaan halveksia noita yleviä lauluja, jotka usein ovat niin aito runollisia, että joku Schiller tai Göthe voisi pitää itseänsä onnellisena, jos sellaisia juolahtaisi heidän mieleensä." Tämä arviointi sopii vieläkin paremmin inkeriläisiin kuin virolaisiin runoihin. Paitsi Kalevalan-aiheisia runoja on Inkeristä saatu jylhiä balladeja. Ja Inkeroisten häärunoille ei mistään muualta ole rikkaudessa ja kauneudessa vertaansa.

Vertaista saa hakea myöskin Inkerin tunnelmarunoille. Rikkaimmat niistä ovat huolta, itkua, surua, orpoa ja kovaosaista käsittelevät. Hyvin edustettuja ovat samoin runot, joissa kuvataan äidin ja tyttären suhdetta sekä neitojen laulut. Monipuolinen on niinikään runosto laulusta ja laulajasta.

Inkerin itkuvirsirunoudessakin tavataan monia runouden helmiä. Valitettavasti eivät harvalukuiset siellä main liikkuneet runonkerääjät ajoissa ennättäneet ja ymmärtäneet niitä perinpohjaisemmin ottaa talteen. Puolestatoistasadasta näytteestä saa silti hyvän käsityksen siitä kuinka paljon ikiihanaa runoutta silläkin alalla vielä viime vuosikymmeninä on annettu ainaiseksi painua unhoon.

Mutta sanoihan jo Fredrik Cygnæus ylevän tietäjäntapansa mukaisesti Inkerin suurista laulajista ja runoista:

„Kullervorunoelman jättiläisrunoilijat ovat kaikki tyyni muuttaneet manan maille, jättämättä yksikään nimeänsä kuolemattoman tuotteensa nimilehdelle. Mutta sittenkin! Yhden nimen he ovat kuitenkin siihen ikiajoiksi piirtäneet: nimen, joka sisältää ja loistollaan voittaa kaikkien heidän yksityiset nimensä. Tämä nimi on Suomen kansan oma nimi.

Ja vaikkapa niiden sydänten ja aivojen tomu, joista Kalevalan traagillinen aines on murtautunut esiin, nyt on yhtä nimetön kuin myöskin mykkä, on tämä aines sentään vaikuttava elähyttävästi ja kohottavasti, niin kauan kuin yksikään suomalainen sydän vielä sykkii ja yhdenkään suomalaisen ymmärrys on väkevä suurten aatteiden tajuamisesta."

Kehtolaulu.

(Länsi-Inkeristä).

*Nuku, nuku, yksi silmä,
torku, torku, toinen silmä,
nukkukaa molemmat silmät!
Tule ulkonta unoinen,
Käyös lapsen kätkyehen,
Vakaisen vaattehisin,
Pienen lapsen peittehisin!
Saisin itse maatakseni
ja kylässä käyäkseni,
Narvassa napatakseni,
omenoja ottamassa
päähkeniä päästämässä!
Meill' on myötävät hevoset,
liinaharjat, vaskikapiat,
päät tapajaat taivahasen,
jalat pilviä pitävät.*

Ilmari Kohtamäki.

Inkeri, tuskan ja kärsimyksen maa.

„— Vieras valtana talosa,
väkivallainen Venäjä,
vieras verinen Venäjä,
jolt' ei säästy säätäkänä,
eikä jää jyväistäkänä.„

Näin kuvaa Pärttyli Vhaëlin „Suomen Suruisen Cansan Waikia Walitus runo„ maamme kovaa osaa isonvihan kauhujen päivinä. Säkeet ovat kahden vuosisadan takaa, mutta ne sopivat Suomen kohtaloihin myöhempinäkin aikoina, aina siihen saakka, jolloin iskettiin ratkaisevat loppuiskut ja vuosisatainen ryssänvallan ies vaihtui Suomessa vapauden huomeneen. Heimolaistemme asuinalueilla ne ovat tosia yhä näinä päivinä. Ottakaamme vielä kappale Vhaëlin runosta ja muistakaamme nykyhetken Inkeriä:

„Paljastaapi peret parkas
niin aivan alastomaksi,
tyhjäksi tyynni peräti:
siellä on lehmä, siellä lammas,
siellä on härkä, hevoinen,
viepi vaivasten verahat [1])
riisuupi ripattomaksi,
aivan perki paljahaksi. —
Ahdistaapi alastoinna
huonehilta, hulahilta [2])
talviselle taivahalle
kylmähän kynehtymähän
Taltehen on verot vedetty,
taltehempa miehet tehty,
siellä on hukassa kaikki - - „

Niin, *siellä on hukassa kaikki*. Se on kuin tuskainen parahdus tämän hetken Inkeristä. Tuntuu kaamealta ajatella, että nuo isonvihan päivien säkeet ovat yhäti tosia ja ajankohtaisia, vielä kaameammalta tietää, että ne eivät edes *riitä* tulkitsemaan Inkerinmaan nykyistä ahdistuksen, tuskan ja kurjuuden tilaa. ‘ Väri on vielä liian mieto paljastaakseen sen Inkerin kasvot, missä elämän kuvaan kuuluvat olennaisina piirteinä joukkokarkoitukset, viheliäinen kolhoositalous ryöstöineen ja pakkokeinoineen, pyhättöjen häpäisy ja kaikkien uskonnollisten arvojen riena ja pilkka ja missä kansalta on riistetty vapauden viimeisetkin rippeet.

Inkeri on nähnyt paljon verta, paljon hävityksiä, se on tuhat tuskaa kokenut. Satoja vuosia se on ollut idän ja lännen taistelutantereena, satoja vuosia on siellä kestänyt isonvihan inha kurjuus. Mutta ei vielä milloinkaan ole sen kohtalo ollut niin synkkä ja niin yönmusta, ei milloinkaan sen väestö niin orjuutettu kuin nykyisinä kärsimysten vuosina. Ja kuitenkin on se valta, jonka käsissä on Inkerin ohjat, pyrkivinään luomaan kansojen onnea ja sen korkeimpana aatekylttinä on *vapauden* kaunis ja paljon lupaava sana. Valhetta, katkeraa ja katkeroittavaa ivaa!

Synkkä ja verinen oli tsaarikauden Venäjä, vielä verenkarvaisempana punertaa se Venäjä, joka on alistettu neuvostotähden alle. Hallitukset muuttuvat, vallankumouksen vihurit puhaltavat, systeemit vaihtuvat, luodaan kokonaan uudet järjestelmät, mutta: ryssä on ryssä ikuisesti. Venäjän hallitusmahdin ja sen vallan alaisten suomensukuisten kansojen keskinäinen suhde näyttää iäti säilyvän samana, synkkänä hirmuhallitsijan ja ruoskitun orjan suhteena. Nousevat mieleen Epifanij viisaan kronikasta tunnetut syrjääniläistietäjän Pamin klassilliset sanat,

[1]) vaatteet; [2]) hävitetyiltä paikoilta

puolen vuosituhatta vanhat: „Sillä voiko Moskovasta mitään hyvää tulla meille.„ Historia todistaa, että ryssän ikeen alaisilla suomensukuisilla kansoilla on alati ollut syytä toistaa nuo ylpeät epäilyn sanat. Ja aikojen kuluessa ovat ne saaneet entistäänkin kirpeämmän kärjen. Ryssänmaan kamaraan on Dshingiskaanin jälki painanut aasialaisuuden merkin, hirmuvaltiuden merkin. Sen jäljen kiroissa on tuossa maassa eletty vuosisadasta toiseen, ja sen kirouksen ovat raskaimmin saaneet kantaa juuri suomensukuiset kansat.

* * *

Inkerinmaa! Se nimi puristaa huokauksen rinnasta. Ja sana inkeriläinen soi korvissa kärsivän marttyyrin nimenä. Nurkumatta se on kestänyt vuosisataisen orjuuden. Se on hiljaa surrut ja tuskan okaat on se kätkenyt sisimpäänsä. Osuvasti kuvaavat erään länsi-inkeriläisen runon säkeet Inkerin kansan luonnetta:

„Ei minun itku kullalle kuulu,
ikävyys isolle kuulu.
Mie vaan poimin kaikki povvee,
käärin käsivarrelleni,
käärin kyyneleet kerälle,
lasen kerän lainehisse - -
En mie sano kellekää
enkä kurta kuhhukaa - - „

Tyynesti on inkeriläinen kantanut kohtalonsa. Mutta hän ei ole silti sisimmältä olemukseltaan alistunut muukalaisen pakkotoimenpiteisiin. Sielultaan ja sydämeltään hän on pysynyt inkeriläisenä. Juuri se, että Inkeri on pienenä kansana vuosisatain halki kyennyt säilyttämään kansallisuutensa, on ainutlaatuisena todisteena tämän kansan ihmeellisestä sitkeydestä. Keskelle inkeriläistä aluetta on pystytetty Pietarin miljoonakaupunki ja kokonaisia venäläisiä kyläyhteiskuntia on istutettu inkeriläiskylien välittömään naapuruuteen. Mutta kansallisuuksien sekoittaminen on jäänyt vähäiseksi. Raja oman ja vieraan heimon välillä on enimmäkseen säilynyt jyrkkänä. Inkeriläisten asemassa eläen olisi moni vähemmän sitkeä pikku kansa jo aikoja sitten hukkunut slaavien mereen. Mutta inkeriläinen on tuntenut niin voimakkaasti kuuluvansa eri rotuun, tuntenut niin vankkojen juurten liittävän itseään suomalaiseen heimoon, ettei sortotoimetkaan ole voineet häntä muuttaa muuksi. Tässä kansallisuutensa säilyttämisen taistelussa on Inkerin kansan voimakkaimpana tukena ollut oma lutherilainen kirkko.

Miten käy nyt, kun kansaa siirretään joukoittain pois kotikonnuiltaan, muukalaista asutusta lisätään, kirkot hävitetään ja pyhiä arvoja tuhotaan! Miten käy, kun herkkiin lapsensieluihin kylvetään isänmaattomuuden oppia ja jumalattomuuden kylvöä? Voiko sellaisen painon alla mikään kansallisuus kestää? Eikö nääntynyt kansa sorru turtumukseen ja välinpitämättömyyteen? Jos nykyinen polvi kestääkin, mitä tulee siitä polvesta, jonka täytyy kasvaa bolshevismin koulussa. Tuho ja perikato uhkaa Inkerinmaata, jos olevat olot saavat kauan jatkua. Niiden olojen jatkumista ajatellessa ei riitä lohdutukseksi enää edes tietoisuus inkeriläisen kansallistunnon lujuudesta. Tulee mieleen synkkä kuva tulevaisuuden historiasta, joka kenties mainitsee Inkerin heimon kerran olleena ja eläneenä, mutta josta ei jälkeä löydy — enempää kuin nyt löytyy merjan ja muroman kansoista.

* * *

Inkerin kohtalon muistaminen johtaa ajatukset myös Tarton rauhaan. Ja mieli käy entistäkin ankeammaksi. Se oli Antalkidaan rauha, ja sen varjot aikakirjojen lehdillä ovat Viaporin päivien varjoja. Lyhyestäkin historiallisesta perspektiivistä tarkasteltuna on se osoittautunut tapaukseksi, jonka yksityiskohtia arvosteltaessa kajahtelevat ankarat tuomion sanat.

Tarton rauha on ollut portaana Inkerin nykyiseen kurjuuteen. Ja seuraamukset pai-

navat nyt velvoittavina rauhan tekijöitä. Inkerin ja Karjalan kohtaloista on Tarton rauha asettanut Suomen kansan vakavaan vastuuseen. Tulee ajatelleeksi: onko meillä valtiovallan taholta tehty kaikki mitä olisi voitu ja mitä olisi pitänyt tehdä Inkerin hädän lieventämiseksi? Miten lieneekään, mutta tuntuu kuin jäisi vastaus tuohon kysymykseen jotenkin kielteiseksi. Paljon enemmän on toki tehty yksityisten, seurojen ja yhdistysten aloitteesta.

Tällä hetkellä on mahdotonta heittää Inkerin kansalle pelastusrengasta, mutta työtä Inkerin hyväksi voidaan kuitenkin tehdä. Tärkeä työmuoto on pakolaisten huolto ja heidän kasvattamisensa ja kouluttamisensa tulevan, vapaan Inkerin tarpeita silmällä pitäen. Työmaata on myös Viron Inkerissä. Tämä pieni kolkka-alue käsittää vain osan entisestä Narvusin pitäjästä — läntisintä Inkerinmaata joutui rauhanteossa Virolle ja pääsi siten idän ja lännen rajaviivan länsipuolelle. Se on köyhää seutua ja kaipaa jo senvuoksi huolenpitoa. Siellä on vielä venäläistyttämistyön tuhojälkiä, jotka vaatisivat pikaista poistamista. Se on ainoa kappale Inkerinmaata, johon pääsy on vapaa. Tehtäköön siitä vapaan Inkerinmaan kansallinen etuvartiopaikka. Suomalaisten mielenkiinto onkin kauniilla tavalla kohdistunut tänne. Suomalaisten avulla on pystytetty Viron Inkeriin pikku kirkko, ja Herättäjä-yhdistys on palkannut sinne suomalaisen papin. Akateemisen Karjala-Seuran ja eräiden muiden järjestöjen toimesta on perustettu kirjastoja ja parannettu koulujen kielioloja. (Surullista on, että yksi inkeriläiskoulu on vielä venäläinen.) Yhä enemmän on myös alkanut suomalaisia käydä Viron Inkerin asukkaita tervehtimässä. Kaikki tämä on lämmittänyt rajan asukkaiden mieliä, kaikella sillä on ollut suuriarvoinen merkityksensä.

Mutta Inkerin kohtalo vaatii koko Suomen kansan myötätuntoa ja uhrimieltä. Näissäkin oloissa voidaan enemmän tehdä Inkerin hyväksi, kunhan asia on tullut jokaisen kansalaisen sydäntä polttavaksi. Ja varmaa on, että valtiovaltakin voisi osoittaa näitä asioita kohtaan enemmän myötämieltä. Inkerin kysymys vaatii myös maan virallisten hallituselinten huomiota.

* * *

Synkkä on Inkerin kohtalo. Mutta toivoa älköön menetettäkö. Meidän täytyy uskoa, että nykyiset koettelemukset ovat sinä lopullisena kiirastulena, jonka kautta käy tie vapauteen. Me uskomme, että kerran täyttyy kärsimysten mitta ja tulee ratkaisun päivä. Ja me uskomme, että esipolvien rukous, vaivan alla tuskaisesti rinnoista puristunut huuto kansojen kohtalojen kaitsijalle, on pian täyttyvä. Uskomme siihen ja toistamme sen yhä Vhaëlin suulla.

„Herra
omin kourin kaatakohon
kovan kankian Venäjän.„

Kansanjuhla Kirjasalossa.

Mikael Nyberg.

KÄRSIVÄLLE INKERILLE.

Voi, Inkerinmaa, mitä kärsitkään
tämän kevähän saapuessa,
kun rupeaa luonto taas heräämään
olen touhussa voimallisessa!
Mitä kärsitkään, sinä heimomme maa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerin kansa, kuinka nyt käy
sinun lastesi, vanhain nuorten?
Ei muuta kuin hätää ja tuskaa näy
sekä painoa raskaitten vuorten.
Mitä kärsiä lapsesi poloiset saa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerinmaa, kuink' on tuskainen nyt
sinun surusi synkeä hetki!
Nyt liekö sun leivosi liverrellyt,
muut laulaneet lintusetki?
Mitä kärsitkään, sinä heimomme maa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerin kansa, kun säteensä luo
sinun koteihis päivyt kulta,
voi, tokko se iloa sydämiin tuo,
saako itkun se lopettaa sulta?
Mitä kärsiä lapsesi poloiset saa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerinmaa, kuka kuokkahan
sekä aurahan käydä nyt voisi,
ken siemenen, satoa lupaavan,
sinun multaasi mustaan toisi?
Mitä kärsitkään, sinä heimomme maa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerin kansa, nyt lapsias,
joita väkivaltaiset raastaa
ja joille he kaukana kamaraltas
ehkä pilkkaa ja julmuutta haastaa!
Mitä kärsiä lapsesi poloiset saa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerinmaa, etkö halkea,
etkö ahdistajaas aio niellä,
etkö lakkaa luomasta kukkia,
etkö leivän kasvua kiellä?
Mitä kärsitkään, sinä heimomme maa,
Mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerin kansa, sun lietesi
aivan kylmiile jäädä taitaa.
Miss' ennen ruususi kukoisti,
siinä tallataan kukkamaita.
Mitä kärsiä lapsesi poloiset saa,
mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerinmaa, kuinka heikko on
meidän voimamme apua tuomaan,
kuinka kukin meistä on kelvoton
sinun yöhösi valoa luomaan!
Sinä kärsit vain, polo heimomme maa.
Mitä eessäsi kangastaa?

Voi, Inkerin kansa, me itkien
sinun osasi ankaran näämme
ja taivaan Jumalaa rukoillen
maan tomuhun painamme päämme.
Hän lapsesi kärsivät auttakohon,
Hän armossaan voimakas on.

Voi, Inkerinmaa, älä näänny vaan,
älä toivoa kokonaan heitä.
On Jumala Herra taivaan ja maan,
joka johtavi ihmeteitä.
Vaikka kärsit nyt, sinä heimomme maa,
koeta Herrahan uskaltaa.

Voi, Inkerin kansa, sun hätäsi ei
tullut sokean kohtalon kautta:
sinut armossa Jumala sinne vei,
ja Hän kerran varmasti auttaa.
Häneen toivokoot kärsivät lapsesi vaan
suurimmissakin tuskissaan!

Kaarina Salminen.

Inkeri orjuuden aikana.

Itämerensuomalaiset kansat muodostuivat maantieteellisen asemansa vuoksi jo varhaisina aikoina idän ja lännen välittäjiksi. Historiallisen ajan alusta saakka yrittivät mahtavat naapurit päästä heidän olojansa määräämään. Viron ja Liivin kansojen syvästi traagillinen vapaudentaistelu päättyi saksalaisten voittoon, synkkään orjuuteen ja kurjuuteen. Virolaisten ja liiviläisten alkeelliset sotavarustukset, puiset nuijat, keihäät, tapparat ja tuurat eivät pystyneet saksalaisten koviin rautahaarniskoihin ja kehittyneempiin sota-aseisiin. Vuosisatoja kestäneen kovan orjuuden jälkeen joutuivat he Venäjän vai kutuksen alaiseksi.

Samaten kertoo Inkerin muinainen historia alituisista sodista, hävityksistä ja linnoitusten rakentamisista. Suomalaisten heimojen itsenäisyyden aikana Nowgorodin kanssa solmittu kauppayhteys muuttui vähitellen veronalaisuudeksi. Verona lienee otettu etupäässä turkiksia. Mutta sittemmin lahjoittivat veron ottajat suurimman osan Inkerinmaata läänitykseksi liettualaiselle ruhtinaalle, joka kiskoi raskaat verot ja kohteli kovuudella maan asukkaita, vatjalaisia ja inkerikkoja, jotka yrittivät kapinaakin. Yliherruus siirrettiin sitten Moskovan ruhtinaalle ja keskiajan lopulla olivat venäläiset ylimyssuvut jo kaikkialla Inkerissä tilanhaltijoina. Sitäpaitsi anastivat valtio, kirkko ja luostarit melkoisia maa-alueita. Inkerin entiset vapaat talonpojat muuttuivat siten suurten tilanomistajien vuokralaisiksi. Vain pieni osa jäi vapaaksi.

Varhemmin oli venäläisten ruhtinaitten tapa sellainen, etteivät he pakoittaneet voitettuja kansoja kristinuskoon, heille oli raha ja verojen kiskominen pääasia. Tiluksien alustalaiset säilyttivät vielä henkilökohtaisen vapautensa, he saattoivat mielin määrin muuttaa paikkakunnalta toiselle. Vasta 1500-luvun loppupuolella, kun talonpojat muuallakin Venäjällä tehtiin maa-orjiksi, tulivat Inkerinkin talonpojat turpeeseen sidotuiksi.

Ruotsin valtakausi v:sta 1617—1700 oli monessa suhteessa valoisampi aika Inkerille. Ainakin kansan persoonallinen vapaus oli turvattu, vaikkakin se lunastettiin kalliilla hinnalla. Kreikkalaiskatooliseen kirkkoon kuuluvia vainottiin heidän uskonsa vuoksi ja lisäksi tuli uusi, epävarma verotusjärjestelmä ja läänitykset. Kun lukuisat perheet karkasivat Venäjälle, täytyi jäljelle jääneitten maksaa karanneitten verot, josta seurasi uudet karkaamiset ja yltyvä siirtolaisuus. Inkerin autiot ja kruununmaat joutuivat siten ruotsalaisille ja saksalaisille aatelisille. Kristiina kuningattaren luopuessa kruunustaan oli Inkeri niin täydellisesti läänitetty, ettei valtiolle kuulunut enää kuin muutama autio obsi. Uusia asukkaita, siirtolaisia Suomesta virtaili laumoittain paenneitten tilalle.

Vaadittiin kestävyyttä ja tarmoa kansalta, joka pystyi seisomaan etuvartijana venäläisiä vastaan. Verotusolot olivat yhtä kurjat kuin Venäjän vallan aikana. Kansa sai raataa miltei orjuuden tilassa vierasheimoisten ruotsalaisten ja saksalaisten suurtilallisten alustalaisina. Talonpojan vuotuiseen verokuormaan kuului arvioveroa kaikista maanviljelys- ja luonnontuotteista. Sitäpaitsi maksettiin rahassa »kirjoitusrahoja» ja olut-aksiisia. Päälle päätteeksi oli talonpoika velvollinen suorittamaan päivätöitä.

Aika ajoin kannettiin tilapäisiäkin veroja, kuten esim. kirvesrahoja. Säilytettiinpä aluksi venäläiseen tapaan morsiusrahatkin, joita kuninkaan kiellon johdosta kuitenkaan ei saanut vaatia luterinuskoisilta. Inkerinmaan aatelisherrat siirsivät sittemmin morsiusrahat omaksi hyödykseen.

Kun verotusolot lopullisesti määrättiin, kuului talonpojan verokuormaan paitsi arvioveroa ja kirkonkymmenyksiä vielä kaikenlaisia rahoja, kuten staatsievero, täytekapat, kyyditsemisrahat, myllyvero ja henkirahat, laamannirahat, tuomarirahat, teinirahat, käräjäkapat, siltavoudin kapat ja pienet parselit. Kaikesta omaisuudesta oli suoritettava erikois-

veroa arvion mukaan, omistipa sitten vuohen, jousen, jänisverkon, veneen tai nuotan; kaikesta oli maksettava veroa. Paremmassa asemassa kuin suurten moisioitten alustalaiset olivat ne talonpojat, jotka suorittivat päivätyönsä kruunulle, he kuuluivat »kuninkaan valtaan». Kruununtalonpojat tekivät päivätöitä linnojen korjaamiseen, sotavarustuksien ja muonavarojen kuljettamiseen ja muihin yleisiin tarpeisiin. He saattoivat suorittaa päivätyönsä rahassakin.

Veronkannon ylijohto kuului voudeille, joita oli yksi kussakin linnaläänissä. Varsinaisina veronkantomiehinä toimivat starostit, joiden virka vastasi suunnilleen Suomen nimismiehiä. Kullakin pogostalla oli yleensä oma starostinsa, s. o. kylänvanhimpansa, kuten Venäjälläkin. Veronkannossa ja arvioinnissa avustivat starostia kymmenniekat, jotka olivat talonpoikien valitsemia arviolautakunnan jäseniä. Talonpoikien valitsemiin edusmiehiin kuului myöskin pitäjänkirjuri, jonka verotus- ja muissakin asioissa tuli valvoa kansan oikeuksia. Joka pogostalla oli oma pitäjänkirjurinsa. Veronkantomiehistöön kuuluivat vielä vero- ja jyväkirjurit.

Historiallisista lähteistä käy selville, että talonpoikien oikeuksia usein poljettiin, heitä rasitettiin ylen raskailla päivätöillä. Vallassaolijat kohtelivat alaisiaan tylyydellä eikä selkäsaunojakaan säästetty. Esimerkiksi Pähkinänlinnan läänin Haapakankaan hovin vuokraajaa, luutnantti Simo Örtkeniä syytettiin siitä, että hän rasitti talonpoikia laittomilla, monta viikkoa kestävillä kyytimatkoilla. Talonpoika Lauri Jesoinen valitti v. 1682, että häneltä vaadittiin ylimääräisiä päivätöitä ja kyytejä. Kiireimmällä leikkuu-ajalla hänen täytyi tehdä kyytimatka Narvaan, ja oli hän tällä matkalla hevosineen viipynyt 4 viikkoa 5 päivää. Tästä huolimatta oli Jesoisen pakko tehdä kaikki päivätyönsä niinkuin ennenkin. Jesoinen oli vangittu ja saanut kitua 5 vuorokautta ilman ruokaa. Kun Jesoisen vaimo yritti lähteä vankilaan miestään katsomaan, oli Örtken piessyt vaimoparan pahanpäiväisesti. Jesoisen poikaa oli Örtken lyönyt, sen vuoksi, ettei tämä saapunut hoviin työpäivän edellisenä iltana, niinkuin oli tapana päivätöitä tehtäessä.

Vartiamäen tutkintokäräjissä valittivat talonpojat m. m., että heidät pakoitettiin öisin puimaan hovin eloja. Hovin vuokraaja Antenflykt vastasi, että talonpojat »maan tavan mukaan» olivat velvolliset päivätöittensä ohella puimaan hovin elot. Heidän omassa vallassaan oli tehdä työ joko yöllä tai päivällä.

Pronsimoision hovin alustalaiset valittivat v. 1684, että hovinvuokraaja Stål vaati heiltä kolmen päivätyön asemesta sylen tervaksia tai tynnyrin tervaa. Kun talonpojat tarjoutuivat päivätöitä tekemään, niin hovinvuokraaja ei siihen suostunut. Stål myönsi myöskin oikeaksi väitteen, että talonpoikien vaimojen täytyi kehrätä ja kankaaksi kutoa kaiken villan, mikä saatiin hovin lampaista.

Edelleen valitettiin, että talonpojilta otettiin joka päivänmaata kohti 1 naula pellava- ja saman verran hamppurihmaa. Sitäpaitsi vaadittiin heiltä 2 naulaa voita lehmää kohti joka talosta.

Olot eivät siis olleet kehuttavat Ruotsin vallan aikanakaan, mutta kun Inkeri Uudenkaupungin rauhassa joutui uudelleen Venäjän valtaan, syöstiin talonpojat maa-orjuuteen. Sortajat olivat vierasheimoisia, tilanomistajia, jotka mielin määrin saivat verottaa ja teettää työtä alustalaisillaan, vieläpä ruoskittaa hoveihin viemiänsä orjia. Olot eri hoveissa ja valloissa muodostuivat erilaisiksi riippuen siitä, miten epäinhimillinen omistaja sattui olemaan. Talonpojan viljeltäväksi luovutettiin vain pieni maatilkku, muutama tynnyrinala, josta perheen tuli saada elatuksensa. Parhaat maat kuuluivat hoville ja vallalle. Orjuuden aikana ei saanut vapaasti liikkua kotiseudun ulkopuolella. Jokaisen täysikasvuisen miehen ja naisen täytyi kolme päivää viikossa raataa hovin työssä omassa ruoassaan. Pitipä vielä työaseetkin, harava ja viikate viedä mukana.

Hovin työhön, »teoille», ei sentään viety paitaressuja, poikia, jotka »hulkkuivat kaatioitta», housuitta. Senvuoksi oli monilla pojilla vielä 14-vuotiaina vain pitkä paitaverhonaan. Ennen lapsen syntymistä oli vaimojen käytävä teoilla viimeiseen saakka. Monet lapset syntyivät ojissa ja pehkoissa. Pienokaisen tultua maailmaan sai äiti kuusi viikkoa olla kotona lasta hoitamassa. Sen jälkeen hänen taas oli mentävä hovin töihin. Lapsen hän sai jättää lavitsan alle ryydin (viitan) helmaa imemään ja itkemään, kunnes äiti illalla palasi työstä.

Palkkaa ei hovissa maksettu. Koko vuoden työn korvaukseksi piti hovin herra syksyllä »kuominassa» (riihessä) kestit, käytyään varhemmin kutsumassa vanhoja oluenkeittotaitoisia ukkoja juhlavalmistuksille. Ohrista keitettyä olutta ja viinaa tarjottiin kuominassa, jonne oli laadittu pitkät penkit, joille kaikki hovin väki oli istutettu. Leipää oli leikattu suuriin

vakkoihin, kaalia ja puuroa oli tarjolla. Lusikat piti kumminkin kunkin viedä kotoaan. Viinaa jaettiin pikarilla, mutta olutta annettiin niin paljon kuin kukin halusi. Syötiin, juotiin ja lahjoitettiin miehille kintaat, nuorille miehille kussakat (vyöt). Tytöt saivat rätit, naisille annettiin ½ arssinaa sitsiä (pumpulikangasta). Kestitys oli vuoden palkka.

Hovin herran asettama työtaakka oli siksi raskas, että ken vaan kykeni, palkkasikin purlakoita (kulkureita) Suomesta, joille kesällä oli maksettava puoli ruplaa päivässä. Kaikkien täytyi lapsuudestaan alkaen tehdä työtä oikein hartiain voimalla. Ken ei jaksanut tai tahtonut tarpeeksi ponnistaa saadakseen veronsa suoritetuksi, hänet vietiin sotaväkeen, joka oli kuolemaakin kauheampi. Tilanomistaja tai virkaherra saattoi myöskin määrätä jonkun ruoskittavaksi. Omaiset tiesivät silloin toimittaa paikalle olkia ja reen, jolla verinen ruumis vietiin kotiin. Inkeriläinen ei saanut esi-isiensä perintömailta hyväkseen käyttää edes luonnonantimia, kaiken, sekä ihmiset että metsän elävät ja linnut omisti hovin herra.

Orjallinen tila aiheutti maanviljelyksen rappeutumisen, köyhtymisen ja kurjuuden estäen kaiken edistymisen. Ne, jotka rahalla tahtoivat vapautua hovin työstä, saivat maksaa niin suuren korvauksen, ettei takapajulle jäänyt maanviljelys sitä pystynyt tuottamaan. Rahat oli ansaittava muilta paikkakunnilta hankitulla työllä. Paremmassa asemassa olivat vain Ruotsin vallan ajoilta saakka valtion maalla asuvat »kuninkaan valtaan» kuuluvat talolliset, joiden ei tarvinnut tehdä päivätöitä hovin herroille.

Erilaisten hallitusten vaihdellessa saatiin siis vuosisatoja raataa vieraan kansan hyväksi. Muinainen vapauden ja itsenäisyyden aika väikkyi kuitenkin mielissä kuin kaukainen kangastus, se eli lauluina, tarinoina ja muistelmina pitäen vireillä uskoa kerran koittavaan uuteen, vapaaseen aikaan.

Orjuuden vapauttaminen tapahtui Inkerissä, kuten muuallakin Venäjällä, v. 1861. Vaikkei Venäjän hallitus suorastaan auttanut edistymistä, saatiin oloihin kuitenkin melkoisia muutoksia ja parannuksia.

Inkerin synkkää orjuuden aikaa kuvaavat muinaiset runolaulajatkin. Spankkovan seurakunnassa oli ennen Voiskovitsan hovi, joka kuului eräälle rikkaalle aatelismiehelle, Kondalintsoffille. Hän eli siellä ruhtinaallisella komeudella suuressa, kaksinkertaisessa linnassa:

Voi tuo herra Voiskovitsan,
Kantelitsan kaunoi herra,
teki suotta suuren linnan,
kaksinkertaiset kasarmit,
mihin poimi poikasia,
valitsi on valkopäitä.
Palkkasi pahan isännän,
millä vaivas valtajansa.

Soikkolan runossa kerrotaan venäläisestä pajarista, joka oli niin häijy, että hänen sanotaan tulleen helvetistä. Tämä »pakana pahoilta mailta» kiusasi kansaa raskailla päivätöillä »pani uhkeat urakat, mittoi suuret desettinat». Rutiköyhänä saapui hän Inkeriin kulkien virsuissa, huono paitaresu yllään, mutta jo kolmen vuoden kuluttua rikastui hän ja ylvästeli sitten komeissa saappaissa ja hienossa verassa:

Toi on heikkoi meiän herra,
aivan on paha pajari,
meille virsussa vetäisi,
tänne sai saavanassa.
Eli vuo(d)en, eli toisen,
eli kolmatta vähäisen,
viipyi viikko, sai nätälä,
sai nätälä neljättäkin,
viipyi viikko viiettäkin.
Sai vast' siitä saappahisin,
verkaviittahan vetäisi.

Vallan virsuhun veätti,
saattoi lapset laapattihin,
naiset nahkanauhaisihin,
miehet saattoi saavanahan
ja kovahan kostolihin.

Hovin herran rikastuessa köyhtyi kansa niin, etteivät naisetkaan enää ennättäneet valmistaa suurtöisiä, kauniita kansallispukujaan. Niinpä laulettiin Keski-Inkerissä:

Ei ole aikaa meiän vallan,
meiän vallan tyttölöillä,
kania paljon kauluksia,
soria pollen (esiliinan) poimehia.

Olipa hovin herrojen joukossa taitavia metsäkeinottelijoitakin, esim. Hevaalla ja Soikkolassa.

»Hevahuisen tervaherra» hävitti Hevaan ja Soikkolassa oli »Nevahoisiin terva-herra», joka tyystin hakkautti metsät:

Nevahoisiin terva-herra,
puuherra, petäjäherra,
tinki metsät tesmaroin,
puut lunasti lusmaroin.
Kump' oli hoikka hummareksi,
se oli parkiksi parempi,
alkoi hirttä helkytellä,
alkoi palkkia panella.

Kun soitten kyntämiseen ja kanavien (ojien) kaivamiseen tarvittiin runsaasti työvoimaa, lisättiin työpäiviä tarpeen vaatiessa. Miehet vaadittiin alituisiin kyytiajoihin, tytöt kiinnitettiin jauhinkivien ääreen, pojat saivat metsätöissä paleltua. Ruokana oli ravintoarvoltaan heikkoja sieniä, »morskia» (Morchella esculenta):

Meiän herra helvetissä,
jalat Jaaman kattilassa!
Kuin tuo piinas piikojansa
sekä vaivas valtojansa,
miehet tappo matkan päällä,
tytöt kiinnitti kivillä,
pojat morskilla moritti,
akat tappo tappuroilla.

Uppiniskaiset annettiin sotamiehiksi »matalammat matrosiksi, pienet pillin soittajiksi, rumemmat rumpaliksi». Vaimot ja tytöt pantiin kehruutyöhön, keskiyöllä kehrättiin, puhteella vasta riihet puitiin. Tyrön Sahamyllyn kylässä laulettiin:

Kirppulas oli kiltti rouva,
Pohjoisis paha pajari,
teetti kelkan keträpuita,
pinon pitkän vokkiloja,
akat tappoi aivinoilla,
tytöt liinan tappuroilla.

Keväällä Maarian ja Vapunpäivän aikoina, kun maa suli, oli naisten käytävä »risuja ritustamassa, varpuja varustamassa». Herran vallassa ei pyhitetty sunnuntaitakaan:

Tulloo sorja suntak' aamu,
ei ole aikaa herran vallan,
herran vallan vaimoloilla,
käyä kirkossa kesällä,
heliällä hein'ajalla,
lehen kannan kasvaessa.

Työpäivä oli pitkä, aamuvarhaisella, kun »tunti neljänsi tulevi, viies tunti viikahtavi», silloin jo kylän kymmenikka tai starosti kulki lyhty kädessä nostattamassa nuorikoita ja vaimoja hovin työhön. Soikkolan Järvenperässä laulettiin:

Kuulkaatte kuninkaan valta
kuin on heikko herran valta!
Kuin tuli maire maantak' aamu,
kymmenikka on kylässä,
taarasta joka talossa,
ajaa akkoja hovihin,
tyttölöjä herran työhön.

Ken ei saapunut määrätunniksi, kun kelloja soitettiin, sille paukkuivat patukat ja viuhkivat pihlajaiset vitsat, joita prikassikka ja starosti käyttivät rangaistukseksi. Eivät silloin auttaneet akkojen selitykset: »Meni minun lahti laapattini, kului kanta kurpposilta», jalkineet kuluivat rikki matkalla. Kun vaimojen oli kotiaskareistakin huolehdittava oli jo pyhäpäivänä säälittävä valmiiksi eväskontit, maitokannut ja rasiat. Tuli kiire piirakoita paistamaan, sieniä taputtelemaan ja tarkastamaan olivatko harava ja viikate kunnossa. Kun sitten akat matkalla »viilsivät viikate olalla, haaputtivat haravan kanssa», kyselivät he toinen toisiltaan:

Mitä on pantuna keralla,
emme kirnuta kerinneet,
teimme silmän kannikkaan,
survoin suoloja sisähän,
kaaputtelin kattiloita.

Usein supistui siis eväs leivän kannikkaan, johon oli suoloja survottu sekä kattilan kaaputuksiin.

Narvusissa laulettiin Moskovasta tulleesta Rekkovan herrasta, joka vaivasi valtaansa, ajoi naiset hoviin, jossa yksi päivä tuntui pitkältä kuin viikko. »Kun tuolla viikon vietti, luuli kuun kuluttaneensa, kun kuun kulutti, luuli vuoden voittaneensa.» Kymmenikaksi valittiin vieraita tai pahimmat paikkakuntalaiset, jotka kylmäverisesti valvoivat, että työtä tehtiin rivakasti. Jos kymmenikko

arvioi jonkun hitaaksi, tai jos joku ei kyennyt urakkaansa suorittamaan, seurasi rangaistus:

Meiän kylän kymmenikko
vinkui mennä vitsikkohon,
pakeni pajusikkohon,
leikkasi sauvan lehosta,
toisen sauvan tuomikosta,
kolmannen katajikosta.
Tuli naisien ta(ka)akse,
istuihe kivien päälle,
antoi uhkian urakan,
antoi suuren dessettinan,
nuokin paksuja panevi.

Toisinaan vaimot leikillään tuumailivat, miksei paksu pajari niitä; sehän oli selvä, ettei paksu niitä, paksu kun ei jaksa kumartua:

Siihen myö kurjat kulumme,
siihen raiskat raisunemme.
Sill' ei paksu pajari niitä,
jotta kiertävi kesikon,
välistä puolet potkajaa.

Kun iltamyöhäsellä kotiin palatessa kuu jo paistoi kujilla, tulivat lehmät ja lampaat vastaan. Lapset istuivat ikkunalla itkien iltasetta, karitsat ja vasikat olivat juottamatta, lehmät lypsämättä. Ilkeän isännän työssä kuluivat vaatteet risoiksi, eipä jäänyt aikaa puhtauteenkaan, niinkuin muinoin oli totuttu pukeutumaan läikkyviin valkoisiin pellavapaitoihin, jotka pantiin »hipiälle hiettömälle». Sen vuoksi sointuivat sanat surunvoittoisiksi:

Kuluvat helmat herran töillä,
käsivarret vallan töillä.
Ei ole aikaa herran vallan
siivo pestä silmiänsä,
puhastella poskiansa,
korviansa konsakaan.

Kelton Vanhassakylässä kerrottiin, ettei herran vallan vaimoilla ollut aikaa »saada lasta saunassa, satulalle lapset saavat, hovin tiellä hoikkenevat». Hevaan herra oli siksi omavaltainen, että hän määräsi vihittävät pariskunnatkin. Välittämättä entisistä häätavoista, joiden mukaan vihille mentiin juhlavaatteissa, pakoitti hän köyhät morsiamet kengättä ja rivattakin saapumaan vihille, vaikka ennen pidettiin suurena syntinä jos naisilla sääret eivät olleet peitetyt:

Tuo heikko Hevahan herra
hävitti hyvän Hevahan,
kauniin valtansa kaotti,
väkisin vihille viepi,
monen ristityn rivatta,
monen köyhän kengätäkin,
armottoman aanuatta,
monen sulhasen sukitta.
Tuost' on itku Inkerellä,
valitus Venäjän maalla.

Kattilan Korovaisten kylässä laulettiin, että hovin työhön pakoitettiin lapsiakin: »Siellä pienet piinataan, vakahaiset vaivataan.» Monasti kyselee runonlaulaja: »Miks ovat meiän maat matalat, olkikattoiset katalat?» Hän vastaa itse: Siksi, että kylässä on moisio ja kymmenikko, vallassa on valju herra ja paha pajari, joka ajaa akkoja ja lennättää lesketkin vaatien ankarat verot: »alttina joka akalta, polttina joka pojalta, nelin riunoin neitosilta, ruplin kylän ukoilta, pikkaraisista pienellä mitalla, vanhemmista vaakanalla (suuret astiat).»

Vuoleen Uudessa kylässä laulaja selittää miksi kodit köyhtyivät. »Miks on köyhä minun kotini, syvä synnyntäsiani, kallallinen kartanoni, kasvinpaikka karkeampi.» Laulaja vastaa, että syynä ovat piiskaniekat virkaherrat:

Aina ammatit ajavat,
lettimiehet lennättävät.
Kun teki kana munasen,
se on rouvan riehtilälle,
kun teki lehmä vasikan,
se on rouvan riehtilälle,
kun teki hepoinen varsan,
se herran ajohevoinen.
Kuin emo pojaisen teki,
se on herran kannollinen,
kun emo tytöisen teki,
se on rouvan kyökkipiika.

Virkaherrat korjasivat kaikki, lapsista ja hevosista kananmuniin saakka. Eipä niin ollen ollut ihme, että laulu lakastui ja kanteleen kielet katkesivat, kuten Soikkolan laulaja valittaa:

Sill' ei laula meiän lapset,
sill' ei poissit pillittele,
ovat huolella hovissa,
muurehella moisiossa;
pyhät on piinalla pietty,
aret on vaivalla varaa.

Miks' ei pyöri meiän pöytä,
miks' ei kantele kumise?
Sill' ei pyöri meiän pöytä,
jott' ei pyöri pöyälliset,
sill' ei kanteloi kumise,
katson kieltä kanteleelle,
päällyslautoja on vajaa.

* * *

Jylhän traagillinen oli Pohjois-Inkerin taitavimman mieslaulajan Ontropon elämän tarina. Hän oli kuuluisaa, ylvästä Melikovien laulajasukua, syntynyt n. 1834. Jo 9-vuotiaana hän oli käynyt orjan töissä, 12—15-vuotiaana paimensi hän karjaa kesäisin kilpaillen laulutaidossa kuuluisan Larin Parasken kanssa ja 18-ikäisenä vastasi hän täyttä miestä. Kun Ontropo eräänä kesänä vastusti työvoutia puolustaakseen sisartaan, sai hän julkisesti kärsiä raipparangaistuksen. Herkkään runoilijaan koski tämä häväistys, »kun kerran löi, niin kahdesti koski». Kova kohtalo muutti hänet vakavaksi ja umpimieliseksi, vaikka hän taisi suurimman osan sukunsa perintätiedosta, ei hän vieraille mielellään laulanut. Hänen koukkuinen selkänsä, arpinen päänsä ja arka katseensa todistivat, että hänen kanteleensa kielet olivat katkenneet ja niinpä hänen jäykät niskansa niksahtivat ja muistikin mureni.

* * *

Orjuuden ies jäyti laulun lahjoista rikkaan Inkerin kansan elinvoimia köyhdyttäen ja maahan polkien esi-isien muinaisen valoisan, aurinkoisen uskon. Vaikka Inkerissä laulut jo ovat vaienneet ja ilokielet kirvonneet, ihailemme ja ihmettelemme sitä hengen joustavuutta ja teräksistä tahtoa, jonka voimalla tämä pieni heimokansa on jälkimaailmalle perinnöksi jättänyt esi-isiemme rikkaat runo-aarteet.

Inkerin suomalainen perhe.

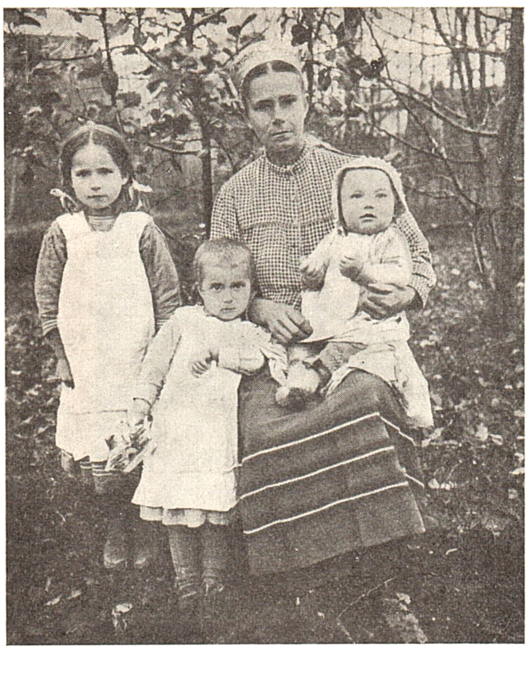
T. Lindberg.

Inkerin naisesta.

»Et älyä äitin mieltä,
arvoa emon sydäntä!
Itken tulville tupamme,
Siltalauat lainehille,
Lumet itken iljeneksi,
Iljenet suliksi maiksi.»

Nykyään Inkerin poloinen nainen on taaskin todellisen Kullervoheimon äiti, raadellun, verisen sydämen nainen! Eipä hän syyttä ole laulanut ilmi kaikkia Kullervorunon tunnelmallisia, kauniita säkeitä. Laulutaitoinen ja herkkämielinen on onneton sisaremme Inkerissä. Laulaneeko hän nytkin? Pelkäänpä, että hänen on täytynyt »ripustaa kanteleensa pajun oksille».

Vieraan vallan alaisena, jo ammoin maaorjuuteen joutuneena hän on alituiseen saanut kärsiä nöyryytystä ja tuskaa. Väräjävin sydämin on hän saanut seurata omaistensa kohtaloa. Ja jos »ruunu» miehen vei, pojat sotahan sortui tai tytär hoviin ryöstettiin, niin täytyi hänen vain turvattomana murehtia ja Jumalalle tuskansa huojentaa.

Inkeriläinen äiti Markkovalta.

Orjuuden ies ei muinoin onneksi aina ollut yhtä ankara — joskus sai huoahtaakin. Lyhyt oli sentään se vapauden ja kehityksen kausi Inkerissä, jolloin sen nainenkin kehityksessään kukoisti.

Maaorjuuden lakattua Venäjällä v. 1861, seurasi inkeriläisille vapauden aika.

Voimakas oli silloin henkinen herääminen ja aineellisestikin he pääsivät vaurastumaan.

Jo aikaisemmin oli Ruotsinvallan aikana — kiitos piispa Gezelius nuoremman — laskettu perustus Inkerin kansan uskonnolliselle kehitykselle.

Valtiollisesti ei Inkerin naisella koskaan ole ollut mitään sanomista. Tämä seikka onkin johtanut hänen kehityksensä eri suuntaan kuin hänen onnellisemman, vapaan sisarensa Suomessa. Siinä, missä meillä nainen on päässyt yhteiskunnallisesti kehittymään — siitä on Inkerin naisella ollut vain kaihoisa aavistus. Hänen toimintansa on ollut keskittynyt kodin ja talouden piiriin. Hänen voimansa on ollut sisäistä, henkistä laatua — lastensa kasvattajana, aatteiden kannattajana, perinnäistapojen säilyttäjänä — esilaulajana pidoissa, moninaisissa häätavoissa ja juhlissa, vaateparressa y. m. — puhumattakaan uskonnosta ja äidinkielestä.

Kallis tehtävä onkin ollut tuolla patriarkaalisella, hiljaisella ja puhdassydämisellä naisella ennenkaikkea säilyttäessään uskontonsa ja äidinkielensä.

Ja tämä kaikki vaikeissa olosuhteissa — venäläisten ympäröimänä ja painostamana, tuon Molokin, suurkaupunki Pietarin liepeillä kasvaen. Miesväen juoppoudestakin sai nainen kärsiä. Kesäisin oltiin venäläisen sotaväen jaloissa. Mutta Inkerin naiset pysyivät sittenkin loitolla kaikesta tästä, säilyttivät

itsensä. Se ei ollut helppo tehtävä! »Vellaselle» ei Inkerin suomalainen nainen vaimoksi mennyt ja yhtä harvinaisena poikkeuksena olivat aviottomat lapset.

Kodinhoidon ja talousaskareiden ohella lepäsi myös naisen harteilla lasten kotiopetus. Miehet olivat pakoitetut liikkumaan ansiotöillä muuallakin kuin omalla maatilkkupahasellaan.

Muutamin paikoin myöhemmän sukupolven nuoret naiset kyllä kulkivat tilapäisillä ansiotöillä, jos sellaisia lähettyvillä sattui olemaan. Mutta muuten ei vapaaehtoisesti kodista ansiotöille lähdetty. Pidettiinpä suorastaan häpeänä lähettää tyttäriä palvelukseen, varsinkin kaupunkeihin. Vain köyhät kodit joskus olosuhteiden pakosta lähettivät keskenkasvuiset tyttönsä »likaksi» lapsenkatsojiksi, varakkaampiin taloihin. Näin he välttyivät monesta pahasta.

Pietarin lähellä olevista kylistä naiset kulkivat n. k. »maitomuijina» myymässä siellä vähäisiä karjatuotteitansa, tai mitä vain muuta pieneltä konnultansa irti saivat. Rahaa he täten ansaitsivat, mutta heidän luonteensa kehitykselle se oli tuiki epäedullista.

Alituinen ulkonainen painostus sai heidät lujemmin liittymään yhteen, pysymään kodin turvissa. Tästä johtuukin inkeriläisen suuri rakkaus ja kiintymys kotiinsa ja kotiseutuunsa. Perhesiteet olivat lujat ja hellyys liikuttava perheenjäsenten kesken. Kunnioitus vanhempiin oli ehdoton, siveellisyys korkealla kannalla.

Harvoin tyttäret »vietiin» (menivät miehelään) naapuriseurakuntiin — puhumattakaan kaukaisemmista seuduista. Maasta siirtyminen ei tullut kysymykseenkään. Vasta viimeaikainen terrori on hajoittanut heidät.

Syrjäseurakunnissa pysyi inkeriläinen nainen selvemmin aitokalevalaisena sekä elämäntavoiltaan että kieleltään ja puvultaan. Aina viime aikoihin asti on hän yleisesti käyttänyt kaunista kansallispukuansa. Sen kuosi vaihteli kyllä paikkakunnittain, mutta pääasiallisesti on huomattava kaksi erilaatuista: äyrämöisten tumma hameinen ja savakoiden punaliivinen. Kotikutoista kangasta ne olivat alkujansa. Mutta myöhemmin käytettiin niihin myös ostokangasta ja savakot muodostivat itsellensä ostokankaasta omalaatuisen, suorapuseroisen pukukuosin, joka on ollut yleisesti käytännössä.

Kansallispukuisia tyttöjä Keltosta.

Miten kauniin, heleän näyn tarjosikaan muinoin Inkerin kirkkokansa tai juhlayleisö!

Inkerin nainen on älykäs, opinhaluinen, luonteeltaan hiljainen, hellä, uskollinen ja rajattoman vieraanvarainen.

Kauhulla ajattelen miten tämän puhdashenkisen naisen täytyy alistua nykyisiin pöyristyttäviin olosuhteisiin. Tuskinpa hän koskaan on kärsinyt enemmän kuin nyt, kun hänen pyhimpiä tunteitansa loukataan! Koti ja kirkko — siinähän oli hänen elämänsä ja nyt isketään arimpaan kohtaan — koti on hajoitettu, perhe raastettu, kirkko autio ja pilkattuna! Jumala yksin tietää hänen kärsimyksensä mitan!

Meillä on paljon oppimista tältä kärsimyksen naiselta, joka eturintamassa saa ottaa vastaan iskut ja haavat.

Mikä on meidän velvollisuutemme? Muistammeko edes hänen puolestaan rukoilla hänelle voimia ja parempia aikoja?

Sortuuko Inkeri?

Julkaisemme seuraavassa otteita Inkeristä tulleista kirjeistä, joissa seikkaperäisesti selostetaan Inkerin kansan nykyisiä mittaamattomia kärsimyksiä neuvostoikeen alla.

»Sydämilliset terveisemme teille kaikille, rakkaat sukulaiset. Terveiset myöskin teidän välityksellänne koko Suomen urholliselle kansalle. Emme suinkaan ole teitä unohtaneet, vaikka pitkiin aikoihin emme mitään ole teille kirjoittaneet. Olemme tämän vihollisemme käsissä, joten emme uskaltaneet kirjoittaa. Lopulta päätimme kirjoittaa teille nykyisistä raskaista oloistamme, jotka tuntuvat ehkä uskomattomilta, mutta vakuutamme, että kaikki kirjeessä mainitut asiat ovat tosia.

Ensiksi pyydämme teitä, rakkaat veljet, siskot ja koko Suomen kansa, rukoilemaan puolestamme, sillä varmaan olemme ansainneet tämän hirvittävän rangaistuksen, joka on nyt osaksemme tullut. Älkää unhoittako meitä, rajan tällä puolella kamppailevia onnettomia suomalaisia. Rukoilkaa ja taistelkaa puolestamme, kun teillä siihen on tilaisuutta. Me puolestamme teemme samoin. Täällä jokainen kansalainen on alituisessa jännityksessä. Ei ole rauhaa yöllä, eikä päivällä. Ainainen puute, kurjuus, sorto ja vangitsemiset ovat saattaneet ihmiset suorastaan epätoivon valtaan. Kaikki ovat tuskastuneet nykyiseen järjettömään komentoon, tyytymättömyyttä osoittaa osa kommunisteistakin.

Karkoitukset jatkuvat täällä entiseen tapaan. Suomalaisia häädetään pois kotikonnuiltaan kaikkialla Inkerissä. Melkein joka viikko vangitaan yksityisiä kansalaisia sekä perhekuntia. Niinpä viime maaliskuun 16 p:nä Pohjois-Inkerin rajakylistä vangittiin toistasataa henkilöä ja vietiin Siestarjoelle, josta heidät siirrettiin Pietariin. Vangittujen joukossa oli m. m. Valkeasaaren seurakunnanhoitaja *Vaasseli*. Suurin osa vangituista oli ollut aikaisemmin pakolaisina Suomessa. Samaan aikaan vangittiin Kelton pitäjän kylistä 35 talonpoikaa. Useissa kylissä miesväki onkin suuresti vähentynyt. Niinpä Kelton pitäjän Kolpinon kylän 100 miehestä on jäljellä enää 4. Vangitsemisia ja karkoituksia on toimeenpantu myöskin Keski- ja Länsi-Inkerissä. Huhtikuussa vangittiin Tyrön seurakunnasta 35 miestä, joiden perheet toistaiseksi jätettiin kotiin. Vangittujen joukossa on ollut myöskin Suomen kansalaisia. Kosemkinan seurakunnan Pärspään kylästä on kahden vuoden aikana karkoitettu toistasataa henkilöä. Aikaisemmin on ollut kylässä 150 taloa, joista nyttemmin 50 on purettu ja perheet karkoitettu Siperiaan. Purettujen talojen hirsistä on rakennettu säilyketehdas Kolkanpään kylään. Karkoitettujen omaisuus armotta ryöstetään ja luovutetaan neuvostoille ja kolhoseille.

Onnettomimpia ovat ne kansalaiset, jotka joutuvat pidätetyiksi poliittisista syistä. Heitä kuulustellaan mitä raaimmalla tavalla. Tavallisiin pakoituskeinoihin kuuluvat lyöminen, potkiminen, parrasta repiminen, »bolshevistiseen saunaan» sulkeminen j. n. e. Vangitut riisutaan melkein alastomiksi, minkä jälkeen pistetään kuumaan huoneeseen, josta viedään jääkylmään koppiin ja sen jälkeen suljetaan huoneeseen, jossa lattia, seinät ja katto ovat korkista. Kun onnettomat alkavat menettää tajuntansa, heitä uudelleen kuulustellaan. Huhtikuun lopulla vangittiin eräs talonpoika Keltosta sen vuoksi, että hänellä epäiltiin olevan piilossa aseita. Kotitarkastuksessa löydettiin vain radiokoneen osia. Tästä syystä mies karkoitettiin Kiinan rajalle Alma-Ata nimiseen kaupunkiin, jossa hän pian menetti henkensä.

Harvat ovat ne kansalaiset, joiden nimet eivät ole GPU:n kirjoissa. *Noin kolmas osa pitäjämme asukkaista on joko vangittu, karkoitettu tai muuten poistunut paikkakunnalta.* Viimeisten kahden vuoden aikana on Inkeristä karkoitettu yli 10,000 suomalaista Hiipinään, Siperiaan ynnä muille lukuisille pakkotyömaille.

Kollektiivit, neuvostolan »suurtaloudet» viettävät kaikkialla kituvaa elämää. Siitä huolimatta uusia kolhoseja perustetaan kuumeisella kiireellä käyttämällä erilaisia pakoitustoimenpiteitä, kuten riistämällä pois viljelysmaat, kieltämällä elintarpeiden saannin, kohtuuttomilla veroilla, poliittisella terrorilla y. m. Pohjois-Inkerissä 82 % väestöstä kuuluu kollektiiveihin ja koko maassa 50—60 % väestöstä on kollektivisoitu.

Rehunpuute kollektiiveissa on huutava. Karjakanta yhteistalouksissa kaikkialla vähenee. Niinpä Toksovan pitäjän Lieskulan kollektiivissa viime vuonna oli pakko teurastaa kaikki vasikat maidon puutteessa. Aikaisemmin oli kollektiivissa 120 lehmää, viime syksynä oli 95 ja nyt on jäljellä enää 60. Hevosia oli ennen 18, nyt 10. Kelton Tokkarin kollektiivissa oli viime vuonna lehmiä 58, nyt on enää 26. Länsi-Inkerissä Pärspään kylässä oli aikaisemmin lehmiä 280, nyt 70, hevosia 147, nyt 50. Lempaalan kollektiivissa »Jalostajassa», joka perustettiin vuonna 1929, oli aikaisemmin 166 lehmää ja 19 hevosta, nyt on jäljellä 70 lehmää ja 12 hevosta. Onnettomat elu-

kat kuolivat nälkään. Toksovan Poroskylän kollektiivissa kuoli nälkään 42 lehmää ja 22 hevosta.

Kansalle uskoteltiin, että kollektiiveissa tulee paranemaan väestön elintaso, mutta kahden vuoden kokemus osoittaa päinvastaista. Köyhyys ja puute rehoittaa kollektiiveissa niinkuin yksityistenkin talonpoikain talouksissa. Kun yksityisiltä maanviljelijöiltä ryöstetään maataloustuotteita, he ovat pakoitetut vähentämään tuotantoaan. Osa talonpojista jätti maansa ja kontunsa sekä siirtyi kaupunkiin parempaa toimeentuloa hakemaan. Mutta nyt häädetään kansaa pois kaupungeistakin. Koko maassa vallitsee ikäänkuin kansainvaellus. Hätääntyneet ihmiset siirtyvät paikasta toiseen hakeakseen henkensä turvaa ja saadakseen toimeentulonsa jotenkuten turvatuksi. Vielä suuremmassa määrin siirretään kansaa väkivalloin kotikonnuiltaan.

Viljellyn maan pinta-ala vähenee kollektiiveissakin. Kylässämme oli aikaisemmin kylvetty 50 ha, mutta viime vuonna vain 40 ha. Supistuminen johtuu kylvösiemenen ja hevosten puutteen vuoksi. Kollektiiveihin yritettiin tuoda traktoreita, mutta ne osoittautuivat käyttökelvottomiksi puutteellisen hoidon tähden. Monet traktorit miesvoimin oli vedettävä pois pelloilta. Luotettiin, että traktorit tulevat tekemään ihmeitä neuvostolan maataloudessa, eikä kiinnitetty minkäänlaista huomiota hevoshoitoon. Nyt sen sijaan puhutaan yksinomaan hevosten tärkeydestä neuvostotaloudessa. Radion välityksellä annetaan neuvoja hevosten järkiperäisessä hoidossa, samaa kirjoittavat neuvostolehdetkin. Mutta kaikki on myöhäistä, sillä suurin osa hevosista on loppuunajettu.

Kun maatalous menee huimaavaa vauhtia alaspäin, ovat elintarpeiden hinnat suuresti nousseet. Osuuskaupoissa on myytävänä vain hajuvettä, kenkävoidetta ja tulitikkuja. Elintarpeita jaetaan maaseudulla n. kerran kuukaudessa ja silloinkin vain sangen pienin erin. Ei edes leipääkään ole aina jaettavana väestölle puhumattakaan ryyneistä, sokerista y. m.

Kaupungeissa on elintarvepula vieläkin suurempi. Työläisiä varten on olemassa erikoisia elintarpeiden jakelupaikkoja, tehdaskauppoja, joista jaetaan juuri sen verran elintarpeita, että raihnainen ruumis pysyy jotenkuten hengissä. On olemassa myöskin valtion vapaita kauppoja, mutta niissä ovat hinnat korkeat. Niinpä sokeri maksaa 15 ruplaa kg., sianliha 37 ruplaa, makkara 15—30 ruplaa. Kun työmies ansaitsee keskimäärin 100 ruplaa kuukaudessa, voimme käsittää, miten vaikeaa hänen on tulla perheineen toimeen.

Mutta on olemassa vielä erikoisia kauppoja, joista myydään tavaraa etupäässä ulkomaalaisille sekä muillekin kansalaisille ainoastaan ulkomaan rahalla. Näissä kaupoissa on tavaraa yllinkyllin. Mutta hinnat ovat äärettömän korkeat. Moni neuvostokansalainenkin puutteessaan on vienyt tällaisiin kauppoihin viimeiset kultaesineensä saadakseen perheelleen ravintoa. GPU:n miehet kuitenkin pitävät tarkkaa

ANTTI KIRJAMO.
Suomenlahden murhenäytelmästä Suomeen pelastunut pakolainen.

luetteloa tällaisissa kaupoissa kävijöistä. On sattunut tapauksia, että neuvostokansalainen vangitaan kaupan edustalla ja passitetaan pakkotöihin. Tämän vuoksi Pietarissa on muuttunut sananparreksi lause, että kaupungin korkein rakennus on »Torgsin» (ulkomaalaisten kauppa), sillä siellä näkee yhtaikaa sekä Hiipinän että Solovetskin.

Leipäjonot kauppojen edustalla yhä kasvavat. Tuntimäärin täytyy ihmisten jonottaa saadakseen palasen leipää. Ensimäisen luokan työmiehille, eli ammattityöläisille jaetaan kuukaudessa 1 kg. sokeria, 2 kg. lihaa, 25 gr. teetä, 1 kg. makarooneja, 500 gr. ryynejä, 400 gr. margariinia, 400 gr. pellavansiemenöljyä ja 1/2 kg. maissileipää. Muille kansalaisille jaettavat määrät ovat vieläkin pienemmät.

Veroja kiskotaan kansalta sekä luonnossa että rahassa. Niinpä yhdestä lehmästä yhteistaloudessa olevankin on luovutettava valtiolle maitoa 200 litraa vuodessa, yksityistalonpojan 310 ja kulakkitalouden

620 litraa. Maidosta maksaa valtio 16 kop. litralta torihinnan ollessa 5—6 ruplaa. Viljaa on luovutettava sen mukaan kuin kukin on kylvänyt katsomatta siihen, minkälainen oli sato. Rahassa on suoritettava yksityisten talonpoikain maaveroa 80 ruplaa, itseverotusta 100 ruplaa, tilapäisveroa 160 ruplaa, pakollista vakuutusmaksua 80 ruplaa, valtion obligatioihin 50 ruplaa j. n. e. Lihaa on luovutettava 45 kg., perunoita 2700 kg. ja heinää 900 kg. Neuvostokansalaisia verotetaan mielivaltaisesti riippuen paikkakunnan neuvostosta ja siitä, mihin luokkaan verotettava kulloinkin kuuluu. Verotusta käytetäänkin yhtenä sortotoimenpiteenä ja rankaisukeinona. Kun jokin »kulakki» tahdotaan »likvitoida», t. s. ryöstää hänen omaisuutensa, niin ensimäisenä toimenpiteenä on ylivoimaisten verojen määrääminen. Kun veroa ei jakseta suorittaa, ryöstetään omaisuus ja lopulta perhe karkoitetaan.

Viime aikoina onkin ryhdytty karkoittamaan niitä talollisia, jotka eivät kykene suorittamaan verojaan. Maksamatta jääneet verot on korvattava pakkotyöllä. Koko neuvostoliitto onkin muodostunut äärettömäksi pakkotyöleiriksi, jossa kidutetaan ihmisiä mitä raskaimmalla työllä ja nälällä. Pakkotyömaita ei tarvitse hakea muualta, niitä on yllinkyllin kaikkialla. Inkerissäkin on lukuisia pakkotyöleirejä. Pohjois-Inkerissä n. k. Rahjan suolla on pakkotöissä yli 20,000 henkeä, joista suurin osa on Inkerin suomalaisia. Pakkotyömaa on varsin laaja. Työläiset on sijoitettu 26 asumusryhmään, joissa kussakin on 25 asuinrakennusta. Urakkatyöläiset eli »iskurit» saavat päivässä 800 grammaa leipää, muille työläisille annetaan vain 600 gr. Ruoka on äärettömän huonoa. Päivittäin kuolee nälkään useita työläisiä ja karkaa 200—300 miestä.

Nevan varsilla olevalla n. s. Sinjavinon suolla on 15,000 pakkotyöläistä ja Svirstroilla kanavatöissä 45,000 vankia, joista suurin osa on kulakkivankeja. Viime syksynä tuotiin sinne 2,000 Suomesta tullutta yliloikkaria, mutta muutaman ajan kuluttua suurin osa heistä karkasi.

Kotikonnuillaan olevienkin on suoritettava erilaisia pakkotöitä. Työstä yleensä ei makseta palkkaa. Niinpä m. m. Kelton pitäjän asukkaiden oli viime talvena sahattava 70 m^3 halkoja ja ajettava 10 kilometrin päähän 65 m^3. Pohjois-Inkeriin on viime talvena tuotu joukottain venäläisiä pakkotyöläisiä metsä- ja maantietöihin, mutta paikkakunnan suomalaiset viedään pakkotöihin venäläisille alueille. Patteritöitä on tehty kuumeisella kiireellä, mutta paikkakunnan väestöä ei ole otettu näihin töihin. Yleensä Pohjois-Inkerin suomalainen väestö ei nauti neuvostovallan suosiota.

Kuten näistäkin muutamista esimerkeistä käy ilmi, Inkerin suomalainen kansa on joutumassa taloudelliseen rappiotilaan. Nälkä ja kurjuus lisääntyvät päivä päivältä ja kansa epätoivoisena ajattelee tulevaa kohtaloaan. Jos kollektivisoimista tullaan jatkamaan, niin kansa joutuu suoranaiseen nälänhätään.

Joskin taloudellinen hätämme on suuri, niin monin verroin suurempaa sortoa kärsimme hengellisen ja henkisen elämän aloilla. Olemme tottuneet pitämään pyhinä esi-isäimme uskoa, tapoja ja tottumuksia, mutta nyt meiltä ne kaikki väkivalloin tahdotaan riistää. Eniten vainotaan luterilaista kansankirkkoamme ja sen palvelijoita. Rääpyvän kirkkoja on muutettu Amerikasta tulleiden suomalaisten kommunistien kommuunan navetaksi. Vuoleen kirkko viime talvena muutettiin kommunistiseksi klubiksi ja seurakunnanhoitaja pari vuotta sitten karkoitettu. Valkeasaaren kirkko on suljettu, kun seurakunnan hoitaja ja lukkari ovat pakkotöissä. Suljettuna on ollut myöskin Toksovan kirkko seurakunnanhoitajan vangitsemisen tähden, mutta hänet Suomen kansalaisena vapautettiin, joten kirkko on jälleen avoinna. Kelton kirkkoon ei päästetä pappeja. Useimmat Inkerin kirkoista ovat olleet jonkin aikaa suljettuina, kun seurakunnanpalvelijat olivat suorittamassa pakkotöitä. Miikkulaisten seurakunnan hautausmaan kiviaita on purettu ja kivet viety patterien rakennustarpeisiin. Samoin purettiin viime talvena Kosemkinan hautausmaan kiviaita ja kivistä rakennettiin patteri läheiseen metsään. Samasta kirkosta poistivat kommunistit alttarikuvat ja toivat tilalle Leninin ynnä muiden neuvostovaltijain kuvia sekä aikoivat muuttaa kirkon tanssisaliksi. Asettivatpa radionkin kirkon nurkkaan, mutta eivät saaneet sitä kuulumaan. Sen jälkeen jättivät kirkon, ja naiset heittivät seiniltä neuvostoherrain kuvat ja asettivat alttarikuvat paikoilleen.

Hengelliset kirjat ovat loppuunkuluneet, eikä uusia ole saatavissa. Niitä lainaillaan talosta taloon ja jäljennetään. Monin paikoin ei uskalleta kokoontua hartaustilaisuuksiin, eikä kotona saa laulaa ääneen hengellisiä virsiä.

Viisipäiväisen työviikon aikana työskenneltiin sunnuntai- ja pyhäpäivinäkin, mutta kun suurin joukko talonpojista pyhitti lepopäivän entiseen tapaan, niin nyt on jälleen siirrytty entiseen järjestelmään, joten sunnuntai on yleisenä lepopäivänä.

Kouluissa uskonnottoman opetuksen asemasta on siirrytty uskonnonvastaiseen kasvatukseen. Uskontoa pilkataan julkisesti kouluissa. Lapsia kehoitetaan kuuntelemaan kotona vanhempien puheita ja selostamaan niitä opettajille, joista useat ovat GPU:n asiamiehiä.

Mistään vakavasta valistustoiminnasta ei voi olla puhettakaan. Kommunistinenkin »valistustyö» on lamassa, sillä nuoriso alkaa poistua kylästä nälkää ja terroria pakoon.

Vaikka neuvostovalta julistaa maailmalle antaneensa vähemmistökansallisuuksilleen täydet kansalliset oikeudet, Inkerin suomalaisia uhkaa nykyään suuri venäläistymisen vaara. Venäläinen asutus leviää niillekin suomalaisille alueille, jotka aikaisemmin olivat puhtaasti suomalaisia. Karkoitettujen koteihin on tuotu venäläistä väestöä joko väkivalloin tai vapaaehtoisesti siirtyneinä. Länsi-Inkeriin Kurkolan ja

Aapo Iho.

Yksi monista.

Kun Suomen lehdistö aikoinaan julkaisi tietoja v. 1932 keväällä tapahtuneista joukkokarkoituksista Inkerissä, mainittiin uutisessa monien muiden ohella myöskin opettajavanhus Jaakko Huhka. Uutinen oli tyrmistyttävä. Ei siksi, ettei opettaja Jaakko Huhka koko olemukseltaan olisi kuulunut kommunistien leppymättömiin vastustajiin ja sellaisena siis »ansaitsi» karkoituksen, vaan siksi, että hän tuli loppuiällään — 72-vuotiaana — toistamiseen karkotetuksi, oltuaan poliittisesti epäluotettavan karkoitetun asemassa parhaat miehuusvuotensa, Bobrikovin ajoilta aina v. 1917 vallankumoukseen saakka!

Niinpä onkin opettaja Jaakko Huhkan elämänkohtalo yksi tragillisimpia Inkerin kansallisen taistelun rivimiesten joukosta. Eikä ainoastaan Inkerin, vaan myöskin — ja suurimmalta osalta juuri — *Suomen*, minkä vuoksi tässä lyhyesti kerrottakoon, mitkä syyt johtivat näihin karkoituksiin.

Opettajan sekä lukkari- ja urkurivalmistuksen Kolppanan seminaarissa saatuaan hän toimi vähän aikaa kotipitäjässään, siirtyen sitten Aunuksen Petroskoihin, jossa oli sekä opettajana että lukkarina. Perheen perustettuaan hän siirtyi takasin kotipitäjäänsä Huvan koululle, muuttaen sieltä sitten Suomeen Kyyrölän kansakoulun opettajaksi. Kuka muistaa Bobrikovin ajan, hän tietää, että tällaiset paikat olivat silloin etulinjoilla: Suomihan piti venäläistyttää! Venäläisen Kyyrölän kunnan alueella asustavien suomalaisten lasten päänmenoksi tarvittiin mainitussa kansakoulussa venäjänkielentaitoinen opettaja, jonka tehtäviin olisi kuulunut siis katala venäläistyttämistyö. Mutta Jaakko Huhka, pystypäinen Inkerin mies olikin toista maata, kuin mikä oli esivallan tarkoitus: J. W. Snellmanin henki oli tavottanut hänet jo Kolppanassa. Ja siihen aikaan Suomessa käyty passiivinen taistelu sai hänestä aktiivisen rivimiehen, joka heti virkaan astuttuansa ryhtyi innokkaasti työskentelemään Kyyrölän suomalaisten henkisten harrastusten johdossa.

Mutta Efialteksia on Suomessakin aina löytynyt tarpeeksi. Niin löytyi nytkin. Ennenpitkää kanneltiin kaikkinäkevälle kenraalikuvernöörille Jaakko Huhkasta, että hän on hallitukselle vihamielinen ja vaarallinen henkilö. Eikä Bobrikov kauan siekaillut. Santarmit saivat Kyyrölässä työtä kotvaksi aikaa, kunnes opettaja Jaakko Huhkalle toimitettiin

Pärspään kyliin on tuotu toistakymmentä perhettä kirgiisejä ja venäläisiä.

Kaikki piirineuvostot ovat venäläisiä. Asiapaperit kaikista neuvostoista annetaan venäjänkielisinä. Entinen kunnallinen jaotus on hävitetty ja monet puhtaasti suomalaiset kunnat on liitetty venäläisiin kyläkuntiin.

Suomalaista kansallistuntoa yritetään kaikin keinoin juurruttaa pois kansasta. Kiivaimmin taistelevat kansainvälisyyden puolesta Suomesta tulleet kommunistit, todelliset Inkerin orjuuttajat, jotka häpeävät nimittää itseään enää suomalaisiksi, vaan käyttävät itsestään nimitystä »suomenkielinen». Olemme tähän saakka pitäneet itseämme täysin suomalaisina, mutta nyt meille julistetaan, että olemme »suomenkielisiä venäläisiä». Miikkulaisten kyläneuvoston puheenjohtaja, eräs Suomesta tullut kommunisti, muutti äskettäin suomalaisen sukunimensäkin venäläiseksi »*Porsanovskij*». Näin pitkälle on menty oman kansallisuutensa halveksimisessa. Onneksi inkeriläiset kodit ovat säilyneet suomalaisina ja toivottavasti jaksavat kestää tänmänkin sortokauden, kuten aikaisemminkin ovat tehneet.

Yleinen mieliala väestössä on alakuloinen ja toivoton. Sotaa Japanin kanssa odotetaan kaikkialla. Vain siten toivotaan pelastusta nykyisestä orjuudesta. Kaupunkilaiset syyttävät maalaisia elintarvepulasta. Kaikkia maalta tulevia nimitetään kaupungeissa »kolhosnikoiksi», joka on muodostunut haukkumasanaksi.

Neuvostomaan monimiljoonaiset kansat on saatettu mielettömän kommunistivaltion kokeilujen alaisiksi ja pakkotyövangeiksi, joille parhaiten soveltuvat »kansainvälisen» laulun sanat: »Työn orjat, sorron yöstä nouskaa!» Toivokaamme, ettei tämä nouseminen tapahtuisi liian myöhään.»

karkotusmääräys, jonka mukaan hän poliittisesti epäluotettavana henkilönä sai oleskella Venäjällä valvonnan alaisena, mutta *ei Suomessa.* Kesken lukukauden täytyi hänen perheinensä lähteä Kyyrölästä merkittynä miehenä ja jättää Suomi vuosikymmeniksi.

Sellaisella paperilla ei lohjennut opettajan leipä enää muuallakaan, se on selvää sanomattakin. — Ja niin oli alettava elämä alusta. Hänellä oli nimissään maatilkku kotonaan Rääpyvän Papusissa. Ei auttanut muu kuin turvautuminen turpeeseen, vaikkei hänestä — lyötynä miehenä — enää ollut maatyön tekijäksikään niine aatteinensa ja harrastuksinensa. Alkoi vaikea, masentava vaihe miespoloisen elämässä. Hän yritti hakea lukkari-urkurin paikkaa kotipitäjässään, mutta esivalta astui väliin ja vaali kumottiin. Yrittipä puutteen ja epätoivon ahdistamana niinkin kolkkoon työhön kuin Pietarin suomalaisen P. Marian seurakunnan haudankaivajaksi, mutta ei merkittyine papereinensa kelvannut siihenkään. Silloin näet oli suomalainen pappismies esivallan miekan käyttelijänä: Pelkäsi kai, että poliittisesti epäluotettava Jaakko Huhka pian villitsee edesmenneetkin.

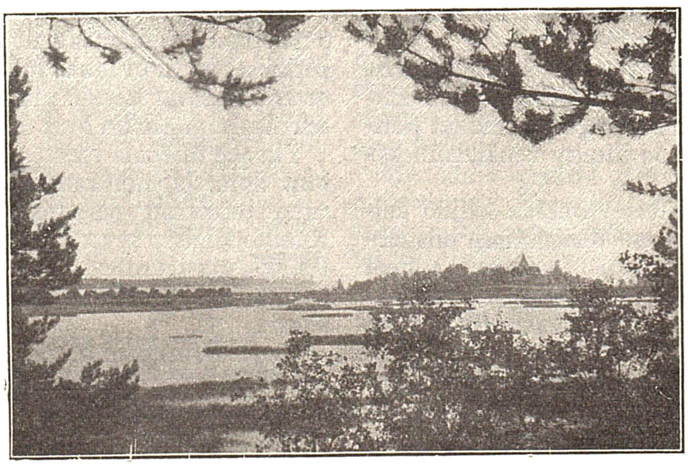
Koetti mies sitten olla »kauppaporvarinakin». Mutta ne ovat eri miehet, jotka kaupalla elävät. Hän ei siinä voittanut vaan hävisi.

Sitten haki ja sai hän Pietarissa Paalin kutomatehtaassa konttoristin nälkäpalkkaisen paikan, senkin onnen kaupalla, kun sattui saamaan pätevän suosituksen. Perhe asui tällöin enimmäkseen kylässä ja perheen pää kaupungissa. Näin jatkui kokonaista 6 vuotta, kunnes terveys petti ja mies joutui vuoteen omaksi.

Tervehdyttyänsä hän ei palannut enää kaupunkiin, vaan vaihtoi konttorityön kotitöihin, saaden siinä ohessa hoitoonsa eräässä lähipitäjässä — Lempaalassa — uskonnonopettajan toimen niissä kouluissa, joissa olivat venäläiset opettajat. Ja vasta vallankumouksen jälkeen v. 1917 hän kelpasi oman kotikoulupiirinsä opettajaksi lähes 60-vuotiaana vanhuksena, ollen siinä toimessa niin kauan, kunnes voi jättää viran pojallensa. (Muuten ei polvi pojassakaan muuttunut: Poika karkoitettiin samalla kertaa kuin isäkin.)

— Ja mikä oli nyt syynä karkotukseen? — Ah, tämä kulakki, »burshui», opettaja Huhka omisti kaksi lehmää ja n. 5 ha maata, oman tuvan ja ulkorakennukset, eikä suostunut liittymään kollektiivitalouteen, ei hyvällä eikä pahalla! Siinä oli syytä tarpeeksi. Ei muuta kuin lähde mukaan vain. Rybinskiin raahattiin mies ja jätettiin sinne oman onnensa nojaan, vissein rajotuksin ja valvonnan alle tietysti. Ja siellä on 72-vuotias Jaakko Huhka parka saanut nämä viimeiset vuotensa viettää pennittömänä, sellaisten armoilla, joilla ei itsellläänkään mitään ole.

— Mitä sanovat tähän *itsenäisen Suomen* miehet, jotka ovat aikoinaan samanlaisia kokeneet? Mitä sanoo Suomen tasavallan hallitus?

Lempaalanjärvi.

Juuso Mustonen.

Inkerin suomalaisuus ennen ja nyt.

Inkeri, loppumattomien kärsimysten ja tuskien maa, herättää meissä suomalaisissa yhäti erikoista mielenkiintoa. Päivälehdistä luemme tarkoin Inkeriä koskevia tietoja sekä tiedustelemme naapureiltamme ja tuttaviltamme Inkerin tuoreimpia uutisia.

Elämä Inkerissä käy päivä päivältä yhä huonommaksi, mutta valitettavasti sanomalehtien palstoilla siitä kerrotaan sangen vähän. Moni Inkerin ystävä tulee kysyneeksi senvuoksi itseltään, onko suomalaisuutta enää jäljellä Inkerissä ja onko Inkerin ollut pakko jo väistyä vuosisataiselta vartiopaikaltaan lännen ja idän rajamailla.

Puhutaan suomalaisesta Suomesta, puhutaan myöskin suomalaisesta Inkeristä. Oli olemassa aika, jolloin koko Inkerinmaa oli todellakin suomalainen, mutta nykyään voimme puhua vain niistä suomalaisista, jotka pitkällisen korpivaelluksensa aikana ovat jaksaneet säilyttää kansallisuutensa, äidinkielensä ja uskonsa.

Historia kertoo, että Inkerinmaalla on aina asunut Suomen sukuista kansaa. Sen alkuperäisenä väestönä ovat olleet *vatjalaiset*, jotka jo kantasuomalaisilta ajoilta lähtien ovat asuneet Inkerissä. Heidän asuma-alansa käsitti aikaisemmin koko Inkerin ulottuen aina Novgorodiin saakka. Kun vatjalaiset pitkällisten sotien jälkeen joutuivat mahtavan Novgorodin kauppavaltion alaisuuteen, heidän maataan ruvettiin kutsumaan vatjalaiseksi viidennekseksi, t. s. Novgorodin valtakunnan viidenneksi osaksi. Alituiset sodat, taudit ja nälkävuodet ovat suuresti hävittäneet vatjalaista asutusta. Tämä kansa on nykyään sukupuuttoon häviämäisillään, sillä heitä on jäljellä enää noin 500 henkeä eräissä Länsi-Inkerin kylissä Kattilan seurakunnassa.

Toisena Inkerin alkuväestönä ovat *inkeroiset* eli inkerikot, jotka n. 1100 luvulla ovat siirtyneet Inkeriin Suomesta Virolahden ja Kannaksen väliseltä alueelta.

Näin ollen Inkerin pääväestönä ovat olleet vatjalaiset ja inkerikot, jotka yksinomaan ovat asuneet Inkerissä aina 1600 luvulle asti. Kun Inkerinmaa vuonna 1617 liitettiin Ruotsiin, pääsivät Inkerin suomalaiset heimot välittömään kosketukseen Suomen kanssa ja Inkerin kansallisissa oloissa tapahtui suuri muutos.

Kun ruotsalaiset Kustaa II Adolfin aikana valloittivat Inkerinmaan, oli Inkerin suomalainen asutus käynyt sangen vähälukuiseksi ja se edelleen vähenemistään väheni. Pitkällisten sotien aikana Inkerin suomalaiset heimot joko kaatuivat sodissa, kuolivat nälkään, tauteihin tai karkasivat Venäjän puolelle, jossa heitä vieläkin on toistasataatuhatta henkeä ent. Novgorodin ja Tverin kuvernementeissa. Onneksi samoihin aikoihin alkoi Suomesta joukottain siirtyä kansaa Inkeriin. Suurin osa muuttaneista oli äyrämöisiä Kannaksen Äyräpään kihlakunnasta, savolaisia Savosta sekä muita suomalaisia eri tahoilta maata. Hallitus ei asettanut minkäänlaisia esteitä suomalaisten karkaamiselle Inkeriin, vieläpä heitä eräissä tapauksissa siihen kehoitettiin. Syynä oli Ruotsin silloinen ulkopolitiikka. Uudesta alusmaasta tahtoi Ruotsi saada itselleen vahvan tukikohdan ainaista vihollistaan Venäjää vastaan. Kustaa II Adolf ei luottanut myöskään Inkerin alkuväestöön, vatjalaisiin ja inkerikkoihin, jotka olivat uskonnoltaan kreikkalaiskatolisia ja niin ollen venäläisen vaikutuksen alaisina. Inkerinmaa piti sen vuoksi suomalaistuttaa ja luterilaistuttaa.

Näin ollen Ruotsin hallitus tuli tahtomattaan tukemaan suomalaisuutta Inkerissä, kun se samaan aikaan sorti suomalaisia alamaisiaan Ruotsissa. Tämä lähes sata vuotta kestänyt Ruotsin valtakausi toi Inkerille suurta siunausta monessa suhteessa. Joskin kansa kärsi sen ajan hengen mukaan suurta taloudellista sortoa, niin kansallisiin oloihin nähden uudet isännät saivat aikaan monta parannusta.

Ennenkaikkea on mainittava se, että Inkeri Ruotsin vallan loppuaikoina muuttui kansallisesti melko eheäksi. Niinpä vuonna 1695 tehdyn tilaston mukaan oli Inkerinmaalla alkuperäistä väestöä vain 26 % ja 74 % oli Suomesta siirtyneitä. Uudet tulokkaat olivat kaikki uskonnoltaan luterilaisia, tottuneet länsimaisiin oloihin ja kaikin puolin Inkerin alkuasukkaita kehittyneempiä. Osa maahan jääneistä inkerikoista ja vatjalaisista alkoi luterilaistua, joten luterilainen kansanaines 17. vuosisadan lopulla alkoi huomattavasti lisääntyä. Ruotsin vallan aikana oli suomalaisuus saanut Inkerissä siksi vahvan perustan, että tsaarivallan ankarimmatkaan sortotoimenpiteet eivät kyenneet sitä lopullisesti hävittämään.

Isonvihan ajat saattoivat jälleen suurta tuhoa

Inkerin suomalaisuudelle. Ennenkaikkea suomalaisen väestön lukumäärä sotien aikana suuresti väheni. Inkerin suomalaiset suurin joukoin olivat pakoitetut karkaamaan jälleen Suomeen, jonne siirtyi luterilainen papistokin. Ainoa suomalaisuuden ylläpitäjä, luterilainen kirkko lopetti toimintansa. Osa papeista vangittiin ja karkoitettiin Venäjälle, josta he vasta Uudenkaupungin rauhan jälkeen vuonna 1721 saivat palata Inkeriin. Kun sotamelskeet olivat loppuneet, alkoi suomalainen väestö palata kotikonnuilleen, mikäli niitä enää oli jäljellä. Pian elpyi seurakunnallinen elämäkin.

Totuuden nimessä on mainittava, että vaikka tsaarin hallitus yritti kaikin keinoin Inkeriä venäläistyttää, niin se antoi luterilaisen kirkon toimia rauhassa. Uskonnollista sortoa ei silloin harjoitettu. Inkerissä. Tämän vuoksi kirkolla olivat suuret mahdollisuudet ylläpitää kansassa suomalaisuutta, rakkautta äidinkieleen, esi-isäin uskoon ja suomalaiseen mieleen. Tämän tehtävänsä Inkerin luterilainen kirkko olikin kunnialla suorittanut.

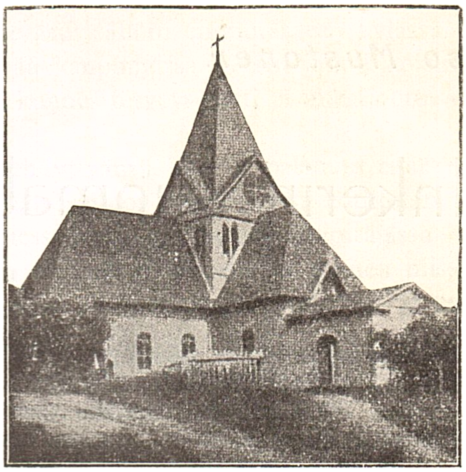
Luotuamme näin lyhyen silmäyksen Inkerin kansallisiin vaiheisiin siirrymme tarkastamaan niitä syitä, mitkä olivat omiaan ylläpitämään suomalaiskansallista mieltä ja luterilaista uskoa rajantakaisissa kovaa kokeneissa suomalaisissa heimoissa.

Inkeriläiset ovat aina olleet tietoisia suomalaisesta alkuperästään. He ovat nimittäneetkin itseään suomalaisiksi ja nimitystä inkeriläinen käytettiin vain maakunnallisessa merkityksessä, aivankuin meillä puhutaan savolaisista, hämäläisistä, pohjalaisista y. m. Tätä todistavat m. m. inkeriläisen kansanrunoilijan *Jaakko Räikkösen* sanat: »Me suomalaiset olemme, suomalaisiksi jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme.» Toinen kansanrunoilija *Juhana Ström* kirjoitti tsaarivallan ankarimpina sortovuosina:

»Vielä elää Inkerissä henki heimon pohjolan,
Sykkii miesten sydämissä veri veljen rakkahan,

Kallivieren kirkkokuoro, Eestin Inkeristä.

Lempaalan kirkko.

Vielä meillä Väinön laulut tunteitamme tulkitsee.
Niissä ilot, itkut, naurut suomenkieltä kertoilee.
Kunnes sulla sydänveri lämpimänä sykkäilee,
Toista kieltä älä peri, suomea vain sanele.
Suomenkieli, Suomen mieli, siin' on mahti meidän maan,
Sitä sinä, heimo pieni, ole valmis puoltamaan.»

Inkerin suomalaisuuden säilymiseen vaikutti vielä inkeriläisten tietoisuus siitä, että he olivat venäläisiä naapureitaan monin verroin kehittyneempiä sekä henkisessä että taloudellisessa suhteessa. Samaan aikaan kun Inkerin suomalaisten keskuudessa toimi useita valistusjärjestöjä ja taloudellisia yhdistyksiä, venäläisellä maaseutuväestöllä ei ollut näistä minkäänlaista käsitystä. Kun inkeriläiset monituhatlukuisina kokoontuivat omiin kansallisiin juhliinsa lauluin, soitoin ja puhein tulkitsemaan kansallisia huoliaan ja toiveitaan, venäläiset suuresti ihmettelivät suomalaisten järjestötoimintaa ja heidän innostustaan sivistysharrastuksiin. Kun toimeenpantiin viimeiset yleisinkeriläiset laulu- ja soittojuhlat Kolppanassa vuonna 1913 Kolppanan seminaarin 50-vuotisjuhlien yhteydessä, niin näille juhlille saapui useita venäläisiä sanomalehtimiehiä Hatsinasta, Tsarskoje-Selosta y. m. ja he antoivat loistavia lausuntoja suomalaisten lauluharrastuksesta.

Laululla onkin ollut suuri merkitys suomalaisuuden säilymiselle Inkerissä. Inkerin kansa on rakastanut laulua. Sitä todistaa m. m. runsas, lähes puoli miljoonaa säettä käsittävä kansanrunokokoelma, joka on otettu talteen Inkeristä. Inkeristä kerätyt kansanrunot käsittävät 9 Ison Tietosanakirjan kokoista nidettä, jotka nyttemmin ovat jo kaikki ilmestyneet painosta. Jokaisen suomalaisen velvollisuus olisi tutustua näihin Inkerin kansan runoarteisiin, sillä niistä saa myöskin käsityksen Inkerin kansan menneistä vaiheista ja henkisistä

Maisema Lempaalasta.

riennoista. »Soitto on suruista tehty, murehista muovaeltu», sanoivat esivanhempamme. Sorretulla kansalla on ollut yllinkyllin syytä soitoin ja lauluin valittaa surujaan. Kun kansa on ollut ainaisessa orjuudessa ja vainon alla, ei ollut muuta lohtua, kuin lauluin tulkita tunteitaan ja soitoin sydänsurujaan. Kun inkeriläinen vanhus opasti lapsiaan maailmalle, hänen tapanaan oli sanoa: »Kun menette outoon kylään, niin astukaa siihen taloon, mistä kuulette laulua, sillä siellä asuu hyviä ihmisiä.»

Kansanlaulun ohella harrastettiin Inkerissä huomattavassa määrässä myöskin kuorolaulua. Kuten tunnettua, ensimäinen laulukuoro perustettiin Inkeriin jo vuonna 1865 ja siitä lähtien kuorolaulu on kaikunut melkein kaikilla Inkerin kulmilla aina vallankumousvuosiin asti. Paitsi paikallisia kesä- ja kansanjuhlia Inkerissä vietettiin kuudet yleiset laulu- ja soittojuhlat, joista ensimäiset olivat vuonna 1891 Skuoritsassa ja viimeiset vuonna 1913 Kolppanassa.

Inkerin suomalaisuuteen vaikuttivat suuresti myöskin rajan läheisyys ja henkilökohtaiset käynnit Suomessa. Takavuosina, jolloin raja oli auki, inkeriläiset pistäytyivät usein Suomessa joko kauppamatkoillaan, tuttaviaan tapaamassa, laulujuhlilla taikka muilla asioillaan. Etenkin pohjois-inkeriläisten ja kannakselaisten välillä oli havaittavissa vilkasta kanssakäymistä. Valkjärveläiset ajopelit, kärrynpyörät, puuastiat, pärekorit, muolalaiset saviruukut, kukkopillit, hevoset, lehmät y. m. olivat Pohjois-Inkerissä kysyttyä tavaraa. Rajaseutujen asukkaat kävivät vieraisilla toistensa luona, ja solmivat keskenään avioliittoja. Kannakselaiset kävivät usein Valkeasaaren kirkossa, jopa eräät heistä suorittivat rippikoulunkin siellä. Kesäisin muutti työväkeä Suomesta Inkeriin, jossa suomalaiselle työmiehelle annettiin aina etusija muitten rinnalla. Monet muuttaneista jäivät kotivävyiksi Inkeriin tullen siten inkeriläisiksi. Inkeriläisten lapset opiskelivat Suomessa, joten kosketusta emämaan kanssa oli aina olemassa.

Suomenkielisellä kirjallisuudella ja sanomalehdistöllä on niinikään ollut suuri merkitys Inkerin suomalaisuuteen. Paitsi omia sanoma- ja aikakauslehtiä, joita julkaistiin jo vuodesta 1870 lähtien, Inkeriin tilattiin huomattava määrä sanomalehtiä, hengellisiä julkaisuja ja ammattilehtiä Suomesta. Inkerin sivistyneistö, papit, opettajat ja lukkarit, lukivat ahkeraan suomalaista kirjallisuutta ja levittivät sitä kansalle. Melkein jokaisessa seurakunnassa oli oma kirjasto, jota säilytettiin joko kirkossa tai seurakunnantuvassa. Kirjat jaettiin seurakuntalaisille tavallisesti sunnuntaisin ennen jumalanpalvelusta. Talvisin kierteli Inkerin kylillä useita Suomesta tulleita kirjakauppiaita, jotka myivät erilaista kirjallisuutta ja joulun edellä suuret määrät joululehtiä. Suomesta käsin tosin ei tehty mitään Inkerin kirjatarpeen tyydyttämiseksi. Kulttuuriyhteyttä Suomen kanssa ylläpitivät inkeriläiset papit, opettajat, lukkarit ja eräät Suomen uskonnolliset yhdistykset ja valistusseurat.

On itsestään selvä, mikä merkitys Inkerin kansakoululaitoksella on ollut Inkerin suomalaisuuden ylläpitämisessä. Kun tiedämme, että ensimäinen kansakoulu perustettiin Inkeriin jo vuonna 1785 ja että opetus kouluissa alkuaan oli yksinomaan suomenkielistä, niin ymmärrämme koulun merkityksen Inkerin suomalaisuustaistelussa. Vaikka myö-

Jatk. siv. 26.

Talo Keski-Inkeristä.

KOLPPAN

Kolppanan seminaari perustettiin v. 1863. Keisari Aleksanteri II hyväksyi seminaarin säännöt kesäk. 30 p. 1864. Lukutyö aloitettiin syyskuun 4 p:nä 1863.

★

V 1919 kommunistit sulkivat seminaarin ja perustivat tilalle pedagogisen teknikumin, joka nykyään toimii virolaisen teknikumin yhteydessä Pietarissa.

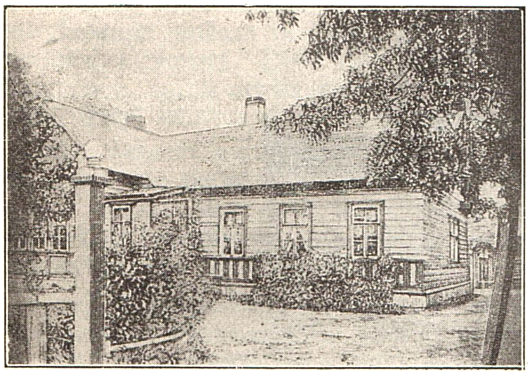
★

Alla: Seminaarin 14 oppivuoro ensimäisenä lukuv. 1913. Viimeinen 15 oppilasvuoro päätti lukutyönsä Helsingissä 1920.

Vasemmalla: Seminaarin ensimmäinen johtaja OSKAR GROUNDSTROEM

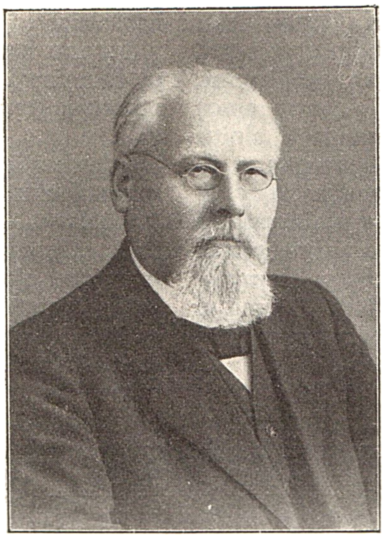
AN SEMINAARI 70-VUOTIAS

Seminaarin vanha rakennus valmistui kesällä v:na 1863.

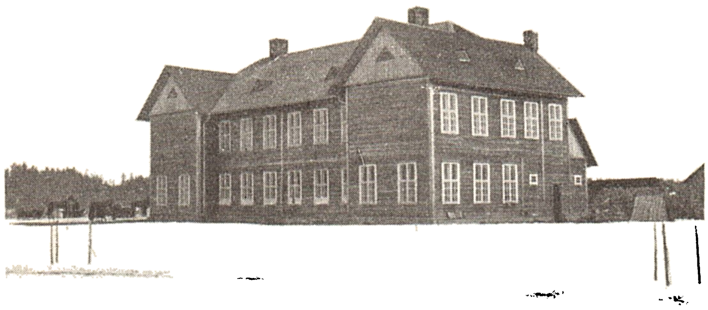
SEMINAARIN PÄÄTTÄNEITÄ VANHIMPIA OPETTAJIA

Ylhäällä oikealla: TUOMAS MATIKAINEN. Keskellä: JUUSO JAAKKIMAINEN, 3 oppivuorosta. Alhaalla vasemmalla: PAAVO RÄIKKÖNEN 4 oppivuorosta. Alla: Seminaarin uusi rakennus valmistui vuonna 1907.

Suomalainen kansakoulu Eestin Inkerissä.

hemmin pakoitettiin opettajat käyttämään opetuksessa venäjänkieltä, niin suomalainen opettaja osasi aina pitää huolen myöskin äidinkielen opettamisesta. Äidinkielen opetusta täydensivät vielä pyhäkoulut, joita oli Inkerin kaikissa pitäjissä. Inkerin ainoa korkeampi oppilaitos, Kolppanan seminaari aloitti toimintansa samana vuonna kuin Suomessa ensimäinen seminaari Jyväskylässä. Seminaaria ylläpidettiin Inkerin luterilaisen konsistoriumin varoilla ja sinne otettiin vain suomalaisia ja uskonnoltaan luterilaisia oppilaita. Oppilaitten joukossa oli myöskin useita Suomen kansalaisia, vaikka Suomi ei millään tavoin tukenut tämän oppilaitoksen toimintaa.

Vapaa valitustyö, jota Inkerissä harjoitettiin jo 1860 luvulta lähtien, on huomattavalla tavalla tukenut suomalaisuutta. Paitsi lauluseuroja useilla paikkakunnilla toimi raittiusseuroja, maamiesseuroja, osuuskuntia, nuorisoseuroja y. m., jotka harjoittivat valistustoimintaa paikallisen väestön keskuudessa.

Mutta kaikki tämä valistustyö olisi ollut turhaa ja tuskin sitä olisi ollut olemassakaan, ellei Inkerissä olisi ollut laitosta, joka suurimmassa määrin ja voimaperäisemmin on tukenut Inkerin suomalaisuutta ja kansallista mieltä. Se oli Inkerin luterilainen kirkko. Kirkko on suorittanut suuren työn Inkerin kansallisessa kasvatustyössä. Alkuvuosina, jolloin Inkerissä ei ollut muita valistuslaitoksia, kirkko yksinomaan huolehti äidinkielen viljelemisestä. Kirkoissa kuuli kansa puhdasta kirjakieltä, kirkko järjesti lukukinkerejä, kirkko opetti kansalle ensimäiset aakkoset ja kirkko herätti rakkautta kuorolauluun. Turhaa oli inkeriläisen nuorukaisen ja neitosen ajatella avioliiton solmiamista, jos heiltä puuttui lukutaito. Moni nuorukainen ja neitonen sai käydä useamman kerran papille »lukemassa», ennenkuin heidät pantiin kuulutukseen. Lukukinkereillä saivat käydä »lukemassa» myöskin aikuiset kansalaiset.

Inkerin kansa rakasti omaa kansallista kirkkoaan ja kunnioitti sen palvelijoita. Pappien ja seurakuntalaisten välit ovat olleet aina moitteettomat.

Edellisestä lyhyestä selostuksesta lukija lienee saanut jonkinlaisen käsityksen Inkerin aikaisemmasta suomalaisuudesta ja kansallisista riennoista. Tämän jälkeen on meidän luotava silmäys Inkerin nykyisiin oloihin ennen kaikkea suomenkielen ja suomalaisuuden asemaan Neuvosto-Inkerissä.

Ensi silmäyksellä näyttää siltä kuin suomalaisuutta Inkerissä edelleen ylläpidettäisiin, vieläpä sitä valtion varoilla tuettaisiin. Opetus kansakouluissa on enimmäkseen suomenkielistä, on perustettu eräitä uusia oppilaitoksia, ilmestyy suomenkielisiä lehtiä ja on oma kustannusliike »Kirja», joka julkaisee oppikirjoja ynnä muuta kirjallisuutta. Mutta kun ryhdymme tarkemmin tutustumaan mainittujen laitosten toimintaan, niin murhemielin toteamme, että suomalaisuutta Inkerissä viimeisten 15 vuoden aikana ei ole tuettu sillä tavoin kuin olisi ollut tarpeellista. Kun tiedämme, että kaikki Inkerin entiset kansalliset laitokset ja järjestöt on hävitetty, eikä uusia ole saatu tilalle, niin ymmärrämme, minkälainen asema suomalaisuudella on nykyisessä Inkerissä.

Inkerin ainoa korkeampi oppilaitos Kolppanan seminaari on hävitetty. Sen sijaan on perustettu kommunistinen pedagoginen teknikumi, joka nykyään on yhdistetty virolaiseen teknikumiin. Koulutyö kansakouluissa on sangen heikkoa, kun opettajat saavat puutteellisen valmistuksen. Koulutyö kärsii myöskin siitä, että puuttuu päteviä kansakoulujen tarkastajia. Opettajat vaihtuvat usein kouluissa. Koulunpito on surkuteltavalla kannalla. Monet koulut ovat kuukausmäärin suljettuina, kun ei ole

polttopuita, opetusvälineitä, tai opettajat karkaavat kesken lukuvuotta muille paikkakunnille.

Inkerin luterilainen kirkko, joka on harjoittanut siunauksellista työtä myöskin kansallisella vainiolla, on joutunut sellaisen kohtelun alaiseksi, että se käsityksemme mukaan merkitsee miltei kirkollisen toiminnan estämistä. Tästä voisi mainita useitakin esimerkkejä, mutta nehän ovat yleisesti tunnettuja, joten enempi selostus ei ole välttämätöntä.

Kaikki Inkerin lauluseurat ovat tyyten kuolleet, eikä uusia ole perustettu. Ei ole kuoronjohtajia. Eräissä seurakunnissa ei ole enää yhtään henkilöä, joka kykenisi soittamaan urkuja kirkossa, joten jumalanpalveluksia vietetään ilman urkusoittoa.

»Kirjan» kustannuksella ilmestyy 9 suomenkielistä sanoma- ja aikakauslehteä, mutta kansa niitä ei lue, kun niissä harjoitetaan yksinomaan kommunistista propagandaa. Kaikki entiset seurakuntain kirjastot on hävitetty. Niiden tilalle on perustettu punanurkkia, mutta niissä ei ole kirjallisuutta, jota kansa haluaisi lukea.

Entinen kunnallinen jaotus on poistettu ja suomalaisia kuntia on liitetty venäläisiin piireihin. On olemassa yksi n. s. »kansallinen» suomalainen piiri Pohjois-Inkerissä, mutta sielläkin kaikki asiapaperit annetaan venäjänkielellä. *Sanalla sanoen Tartossa vakuutettua kulttuuriautonomiaa ei ole Inkerissä.* Kansalle julistetaan »proletaarista kansainvälisyyttä». Virallinen Inkeri ei puhu enää Inkerin suomalaisista, kuten ennen, vaan nyt käytetään nimitystä »suomenkielinen». On esimerkkejä siitä, että suorastaan halveksitaan omaa kansallisuutta ja suomalaista nimeä. Niinpä eräs punakapinan jälkeen Inkeriin paennut suomalainen kommunisti, joka toimii erään neuvoston puheenjohtajana, on äskettäin muuttanut entisen suomalaisen sukunimensä venäläiseksi. *Porsanovskij.*

Mutta suurin vaara Inkerin suomalaisuudelle aiheutuu siitä, että suomalaista väestöä on suurin määrin karkoitettu kotikonnuiltaan. Ei tiedetä karkoitettujen todellista lukumäärää, siksi ristiriitaisia ovat tiedot siitä. Joka tapauksessa on kuitenkin varmaa, että karkoitettujen määrä on hyvin tuntuva jo nyt. Ja epätietoista on, mitä tulevaisuus, joka voi olla hyvinkin synkkä, tuo mukanaan.

Suomalainen Inkeri, maamme monisatavuotinen etuvartio, joka hellävaroin on vaalinut esi-isäinsä uskoa, suomalaista mieltään ja äidinkieltään, on nykyään suuressa vaarassa menettää kansallisen olemuksensa. Karkoituspaikoilta lähettämissä kirjeissään muistelevat Kelton mainehikkaan mieskuoron jäsenet niitä aikoja, jolloin he Kirvun laulujuhlilla lauloivat rinnan Suomen suomalaisten kanssa: »Kuullos Suomi, äiti oot sä mulle», ja toivovat näkevänsä vielä kerran istuttamansa kuusen hävitetyn kotikontunsa pihamaalla.

Kun me vapaan ja itsenäisen Suomen suomalaiset tällä hetkellä emme voi antaa Inkerille apua, niin meidän velvollisuutemme on edes esirukouksissamme muistaa itkevää Inkeriä ja suoda turva tänne saapuville pakolaisille. Välillisesti voimme auttaa Inkeriä tukemalla niitä järjestöjä, jotka toimivat Inkerin kansallisen asian hyväksi. Tämän pienen avun onneton Inkeri on jo monin kerroin meiltä lunastanut. Orjuutettua Inkeriä auttamaan velvoittaa meitä yhteinen kulttuuriperintömme, kansamme menneisyys ja sukumme tulevaisuus.

Inkerin Liiton 10-vuotisjuhla 25. 9. 1932.

Matti Kälviäinen.

G. P U.

Henkilölle, joka ei ole syventynyt seuraamaan Neuvostoliiton oloja, eivät nämä kolme kirjainta — GPU — puhu juuri mitään, mutta neuvostomaassa on niillä sellainen kaiku, että jo yksistään niiden lausuminen saa vahvempihermoisimmankin hätkähtämään.

Vuodesta 1922 lähtien on tshekan nimenä ollut GPU. Tämä johtuu venäläisistä sanoista »Gossudarstvennoje Polititsheskoje Upravlenie», mikä suomennettuna kuuluu »valtakunnan poliittinen hallitus».

Tämä »poliittinen hallitus» onkin ollut kaikkein voimallisin ase neuvostovaltiaiden kädessä. Ilman sitä olisi neuvostohallitus aivan varmasti jo aikoja sitten mennyt nurin. Mutta GPU:n rautainen nyrkki on aina armotta pudonnut niiden päälle, jotka ovat uskaltaneet arvostella »työläis-talonpoikaishallituksen» toimia. Eikä vielä sillä hyvä, että GPU (tsheka) tyytyisi etsimään neuvostovallan vastustajia omasta maastaan, vaan on se ulottanut vaanivat kyntensä kauas ihanneyhteiskunnan rajojen ulkopuolellekin. Se on järjestänyt urkkijoitaan, kätyreitään ja tiedoittajiaan kaikkiin maihin ja kaikkiin maanosiin.

GPU:n keskus sijaitsee Moskovassa, Lubjankalla. Sen hallussa ovat kaikki Suuren ja Pienen Lubjankankatujen välisessä korttelissa olevat rakennukset. Vieläpä Sretenkalla oleva Selekt-niminen hotellikin kuuluu GPU:lle. Tämän hotellin on GPU järjestänyt ulkomaalaisia matkustajia varten, jotka hotellissa asuen ovat GPU:n agenttien alituisen valvonnan alaisina, sillä laitoksen henkilökunnan muodostavat yksinomaan tshekistit.

Moskivan GPU:n henkilökunta käsittää n. 2,500 virkailijaa. Näistä on n. 1,500 kommunistipuolueen jäsentä. Loput ovat osaksi komsomoltseja ja osaksi puolueettomia. Viimeksimainitut toimivat teknillisinä työntekijöinä.

GPU on jaettu eri osastoihin: vastavakoiluosasto, ulkomaan osasto, salainen osasto, erikoisosasto, spesiaaliosasto, taloushallitus, informatio-osasto, operatiivinen osasto, itämainen osasto, rajavartioston osasto ja administratiivinen organisatio-hallitus. Näiden lisäksi löytyvät vielä sellaiset kuin komendatuuri-, vankila-, kirjapaino- y.m. osastot.

Koko tämän jättiläislaitoksen johto on uskottu GPU:n kollegion puheenjohtajalle, jossa toimessa tällä kertaa on Menshinski. Menshinski, jonka terveys pitemmän aikaa on ollut heikonlainen, sekaantuu varsin harvoin asioihin. Hänellä on kaksi varamiestä. Ensimmäinen varamies on Jagoda. Hän onkin koko laitoksen sielu. Jagoda on tarmokas ja vallanhimoinen mies. Välittämättä mistään esteistä hän ajaa aina tahtonsa läpi maksoi mitä maksoi. Jagoda on ympäröinyt itsensä lahjattomilla, mutta uskollisilla henkilöillä, jotka ovat valmiit tekemään kaiken, minkä heidän herransa määrää. Yksi näistä uskollisista on hänen sihteerinsä Shanin.

Vastavakoiluosasto taistelee Neuvostoliiton alueella ulkomaalaista vakoilua ja vastavallankumouksellista toimintaa vastaan. Se on järjestänyt agenttinsa yksinpä Neuvostolassa oleviin ulkomaiden lähetystöihinkin. Osastolla on sangen laaja sisäinen agenttuuri. Kaikkien matkustajakotien, elokuvien ja teatterien johtajat toimivat sen asiamiehinä. Onpa se virittänyt asiamiesverkkonsa kaikkiin neuvostovirastoihinkin. Se hankkii myös sisäköt, kokit, autonkuljettajat ja muut palvelijat ulkomaisille lähetystöille.

Salainen osasto käy taistelua kommunismille vihamielisiä poliittisia puolueita, hoipertelijakommunisteja ja uskontoa vastaan. Tämä osasto on värvännyt agentteja kaikista väestökerroksista ja varsinkin papiston keskuudesta.

Taloushallitus työskentelee teollisuus-, kauppa- ja rahalaitoksissa sekä käy taistelua taloudellista vakoilua vastaan.

Informatio-osaston tehtävänä on olla selvillä kaikkien yhteiskuntapiirien mielialasta. Sen palveluksessa on valtava joukko salaisia informaattoreita. Osaston tehtäviin kuuluu myöskin kotimaisen kirjeenvaihdon sensuroiminen.

Erikoisosasto toimittaa valvontatyötä armeijassa ja laivastossa. Armeijan komisaarien ja ohjaajien kautta saa osasto tietoja armeijan mielialasta. Sen on myöskin valvottava, ettei sotalaitoksen varastoissa harjoitettaisi väärinkäytöksiä.

Itämainen osasto on järjestänyt asiamiehensä idän kansallisiin valtioihin ja »hoitaa» niiden asioita.

Spesiaaliosaston on pidettävä huolta, etteivät valtiosalaisuudet pääse kulkeutumaan ulkomaille. Tämä osasto valvoo Neuvostoliiton alueella olevia vankiloita. Se valmistaa myös vääriä passeja ja todistuksia GPU:n agentteja varten.

Rajavartioston osasto on rajoja vartioivien ja GPU:n sotilasjoukkojen korkein hallintoelin. Sen alaisena toimii myös tullilaitos.

Ulkomaan osasto on järjestetty yksinomaan ulkomaita »palvelemaan». Osastolla on puolivirallinen edustajansa jokaisessa Neuvostoliiton ulkomaisessa konsulaatissa. Nämä edustajat toimivat nimellisesti konsulaatin tai kauppavaltuuskunnan sihteereinä. Heidän velvollisuutenaan on antaa tietoja ulkovaltojen poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta, hankkia kaikenlaatuisia asiakirjoja, jotka ovat joksikin hyödyksi neuvostohallitukselle, valaista emigranttien toimintaa j. n. e. Paitsi virallisia edustajia lähettää ulkomaan osasto ulkovaltoihin myöskin salaisia agenttejaan, jotka ovat varustetut väärillä passeilla ja käyttävät myös vääriä nimiä.

Operatiivinen osasto palvelee kaikkia GPU:n osastoja. Saatuaan tiedon joltakin osastolta järjestää se valvonnan määrätyn henkilön suhteen. Se toimittaa myös komendantuuriosaston avulla vangitsemiset ja kotitarkastukset sekä teloittaa kuolemaantuomitut.

Punasotilas rajalla.

GPU:lla on haaraosastonsa kaikissa Neuvostoliiton suuremmissa kaupungeissa ja näillä taas alaosastonsa maaseutukeskuksissa.

Pietarissa on GPU sijoitettu ent. kaupunginpäällikön virastotaloon Hernekatu 2:teen. Tämän kammottavan talon kanssa ovat monet tuhannet Inkerin suomalaisetkin saaneet tehdä tuttavuutta. Toiset ovat selviytyneet muutaman kuukauden »istumisella», toiset taasen kulkevat sitä tietä karkoituspaikkoihin ja jotkut tulleet asetetuiksi »seinää vasten».

Kun tiedämme, että GPU:n käytettävänä yksistään Moskovassa on yli 10,000 salaista agenttia, niin arvaamme näiden lukumäärän nousevan satoihintuhansiin, kun otamme lukuun kaikki Venäjän kaupungit ja maaseudun. Salaisten kätyriensä avulla kontrolloi GPU ei ainoastaan eri virastojen ja laitosten, vaan myöskin jokaisen vähänkin huomatun yksityisen henkilön toimintaa. Erikoisen ankaran valvonnan alaisina ovat ulkomaalaiset. GPU:n apuna toimii vielä miliisi ja erikoisasiain etsivä osasto. Lisäksi jokaisen kommunistin, jokaisen komsomoltsin ja vieläpä pioneerienkin tulee olla tshekistinä. Vaaditaanpa vielä, että puolueettomienkin kansalaisten on kuulemistaan neuvostovastaisista puheista ja teoista annettava tieto GPU:lle.

Antti Sovijärvi.

Piirteitä Inkerin murteista.

Varmaan jokainen, aikaisemmin tai myöhemmin Suomen puolelle siirtynyt inkeriläinen on täällä suomalaisten parissa liikkuessaan monastikin joutunut vastaamaan erilaisiin Inkeriä ja sen kansan oloja koskeviin kysymyksiin. Epäilemättä tavallisimpia ovat niistä juuri sitä seikkaa koskevat kyselyt, millaista kieltä puhutaan Inkerissä, t. s. millaisia ovat Inkerin murteet. Mutta useimmiten on tämäntapaisen kysymyksen tehneen ollut tyytyminen vain siihen yksipuoliseen kuvailuun, minkä kukin on kyennyt antamaan oman kotiseutunsa ja sen ympäristön murteesta, jolloin siis Inkerin muun osan murteet ovat jääneet tyydyttävää selitystä vaille.

Tämän pikku kirjoitelman tarkoituksena on senvuoksi ikäänkuin täkäläisiä inkeriläisiä auttaen pyrkiä selostamaan Inkerinmaan tärkeimpiä murteita ja tekemään sen mahdollisuuksien mukaan yleistajuisessa muodossa. Kirjoitelman laatimisessa on apuna käytetty niitä muutamia kielitieteellisiä tutkimuksia, joita Inkerin murteista on olemassa.

Jotkut murteet ovat kuitenkin melkein kokonaan tutkimattomia, joten runsaasti tutkimustyötä olisi vielä suoritettavana, ennenkuin Inkerin murreoloja voitaisiin pitää tyydyttävästi selvitettyinä.

Inkerin murteissa voimme erottaa kolme suurempaa päämurreryhmää, nim. inkeroisten, äyrämöisten ja savakkojen murteet. Muita pienempiä murreryhmiä ovat Pohjois-Inkerin ja Markkovan-Järvisaaren seudun kannakselaisluontoiset murteet sekä Ala-Laukaan luterilaisen suomalaisväestön murreryhmä, joka ulottuu Kurkolan niemelle ja Eestin-Inkeriin.

Nykyisten *inkeroisten* esivanhempain arvellaan Inkeriin muuttaneen pääasiassa 1100:n vaiheilla j. Kr. ja osittain ehkä sen jälkeenkin luultavammin jostakin Kyminjoen ja Laatokan väliltä seuduilta tahi mahdollisesti myös Laatokan etelärannoilta. [1]) Inkere-joen varsilla he lienevät ensiksi asustaneet, mutta levittäytyneet sieltä melko laajalti eri puolille Inkeriä. Nykyään tapaamme inkeroisia eniten seuraavilla erillisillä alueilla: Soikkolassa, Kapriossa, Hevaa-joen varsilla, Ala-Laukaan seuduilla (kuitenkin enimmäkseen vatjalaisiin sekaantuneina) sekä etelässä Ylä-Laukaan tienoilla. Viimeksimainittu inkeroisryhmä on viimeisten vuosikymmenien aikana varsin voimakkaasti päässyt venäläistymään, niin että sen olemassaolosta tuskin voidaan jonkin ajan kuluttua enää puhuakaan, sillä onhan näistä inkeroisista suurin osa, varsinkin nuoriso, jo miltei kokonaan unohtanut äidinkielensä. Pieniä inkeroisryhmiä tavataan vielä siellä täällä äyrämöisten ja savakkojen keskuudessa. Sitäpaitsi esim. Lempaalassa lähellä Suomen rajaa on kymmenkunta inkeroiskylää.

Huolimatta varsin epäyhtenäisestä esiintymisalueestaan on inkeroismurre kielitieteellisesti katsoen säilynyt ihmeteltävän yhtenäisenä. Tämä tosiasia jo puolestaan viittaa siihen, että inkeroisten aikaisemmat asuma-alueet ovat olleet paljon yhtenäisemmät kuin nykyään. Mutta tiedämmehän myös, että Stolbovan rauhan jälkeen v. 1617, jolloin Inkerinmaa joutui Ruotsille, pakeni suuri joukko kreikkalaiskatolista asujamistoa, vatjalaisia ja inkeroisia Venäjän puolelle uutta uskontoa pakoon. Autioiksi jääneille seuduille alkoi kuitenkin Suomesta käsin muuttaa uudisasukkaita, nim. nykyisten äyrämöisten ja savakkojen kantavanhempia. Tästä olikin seurauksena, että Inkerin kansallinen kokoonpano muuttui kokonaan toisenlaiseksi, sillä pääväestön muodostivat tästä lähtien uudet tulokkaat.

Kuten jo äyrämöisten ja savakkojen nimestäkin voidaan päätellä, ovat he lähtöisin luultavasti muinaisista Äyräpään ja Savolahden kihlakunnista, joista edellinen on sijainnut Kannaksen länsiosassa (suunnilleen nykyisen Muolaan ja Heinjoen seutuvilla) ja jälkimäinen Saimaan etelärannalla. Ensimmäiset siirtokunnat äyrämöisiä ja savakkoja ovat tulleet Inkeriin ehkä jo Pähkinäsaaren rauhan (v. 1323) jälkeen, mutta päämuutto tapahtui, kuten jo mainittiin, vasta Stolbovan rauhan (v. 1617) jälkeen.

Inkerissä asustaa äyrämöisiä nykyään Tyrössä, Tuuterissa, Hietamäellä, Skuoritsassa, Ropsussa ja Liissilässä sekä vähemmässä määrin Inkereellä, Korpinassa, Kapriossa, Soikkolassa y. m. Varsinaisia savakkopitäjiä ovat taas Venjoki, Kolppana, Spankkova, Kupanitsa, Serepetta, Moloskovitsa ja Novasolkka.

Ryhtyessämme tarkemmin kuvaamaan Inkerin murteiden luonnetta, luokaamme ensin yleissilmäys niiden tärkeimpiin yhteisiin piirteisiin ja ominaisuuksiin. Kaikissa inkeriläismurteissa tapaamme samanlaiset laatutapamuodot *mänt*, *itkent*, *tapelt* jne. ja monikon kestämämuodot *kantaat*, *sannoot*,

[1]) *Kettunen* Suomen murteet II, s. 202.

tulloot, kääntelööt jne. sekä ts-yhtymän säilyneenä: *metsä, vitsat, katson* jne. Sitäpaitsi yhteisesti inkerois-, äyrämöis- ja savakkomurteita luonnehtivia piirteitä ovat m. m. *loitunnus* esim. *kattoloil, vakkolois, tyttölöille* jne. ja kertomamuodot: *kuttoit, leipoit, lukkiit, läksiit* jne. Kun nämä inkeriläispiirteet tapaamme myös kannasmurteissa, viittaa tämäkin seikka puolestaan siihen, että kaikkien inkeriläismurteiden alkukotina on pidettävä lähinnä Kannaksen seutuja, mistä sitten eri aikoina ja hiukan eri tahoiltakin kukin »tytärmurre» on suorittanut »vaelluksensa» Inkerin puolelle.

Aikaisemmin tutkijat olettivat, että inkeroismurre olisi karjalaista juurta, mutta viimeksi on julkisuudessa esitetty se mielipide [1]), että tämä murre on verrattomasti lähempänä länsisuomalaisia murteita, sillä varsinaisia karjalaisuuteen viittaavia piirteitä on siinä vain harvoja, nim. vaihtelut tk:d (*matka:madaas*) ja st:ss (*musta: mussan*) sekä tyyppi *ozra* ja *kezrä* [2]) ('ohra, kehrä'). Sensijaan on selviä, murretta »värittäviä» länsisuomalaisuuksia melko useita ja huomattavia.

Tämän kaksinaisuuden selitetään johtuvan siitä, että Kannaksen seuduilla on jo pakanuuden ajalla, t. s. ainakin ensimäisen vuosituhannen taitteessa asustanut länsisuomalais-karjalainen sekaväestö, jonka kieli on ollut niiltä seuduin eri tahoille levinneiden murteiden pohjana.

Seuraavat neljä länsisuomalaisuutta mainittakoon tyyppisanoilla valaistuina:

1. *oli, mäni, suzi, kottii, karja, punaizia*, eikä kuten Suomen itämurteissa ja karjalassa *ol', män', sus', kot'tii, kar'ja, punas'ia* (lähinnä savolaismurteiden mukaan). Huomaamme siis, että kerakkeiden liudennus (i:hin vivahtava ääntäminen) puuttuu länsisuomalaiseen tapaan inkeroismurteestakin.

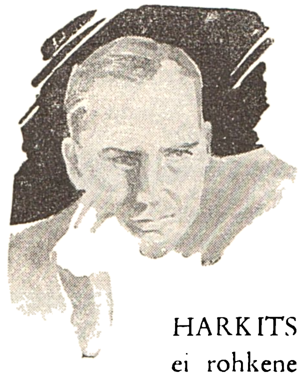
2. Pitkä *aa* ja *ää* ovat säilyneet muuttumattomana, esim. *maa, saap, pää* eikä *moa* (*mua*), *soap* (*suap*), *peä* (*piä*) jne.

3. Seuraavanlaiset sijamuodot: *metsääs, venehiist, linnuul, järveelt, puhtahaan, vanhaaks* jne., joissa sanan loppuääntiö (a, ä, i) on kadonnut ja edellinen ääntiö senjohdosta pidentynyt. Samoin on laita osittain kannasmurteissa ja sieltä pitkin Uuttamaata lounaismurteisiin saakka.

4. Kerakkeiden kahdentuminen, jota Karjalassa ei ole ollenkaan, on inkeroismurteessa varsin monipuolisesti edustettuna, esim. *kallaa, vettee, sattiit* ['sateet'], *makkaamaas, varastammaa, suladettaa, alottakkaa* jne.

Erikoisesti inkeroismurteelle ominaista on sitäpaitsi alkuaan kolmitavuisissa sanoissa tapahtunut kerakkeiden kahdentumisilmiö, esim. *orraava: oravia, heppoizen: heboizia, unnoohin: unohimma, kuppeehen: kubeheel, vikkain: vigaizia, sokkiia: sogioja*

[1]) *Kettunen*, Suomen murteet II, s. 201 y. m.
[2]) z = soinnillinen s-äänne.

Parempi katsoa kuin katua

HARKITSEVA PERHEENISÄ ei rohkene asettaa kotinsa onnea vain oman työkykynsä ja voimiensa varaan. Hän järjestää niin, että perheen toimeentulo on turvattu siinäkin tapauksessa, että hänen voimansa uupuisivat ja hänet ennenaikaisesti temmattaisiin pois.

Hän ottaa ajoissa henkivakuutuksen Suomi-yhtiöstä!

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ SUOMI

sekä kauempana sanassa *arvoittelliizin: arvoittelizimma* jne. Muita inkeroismurteen mielenkiintoisia piirteitä ovat vielä, esim. tyyppi *soo, sööp, mees* jne., joissa *oo, öö, ee* vivahtavat hiukan uu-, yy-, ii-äänteihin, tai ovat niiksi kokonaan muuttuneet (*suu, syypp, miis*); vaihtelut *poiga: poikaa, lindu: lintua, leibä: leipää, aiza: aisaa* jne.; e-ääntiö i:n asemasta r:n edellä, esim. sanoissa *kerppu* 'kirppu', *versta* 'virsta', *kerves* 'kirves', *pertti* 'pirtti', *hers* 'hirsi', jne.; toisessa tavussa ii eikä ee tyypissä *voitiit, vaattiit, sittiit* jne. tärkeimmät erikoisuuksista mainitaksemme.

Inkeroismurretta valaistakoon vielä seuraavilla kielennäytteillä:

Soikkolasta, Metsäkylästä: [2])

Jyrin päivääl siunadaa karja. Paimen ottaa seeglan. Siin on jyrin pyhhäin [' pyhäinkuva'] ja kanammuna. Paimen käybi kolt kertaa ympäär karjan ja viskajaa senen munan yli karjan. Siis männöö kohalle, mihe paikkaa muna tokkui ['putosi'] ja senen siihe haudajaa. Siis vast laskoo karjan mänömää metsää. Kylävvägi on karjaas urbivitsat käees ja katseloot, jot nei tappeliis. Illaast ku tulloo karja kottii, siis vizadaa ne vitsat progonalle ojjaa. ['karjatien ojaan']

[1]) g, d, b ja z eivät ole täysin soinnillisia.
[2]) Kirjoittajan muistiinpanojen mukaan.

Hevaan inkeroisten murteessa pistää silmään erikoisesti sananloppuisen k:n säilyminen alkuperäisissä asemissaan, mistä sattuvan näytteen antaa seuraava säeryhmä hevaalaisesta kansanrunotoisinnosta: [1])

Ennen päivytäk eletty,
Kupaeltu ilman kuutak;
Ei nyt nykkyi rahvas,
Voik ei päivytäk elelläk,
Kupaellak ilman kuutak.

Saman piirteen huomaamme seuraavassa suorasanaisessakin katkelmassa, joka on Hevaan Vepsän kylästä: [2])

Hän taas otti pyssyn hartiastaan, ojenttaa pyssyjään, tahtoo reppoja ['kettua'] amppuak. Repoi taas käi inimisen viisii läkkäämään: elä mees minnua ammuk! — Annatka maitoas, siit en ammuk? — No mees otti puttelin, lyps revoin.

Ylä-Laukaalta, Nizovkan kylästä: [3])

Ajoi kalamiis kalan kerraal. Vetähyi tiil reboi. Nii hään otti heittäis reboi tiile butto ['muka'] hukkahunt. Kalamiis otti hänneen i viskais rekkeen. Hään otti ree'eest söi rokozan ['niinisåkillisen'] i kalat viskoi tiidä myy pois.

Äyrämöismurretta ovat tutkijat niinikään pitäneet alkuperältään karjalaisena, [4]) mutta siitä puuttuvat vielä nekin muutamat selvät karjalaisuudet, jotka huomasimme olevan inkeroismurteessa: *matkan* (eikä *madan*), *odra* (eikä *ozra*). Karjalaisena on sitä tahdottu kuitenkin pitää sen vuoksi, että siinä näemme sanaryhmän: *nakran, kakra, kakla, eklen, niekla, mykrä, putro* jne. (- nauran, kaura, kaula, eilen, neula, myyrä, puuro jne.) mutta tämä ilmiö ei rajoitu Karjalaan, vaan esiintyy myös kannas- ja savolaismurteissa. Sensijaan murteessa esiintyy useita huomattavia länsisuomalaisia piirteitä, m. m. samat, jotka mainitsimme inkeroismurteessakin esiintyvän.

Äyrämöismurre onkin selvästi lähempänä länsisuomalaispiirteistä inkeroismurretta *kuin* luonteeltaan itäsuomalais-karjalaista savakkomurretta. Toisaalta on äyr.-murre, samoinkuin ink.-murrekin läheisessä yhteydessä viipurilaismurteisiin, t. s. sen alkukodin jatkajamurteisiin, joita niinikään voitaneen pitää mieluummin länsi- kuin itäsuomalaisina.

Seuraavat kansanrunosäkeet olkoot äyrämöismurteesta näytteinä:

Tyröstä, Vellankonnulta: [5])

Mein on tyttö työntekijä,
Kauno kankaan kutoja,
Ei lase lappoi kangas
Eikä pirta piitämii,
Pirta käyvyy piukkiast,
Niijet nousoot notkijast.
Jalat suksii soppiit,
Käet käyvvvyyt kaitehii.

Samoin Tyröstä: [1])

»En mie malta tuossa maata
Isoin kirveen kilkkehelt,
Velloin lauvan vestoksilt
Sison nieklan nipsehelt.»

Savakkomurre on perusominaisuuksiltaan selvästi lähinnä savolainen, mitä todistavat m. m. muodot *moata, heät; män', kot'tii* — pari luonnehtivinta piirrettä esittääksemme. Muuten lienee mieenkiintoista huomauttaa siitä, että savakkojen murre samoinkuin heidän pukupartensakin olivat muutama vuosikymmen sitten ikäänkuin »muodissa», voittaen alaa äyrämöisyydeltä, mitä taas yleisesti halveksittiin. Senpä vuoksi ovatkin äyrämöiset savakkoihin verraten huomattavasti vähentyneet. Myös lukuisten asutussiirtojen kautta on tapahtunut paljon sekaantumisia äyrämöisten ja savakkojen välillä, jonka vuoksi alkuperäiset murre-eroavaisuudetkin heidän välillään ovat häviämistilassa.

Seuraavat pikkuvirkkeet Hietamäeltä olkoot näytteenä savakkomurteesta. [2])

»Hiet-miäell ovat kylätiet niin hiekkasii, jot hevoseel on tyhjäälkii kuormaal raskas liikkuu» — »Uoimma myö tähän ast tulleet toimee ilman pelt-ojjii i tulemma ejelleenkii toimee ilman niit.» —» Muatöis hiä ol' näihi aikoi ast. Nyt vast senko män' savotaa ['tehtaaseen'] ruatamaa.» — »Tie vaik tuoh' rove, mil sais juuvva, kiälell on kehno.»

Savon eteläisen ulkoryhmän murre jatkuu miltei sellaisenaan yli valtiollisen rajan Pohjois-Inkeriin Vuoleen-Miikkulaisten suunnalle ja sieltä edelleen etelään Nevan taakse Markkovaan ja Järvisaareen asti. Tuntomerkkejä ovat tässä murreryhmässä esim. muodot *kalloa, leipeä, pitteä, hiä antoa, lampoat, antamoa* sekä *kaivuo* 'kaivoon t. kaivoa', *sattiet, järvie* jne. Markkovan-Järvisaaren alueella on kehitys mennyt hiukan pitemmälle: *kallua, leipiä, pittiä, antua, lampuat, antamua* jne. Murrenäytteeksi pari lausetta Vuoleen-Miikkulaisten alueelta: [3])

»Heä on sellaine lukava, jot häntä ko mihi käset, ni heä eij uo tietävinneäkeä» — »Toista jo äkköittäeä, hiä voa yhä nauroa rievailuo» —

[1]) Suomen Kansan Vanhat Runot IV, 1799.
[2]) Porkka, Über dem ingrischen Dialekt, s. 135.
[3]) Porkka, Über d. ingr. Dial., s. 145.
[4]) ks. esim. Porkka, s. 20.
[5]) Suomen Kansan Vanhat Runot IV, 3159.

[1]) Suomen Kansan Vanhat Runot IV, 3164.
[2]) *Sulo Jamalaisen* sanakokoelman muk., Sanakirjasäätiö.
[3]) *Kaapre Tynnin* sanakok. muk., Sanakirjasäätiö.

Länsiosassa Pohjois-Inkeriä, Valkeasaaren suunnalla näkyy jatkuvan toisenlainen, pohjaltaan länsisuomalainen kannasmurre, nim. melkein samana kuin Kivennavan ja Uudenkirkon murre. Pari kuvaavaa virkettä näytteeksi Valkeasaarelta.[1])

»Meile haastoit puit' ['muka'], et avahuntuu raja auk, mut mie sanoin, et ei se nii avahunnu millokaa, et ilma kirjoitta pääsis.» — »mie ko kannoin käppyy ja hienoo rissuu ja tein tulen uunii, mut siit ei vetänt kuinkaa vähhää.»

Inkerin läntisimpien Ala-Laukaan luterinuskoisten suomalaisten, »on katsottu verrattain myöhään muuttaneen meren yli Suomesta, kielestäänkin päättäen jostakin Viipurin läntisestä murrepiiristä»[2]), t. s. Säkkijärven—Virolahden seuduilta.

On myös esitetty sellainen mielipide[3]), että Ala-Laukaan suomalaiset olisivat lähtöisin Turun seuduilta, koskapa näiden molempien seutujen murteissa esiintyy kaksikerakkeisuutta sanan alussa (esim. *trenki*, *trupa*, *krapu* jne. Mutta kun tämä piirre tavataan muissakin Inkerin murteissa sekä Suomen puolella pitkin Uuttamaata Viipurin saaristoon saakka, ei liene välttämätöntä olettaa mainitun piirteen kulkeutuneen Ala-Laukaan suomalaismurteisiin juuri Turun seuduilta.

Tästä »suomalaismurteestakin» pari pientä näytettä:

Kosemkinan Struuppovan kylästä (Ala-Laukaan joen varrelta)[4])

»Jänis tahtoo männä pois Vennäänmaalta, miks hänt ei kenkää pölänt. Siit hään kun juoks' joen rantaa- vai meren rantaa yhellain — kun juoks, siit konnat ['sammakot'] hyppivät pakkoo. Silloi hään kävikii nauramaa — Auli hyvä miel — ja mäni huul lohki. Siitä jäi Venäjälle elämää jällee.»

Eestin-Inkeristä, Kallivieren kylästä (Rosonen joen varrelta)[5]).

Vieras tulloo tuppaa, kelle hään ensimäiseks kättää antaa? (Uksen krampille.)
Neli hepost tallis seisoo, vijjes ain ymper käyp. (Sukkaa tehhää.)
Nuorikol on uhkee kirstu, avvaaminka auki ei saa, maaha tokkuu, auki männöö. (Kanamuna.)

[1]) *Maria Ruutun* sanakok. muk., Sanakirjasäätiö.
[2]) *Kettunen*, Suom. murt. II, s. 179.
[3]) Prof. *Setälä* eräissä Eestin-Inkeriä koskevissa esitelmissään.
[4]) V. Alavan inkeriläiset satukeräelmät, n:o 563, Suom Kirjall. Seura.
[5]) *Mägiste*, Rosona murde pää jooned, s. 127.

Hyvän kahvin tuntee jo tuoksusta.
KEITTÄKÄÄ KAHVINNE
S. O. K:n
PAAHDETUSTA KAHVISTA
sillä kokemus on osoittanut, että on taloudellisempaa käyttää hyvää valmiiksi paahdettua kahvia kuin ruveta itse paahtamaan kahvinsa kotona. Liittykää siis tekin S.O.K:n paahdetun kahvin ostajiin. Saatte sitä haluamanne laatuista ja hintaista.
Päiväys pussin pohjassa takaa tuoreuden.
Myytävänä kaikissa S. O. K:n jäsenosuuskaupoissa.

Miellyttävä ja puhdas asunto kohtuullisin hinnoin saadaan suomal.
HOTELLI KAISANIEMESSÄ

Tämän pääpiirteittäisen Inkerin murteiden »esittelyn» loppuhuomautuksena tahtoisin erikoisesti alleviivata sitä seikkaa, että Inkerin kansa on monin paikoin joutunut elämään varsin voimakkaankin venäläisen vaikutuksen alaisena, mutta siitä huolimatta se on kunnioitettavalla sitkeydellä pystynyt vaalimaan äidinkielensä puhtautta ja estämään muukalaisuuden hävittämästä sen kansallista omaperäisyyttä, miellyttävää rytmillisyyttä ja sointuvuutta.

Suomalaisten kommunistien julkaisutoiminnasta.

Viisitoista vuotta on tänä keväänä kulunut siitä, kun Inkeri sai kutsumattomina vieraina vastaanottaa Suomen punaiset suurmiehet, Kohoset, Latukat, Evät, Tukiaiset, Vataset ja monet muut. Suomen »komissaareilla» ei alussa suinkaan ollut aikomuksena jäädä Inkerinmaan vakinaisiksi asukkaiksi, vaan suunnittelivat he viipyvänsä Inkerissä vain sen aikaa, kunnes saisivat Venäjän bolshevikihallituksen taivutetuksi luovuttamaan heille riittävän määrän sotaväkeä ja aseita, jotta olisivat voineet kostaa Suomen »lahtareille» kärsimänsä tappion ja valloittaa takaisin menettämänsä »punaisen» Suomen.

Suomalaisia emigranttijohtajia ei kiirehtänyt pois Venäjältä yksinomaan raaka kostonhimo, vaan yhtä suuressa määrin myöskin tietoisuus siitä, että he ennenpitkää joutuisivat venäläisten komissaarien nöyriksi käskyläisiksi. Ja siihen ei suomalaisilla punikeilla ollut suinkaan vähäisintäkään halua. Olivathan he neljän kuukauden aikana tottuneet itse olemaan käskijöinä. Nytkö heidän sitten olisi pitänyt alistua käskyläisiksi, ja vielä niiden käskyläisiksi, joiden kanssa ei silloin vielä oltu edes samaa mieltä kaikissa kysymyksissä! Ei missään nimessä. Vaan kaikin mokomin piti pyrkiä pois omaan Suomeen, jossa komissaarien korkeat istuimet »kansan kaikkivaltiaan» toimesta heille »lahtarit» voitettuaan ilman muuta tarjottaisiin.

Mutta Venäjän neuvostohallitus ei ollut voimallinen täyttämään Suomen komissaarien pyyntöä. Se tunsi oman heikkoutensa. Ja Suomen proletaarijohtajien oli »toistaiseksi» jäätävä Venäjälle.

Tilanteen käytyä tällaiseksi suomalaiset punikkipomot, jotka niihin aikoihin kulkivat vielä noskelaisuuden lumoissa, katsoivat ensi välttämättömyydeksi luoda yltään »haalistunut» menshevistinen nahka ja pukeutua maan valtiaiden ainoaksi oikeaksi tunnustamaan veripunaiseen bolshevistiseen mantteliin. Evolutio tapahtuikin silmänkääntötempun nopeudella. Perustettiin SKP, liityttiin sen jäseniksi ja siinä tuokiossa oltiin 100 %:sia polsuja.

Ja kun suomalainen noske oli saanut taskuunsa polsun jäsenkirjan, tuli hänestä »itseoikeutettu» sosialistisen rakennustyöntekijä Pietarin liepeillä asuvien suomenkielisten, Inkerin suomalaisten, keskuuteen. Suomalaisista kommunisteista saatiin Inkeriä varten valistustyön johtajia, opettajia, agitaattoreita, tshekan päälliköitä, rivi-tshekistejä, puolueorganisaattoreita, kommunistisen nuorisoliittotyön ohjaajia, kommuunien hoitajia, maatalousneuvojia ja monia muita taitavia huippuja.

Tämän kirjoituksen puitteisiin ei kuulu selostus siitä, miten tuloksellista työtä näiden eri alojen huiput ovat 15 vuoden aikana tehneet, vaan on tarkoituksenamme vain kertoa siitä, miten suomalaiset kansanvalistajat ovat huolehtineet »hyvän» ja »hyödyllisen» lukemisen toimittamisesta Inkerin suomalaiselle raatajarahvaalle.

Suomen kommunistien julkaisutoiminnan esikoisena on pidettävä Vapaus-lehteä. Se alkoi ilmestyä syksyllä 1918. Alussa se ei pitkiin aikoihin tietänyt Inkeristä mitään. Suomalaiset toverit kirjoittelivat vain omista asioistaan: »luokkasodan» monimutkaisista vaiheista, tehdyistä virheistä, »lahtarien» raakuudesta j. n. e. V.v. 1919—20 lehti sai hyvin suurelta osalta uhrata kalliit palstansa n. s. keskuskomitealaisten ja oppositiolaisten välisen riidan selvittelylle. Vasta sitten, kun oppositio-huoli Kuusisen klubilla tapahtuneen verisen selvittelyn jälkeen oli saatu pois hartioilta, alettiin kiinnittää enemmän huomiota Inkerin asioihin. Mutta perin suppeana pysyi Inkerin osasto vielä vuosikausia. Inkerin kynäniekat »saboteerasivat» ja suomalaiset kommunistit eivät osanneet kirjoittaa muusta kuin puolueasioista tai haukuskella »lahtarimielisiä» Inkerin opettajia. Vapaudelle on vasta kolhosiaikakausi tuonut runsaasti Inkeri-aiheista materiaalia. 15 vuotta on Vapautta toimitettu »Inkerin kansaa varten», mutta sen tosiystävät inkeriläisten talonpoikien keskuudessa ovat sormin lueteltavissa. Jos sen tilaajamäärä on ilmoitettu 10—12 tuh., niin on tämä selitettävissä yksinomaan sillä, että suomenkieliset neuvostovirkailijat ja kollektivistitalonpojat sekä puoluejäsenet on pakoitettu lehteä tilaamaan.

Vuosien 1918 ja 1923 välisenä aikana eivät suomalaiset valistuskomissaarit Vapauden lisäksi saaneet julkaistuksi juuri muuta kuin pari oppikirjaa, jotka Mikko Himmi oli kirjoittanut. Mutta kun v. 1923 kesällä perustettiin »Suomalainen Kustannusosuuskunta Kirja», pääsi kommunistinen julkaisutoiminta Inkerissä iskuvauhtiin.

Koska »Kirja on 10:ssä vuodessa noussut tyhjästä maailman suurimmaksi suomenkieliseksi kustannusliikkeeksi», niinkuin sen johtaja toveri Törmälä eräässä kirjoituksessaan vakuuttaa, niin ansaitsee »Kirjan» historiikki tulla lyhyesti selostetuksi.

»Kirjan» perustavassa kokouksessa, joka pidettiin

Pietarissa 4. 6. 1923, »oli 21 henkeä suomalaisia punikkeja». Nämä edustivat Karjalan kansankomissaarien neuvostoa, Lännen vähemmistökansallisuuksien kommunistista yliopistoa ja Venäjän kommunistisen puolueen Suomen jaoston keskustoimistoa. (Inkerin kansa ei ollut lähettänyt yhtään edustajaa!) »Kirjan» säännöt allekirjoittivat K. Rovio, A. Vasten, Y. Sirola, V. Ojanen ja T. Törmälä, kaikki suomalaisia punikkeja.

V. 1923 Kirja kustansi kalenterin seuraavaa (1924) vuotta varten ja »pienemmän määrän poliittista kirjallisuutta». Eikä suinkaan ihme, että työ oli näin suppeata, sillä liike alkoi toimintansa 52 ruplan 48 kop. pääomalla. Seuraavana vuonna oli toiminta yhtä laimeata, sillä osuuspääoma ei ollut kohonnut 400 rpl. suuremmaksi. V. 1925 sai Kirja Pietarin kihlakunnan neuvostolta 1,500 rpl. Silloin ryhdyttiin julkaisemaan aikakauslehti Kommunistia. Kun Karjalan hallitus oli v. 1926 myöntänyt 1,000 ruplaa, alkoi Kirja julkaista komsomolien lehteä Nuori Kaarti. V. 1927 siirtyi Vapaus Kirjan kustannettavaksi. Samana vuonna alettiin Kipinän ja Neuvostonaisen julkaiseminen. Uusien lehtien kustantamiseen ryhdyttiin siinä hyvässä uskossa, että valtiolta saataisiin varoja, mutta niitä ei tullutkaan. Vain Karjalan hallitus suhtautui ymmärtämyksellä Kirjan vakavaan rahapulaan. Se myönsi 15,000 rpl. Mutta tällä summalla ei Kirjan asioita korjattu. Pulatilanne kärjistyi sikäli, että seuraavan (1928) vuoden syyskuulla prostestoitiin liikkeen vekselit. Nyt oli tuleva maailman suurin suomalainen kustannusliike niin tiukalla, että sen olisi ollut pakko sulkea ovensa, ellei Karjalan ja Leningradin hallitukset olisi tulleet avuksi ja luovuttaneet 46,255 ruplaa.

Kun Leningradin hallitus vielä kahtena seuraavanakin vuonna oli saanut myöntää osuuskunta Kirjalle runsaita apurahoja, eli vuoden 1930 loppuun mennessä yhteensä Rpl. 352,729: 14, katsoi se parhaimmaksi ottaa Kirjan valtion huostaan.

Vuodesta 1931 alkaen onkin Kirja ollut valtion kustannusliikkeenä. Sen »isäntinä» ovat Karjalan TPKK ja Leningradin alueen Tpk. »Kahden isännän alaisena olo saattaa kyllä», kuten liikkeen johtaja toveri Törmälä lausuu, »joskus epämääräisyyttä toimintaan», mutta Kirjan johdon ei sen jälkeen, kun liike siirtyi valtiolle, ole koskaan tarvinnut olla rahapulassa, eikä supistaa toimintaansa, vaan päinvastoin on se päässyt leventelemään puoleen ja toiseenkin.

Tällä kertaa on Kirjalla kirjapaino Pietarissa, Petroskoilla ja Kontupohjassa, laskukone- ja pahvitehdas sekä valokuvaamo Pietarissa, paperikauppa Pietarissa ja Petroskoilla. Kirja kustantaa nykyisin seuraavia lehtiä: Vapaus, Punainen Karjala, Krasnaja Karelija, Komsomolets Karelij, Nuori Kaarti, Kipinä, Kollektivisti, Punavartio, Neuvostonainen, Rintama, Valistustyö ja Kommunisti. Näiden painos on keskimäärin 7,410 kpl.

Esitämme vielä seuraavat numerotiedot Kirjan kehitysvaiheista. Ensimmäisellä 5-vuotiskaudella (1923—28) kustannettiin 176 kirjaa, ollen painos keskimäärin 2,640 kpl. ja kirjan hinta 57 kop., toisella 5-vuotiskaudella (1928—32) oli kustannettujen teosten luku 768, painos 4,030 ja hinta keskimäärin 50 kop. Liikkeen palveluksessa oli vakinaista työvoimaa v. 1923 lopulla 1, 1927 lopulla 32 ja 1932 lopulla 900 henkilöä. Ammattitaitoisesta kansallisesta työvoimasta on kaiken aikaa ollut suurta puutetta. Petroskoin kirjapainossa, johon Karjalan hallitus on kustantanut uuden koneiston, »ei vielä nytkään ole työvoimaa, joka ammattitaidossa vastaisi huostaansa saamiansa tuotantovälineitä». Oppikirjojen tekijöistä on niinikään aina ollut puutetta. Kirjojen ja lehtien kustantamisessa on paperin puute ollut alituisesti »kasvun esteenä».

Kuten edellisestä käy selville on Kirja 10 vuoden aikana sanoma- ja aikakauslehtien lisäksi kustantanut yhteensä 944 kirjaa. Näistä on suurin osa ollut propagandakirjallisuutta tai »sosialismin klassikoiden teoksia». Oppikirjojen tuotanto on rajoittunut muutamaan kymmeneen kappaleeseen. Muutakaan hyödyllistä kirjallisuutta ei Kirja »vaiherikkaalla» toiminta-ajallaan ole kyennyt aikaansaamaan. Kun kirjojen levikkikin kaiken lisäksi on ollut huonoa, voidaan liioittelematta sanoa, että Kirjan toiminta on ollut tyhjää tuulen pieksämistä. Inkerin kansalle ei Kirjasta ole ollut mitään hyötyä. Mutta vahinkoa kyllä, sillä Leningradin hallituksen Kirjalle myöntämät varat on saatu siitä kukkarosta, jota täyttämässä Inkerin talonpoikien on täytynyt huomattavalla osalla olla mukana.

K.

HALUATTEKO

TODELLA HYVÄÄ OLUTTA

niin juokaa

Sinebrychoff'in

Laatu korkein! Hinta halvin!

Inkerin Liitto vuonna 1932.

Poimintoja kymmenennestä vuosikertomuksesta.

Johdannoksi.

Syyskuun 25 päivänä 1932 oli kulunut kymmenen vuotta Inkerin Liiton perustamisesta. Kymmenen vuotta sitten ryhtyivät Inkerin ystävät toivorikkain mielin työhön Inkerin kansallisen asian hyväksi. Uskottiin varmasti, että kommunistinen valta on pian kukistuva, jolloin Inkerillekin koittaa kauan kaivattu vapaus. Siltä varalta oli ryhdyttävä luomaan lujaa perustaa Suomen ja Inkerin väliselle kulttuuriyhteydelle. Toivottiin, että Inkerin Liitolle avautuisi tilaisuus ryhtyä välittömästi tukemaan Inkerin uudelleenrakentamista, avustamaan Inkerin hädänalaista kirkkoa, ryhtymään toimenpiteisiin Inkerin kansan henkisen ja aineellisen kulttuurin kohottamiseksi. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. Pettymys seurasi pettymystä, ja vuosien kuluessa alkoi saapua yhä synkempiä kuvauksia Inkerin kansan mittaamattomista kärsimyksistä.

Itkevän Inkerin hätähuudot yhä lisääntyvät. Elämä Inkerissä käy päivä päivältä kurjemmaksi. Tuntuupa joskus siltä, että Inkerin kansan elämä alkaisi kulkea kohti lopullista tuhoaan ja että suomalaisen Inkerin kuolinkellot alkaisivat soida. Synkäksi käy mieli, kun ajattelemme Inkerin tulevaa kohtaloa. Onko Inkerinkin vuoro tullut hukkua slaavilaiseen kansanmereen, johon jo niin paljon Suomen sukua on sortunut? Täytyykö suomalaisen Inkerin poistua vuosisataiselta vartiopaikaltaan idän ja lännen rajamailta? Silmäimme edessä sortuu tuhansittain suomalaisia melkein kivenheiton päässä rajasta, mutta apua emme voi antaa. Olemme liian heikkoja tukemaan hukkuvaa veljeämme.

Suuri maailma on jo aikoja sitten hyljännyt avuttoman Inkerin. Sairasta ja riitaista Eurooppaa kiinnostavat muut asiat. Kansojen ihanteet, kansallinen vapaus ja itsemääräämisoikeus, on tallattu lokaan. Puuttuu keskinäistä luottamusta ja hyvää tahtoa sovinnolliseen yhteistyöhön. Heikkojen ja sorrettujen hätähuudot hukkuvat eripuraisuuksien sekamelskaan. Voimaton on kansainliittokin auttamaan hädänalaisia. Kun Eurooppa ei kykene tukemaan omia sorrettuja vähemmistöjään, niin mitä sille merkitsevät niitten satojen kansallisuuksien hätähuudot, jotka huokaavat neuvostoikeen alla. Näin ollen on turhaa toivoa Inkerillekään tällä hetkellä apua ulkovaltain taholta.

Mutta oma apu paras apu. Joskin muu maailma on hyljännyt pienen ja avuttoman Inkerin, niin me emme saata antautua toimettomuuteen Inkeriin nähden. Suomella ei ole siveellistä oikeuttakaan hyljätä Inkeriä. Työhön Inkerin kansallisen asian hyväksi velvoittaa meitä yhteinen kulttuuriperintömme, sorretun sukumme menneisyys ja kansamme tulevaisuus. Vastoinkäymisistä huolimatta työtä Inkerin hyväksi on edelleen tehtävä muistaen, että synkimmänkin yön jälkeen koittaa kirkas päivä. Pitäkäämme toimintaohjeenamme aina Tsekkoslovakian nykyisen presidentin sanoja: »Oikeus on lopulta voittava.» Silloin emme menetä uskoa Inkerinkään ylösnousemukseen.

Toiminnan järjestely ja toimihenkilöt.

Inkerin Liiton toimintaa kymmenentenä toimintavuotena, kuten aikaisemminkin, on ohjannut kymmenhenkinen johtokunta, jonka puheenjohtajana ja samalla Liiton puheenjohtajana on ollut professori *Väinö Salminen.* Muina johtokunnan jäseninä ovat olleet esit. neuvos *Esko Heilimo,* kapteeni *Jukka Tirranen,* maisteri *K. Tynni,* lääk. kand. *Aarne Valle,* maisteri *Lauri Jaakkimainen* ja taiteilija *Iisakki Lattu.* Varajäseninä ovat toimineet maisteri *Eino Jamalainen,* opettaja *Olga Oinola* ja johtaja *Mikko Tirranen.*

Kuoleman kautta johtokunnasta ovat poistuneet taiteilija Iisakki Lattu ja johtaja Mikko Tirranen.

Tilintarkastajina ovat toimineet hallitussihteeri *Antti Inkinen* ja maisteri *A. E. Lehto.*

Kuluneena toimintakautena johtokunta on pitänyt 11 kokousta, joissa tehtyjen pöytäkirjapykälien lukumäärä on 125.

Liiton kanslia on ollut avoinna virallisesti klo 17—18, mutta asiakkaita on otettu vastaan muinakin aikoina.

Liiton kirjeenvaihto ja muu kansliatyö ovat entisestään huomattavasti lisääntyneet. Toimintakautena oli saapunut Liitolle 130 kirjettä ja lähetetty 418 kirjelmää. Sen lisäksi on lähetetty useita kiertokirjeitä jäsenille, erinäisille järjestöille ja liikkeille.

Liiton jäsenmäärä on myöskin lisääntynyt. Monet kansalaiset, jotka aikoinaan syystä tai toisesta olivat jättäneet jäsenmaksunsa suorittamatta, ovat jälleen yhtyneet Liittoon. Uusia jäseniä vuoden kuluessa on tullut 30. Liitolla on nykyään myöskin ensimäinen kunniajäsen 80-vuotias opettaja *Juuso Jaakkimainen.*

Propagandatyö.

On luonnollista, että propagandatyöhön on Liitto kiinnittänyt kuluneenakin toimintavuotena suurta

huomiota. Vaikka Inkerin Liiton ohella monet muut heimojärjestöt ovat jo toistakymmentä vuotta toimineet Inkerin hyväksi, siitä huolimatta tunnetaan Inkeriä vielä verraten vähän. Tuon tuostakin kuulee kyseltävän, missä Inkeri sijaitsee, mitä kieltä Inkerissä puhutaan ja mihin uskontokuntaan kuuluvat inkeriläiset? Kuvitellaan, että inkerisä puhutaan jotain kaukaista »heimokieltä», jota suomalaisen on vaikea ymmärtää. Kun tällaista tietämättömyyttä on havaittavissa sivistyneistönkin keskuudessa, niin ei ole ihmeteltävää, että varsinainen kansa tuntee Inkeriä sangen vähän. Monelle suomalaiselle viimeisinä vuosina on kuitenkin yhä selvemmäksi käynyt käsite, että inkeriläiset ovat suomalaisia, puhuvat suomea ja ovat uskonnoltaan luterilaisia. Viimeisten kahden vuoden aikana, jolloin karkoitusten vuoksi kiinnitettiin Inkeriin suurta huomiota, on Inkerituntemus huomattavasti edistynyt.

Tehokkaimpana propagandavälineenä on ollut julkinen sana. Oman lehden puutteen vuoksi Liiton äänenkannattajana on pidetty edelleenkin »Vapaa Karjala ja Inkeri» lehteä, jossa Liitto ylläpitää erikoista Inkeri-osastoa. Tässä lehdessä on julkaistu kaikki tuoreimmat ja tärkeimmät tiedot Inkeristä. Valitettavasti tämän lehden lukijakunta on rajoitettu, joten sen hankkimat tiedot eivät ole levinneet niin laajoihin piireihin kuin olisi ollut toivottavaa.

Toiseksi on mainittava Liiton oma julkaisu »*Inkeri*», joka oli omistettu Inkerin Liiton 10-vuotismuistolle. Julkaisua painettiin 3000 kappaletta ja loppuunmyytiin se lyhyessä ajassa. Tämän julkaisun välityksellä levitettiin tietoja Inkeristä ja Inkerin Liitosta varsin laajoihin kansalaispiireihin. Maamme sanoma- ja aikakauslehdille vuoden kuluessa on annettu entiseen tapaan useita kirjoituksia Inkerin asiasta.

Toimintavuoden aikana on ollut kirjoituksia Inkeristä myöskin eräissä ulkolaisissa sanomalehdissä ynnä muissa julkaisuissa. Niinpä Inkerin Liiton jäsen professori *Herman Gummerus* oli laatinut Inkeristä kirjoituksen, joka julkaistiin ruotsin-, saksan- ja ranskankielisissä aikakauslehdissä, ja eripainoksena sitä levitettiin huomattava määrä ulkomaille. Varsovassa ilmestyvässä lehdessä »Wshod» on niinikään ollut englanninkielinen kirjoitus Inkeristä nimeltä »Inkerin suomalaiset Moskovan ikeen alla». Kesällä julkaisi Kairossa ilmestyvä lehti »El-Belag» arabiankielisen kirjoituksen Inkeristä. Ranskassa ilmestyvässä »Promethée»-lehdessä on ollut myöskin kirjoituksia Inkerin asiasta. Näin ollen Inkerin hätähuutoja on yritetty saattaa kuluneena toimintakautena myöskin ulkomaitten tietoon.

Kun viime vuonna vieraili Helsingissä Euroopan vähemmistökansallisuuksien kongressin puheenjohtaja tohtori Ammende, kävi Inkerin Liiton lähetystö selostamassa hänelle Inkerin kysymystä. Tohtori Ammende lupasi kirjoittaa asiasta kongressin julkaisuihin.

RAKENNUSTARPEITA

T Y Ö K A L U J A

LASIA-PORSLIINIA

TALOUSTARPEITA

RAKE OY

Helsinki Erottaja

Puh. 25911 vaihde

Inkeri-juhlat ovat olleet myöskin omiaan edistämään Inkerin tuntemusta. Tavanmukainen Inkerin kesäjuhla vietettiin Liiton toimesta viime heinäkuun 23 ja 24 p:nä Kotkassa. Vaikka juhlan aineellinen puoli tuotti ensimäisen kerran tappiota, sen ohjelma oli arvokas, ja juhla jätti ehyen ja innoittavan vaikutuksen kuulijoihin.

Toinen juhla toimeenpantiin Liiton puolesta Helsingissä syyskuun 25 päivänä hotelli Hensingissä, jolloin vietettiin Liiton 10-vuotisjuhlaa. Juhlaan oli saapunut hallituksen edustajana opetusministeri *Antti Kukkonen*, useita huomattavia kutsuvieraita, eri järjestöjen edustajia ja lukuisia Liiton jäseniä. Juhlasta lähetettiin tasavallan presidentille tervehdyssähkösanoma, johon myöhemmin saapui vastaus.

Inkeriharrastuksen ylläpitämiseksi etupäässä pakolaisjärjestöjen keskuudessa on Inkerin Liitto perustanut erikoisen ansiomerkin, hopeisen ja kultaisen, joita tullaan jakamaan niille Inkerijärjestöjen jäsenille, jotka suorittavat erikoisen tutkinnon Inkerin tuntemuksessa. Ensimäiset ansiomerkit jaetaan kuluvan vuoden opintopiirien päättäjäistilaisuuksissa.

Inkerin historiallisia värejä on edelleen tehty tunnetuksi levittämällä erikoisia Inkerin pienoislippuja. Tällainen metallijalustalla ja nimikirjoituksella varustettu Inkerin pöytälippu jätettiin myöskin tasavallan presidentille Inkerin Liiton 10-vuotisjuhlan yhteydessä.

Kun viime aikoina alkoi saapua Inkeristä tietoja suomalaisen väestön uusista joukkokarkoituksista, toimitti Inkerin Liitto yhdessä Inkeriläisten Toimikunnan kanssa sanomalehdille julkilausuman Inkerin hädästä ja jätti lähetystönsä välityksellä ulkoasiainministeriölle kirjelmän, jossa selostettiin Inkerin nykyistä hätää ja pyydettiin Suomen hallitusta ryhtymään kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin Inkerin kansan pelastamiseksi lopulliselta tuholta.

Toiminta pakolaisten hyväksi.

Inkeripropagandan ohella Liiton tärkeimpiin tehtäviin kuuluu toiminta Inkerin pakolaisten hyväksi. Tätä toimintaa on Liitto voimiensa mukaisesti harjoittanut kuluneenakin toimintakautena. Liitto on ollut pakolaisten ja heidän järjestöjensä kanssa mitä läheisimmässä kosketuksessa. Kaikki pakolaisjärjestöt, Inkerikerhot, kuuluvat jäsenjärjestöinä Liittoon. Näin ollen Liiton ja kerhojen välinen työ tulee keskitetyksi ja sitä voidaan suorittaa täydessä yhteisymmärryksessä. Tällainen yhteistyö viime vuonna on entisestään lujittunut. Yhteisymmärrys onkin kaiken hedelmällisen työn perusehtona. Tällä tavoin pakolaisjärjestöt ovat yhteistoiminnassa keskenään ja niin ollen tukevat yhteistä työtä sorretun Inkerin hyväksi.

Edistääkseen pakolaisten ruumiinkulttuurin kehitystä Inkerin Liitto lahjoitti kerhoille hopeisen kiertopalkinnon, josta ensi kertaa kilpailtiin viime kesäisissä Inkerijuhlissa Kotkassa. Voittajaksi osoittautui Viipurin Inkerikerho. Kilpailuissa jaettiin myöskin useita Inkerin Liiton lahjoittamia henkilökohtaisia palkintoja.

Toisen kiertopalkinnon lahjoitti Inkerin Liitto kerhojen välisten hiihtokilpailujen edistämiseksi. Ensimäiset hiihtokilpailut toimeenpantiin Kotkassa viime maaliskuun 12 päivänä, jolloin voittajaksi osoittautui Kotkan Inkerikerho.

Pakolaisten itseopiskelua on Liiton taholta edelleen tuettu jakamalla opintopiireille apurahoja sekä antamalla niille erilaisia ohjeita. Pula-ajasta huolimatta opintopiirityö ei ole päässyt lamaantumaan, vaan päinvastoin se on edelleen kasvamassa. Uusia opintokerhoja on perustettu ja itseopiskelu on yhä lisääntymässä pakolaisten keskuudessa. Tällaista itsekasvatus- ja valistustyötä pakolaisten keskuudessa on kaikin keinoin tuettava, sillä siitä koituu suurta hyötyä pakolaisille itselleen sekä myöskin Inkerin asialle.

Avustuksia on jaettu myöskin oppilaitoksissa opiskeleville pakolaisille. Kun Liiton käytettävissä on ollut varsin pieni rahamäärä, ei ole voitu antaa kaikille hakijoille avustuksia ja avustuksia muutenkin on ollut pakko pienentää. Opiskeluavustuksia kuluneena toimintavuotena on jaettu 30 opiskelijalle, joista yliopistoissa on opiskellut 2, oppikouluissa 10, seminaareissa 4, ammattikouluissa 7 ja kansanopistoissa 7.

Pakolaisia on tuettu vielä monella muulla tavalla, kuten antamalla henkilökohtaisia avustuksia, henkilötodistuksia, suosituksia, hankkimalla työpaikkoja, Suomen kansalaisoikeuksia y. m. Länsi-Inkeristä tulleita inkerikkoja, joilla ovat olleet vieraskieliset sukunimet, on avustettu nimenmuuttoasiassa.

Viimeisimpänä toimenpiteenä on mainittava pakolaisten hakeutuminen Suomen kansalaisiksi. Kun pakolaisten toimeentulo viime aikoina on huomattavasti vaikeutunut, niin se on ollut omiaan vaikuttamaan myöskin siihen, että pakolaiset alkavat entistä enemmän hakeutua Suomen kansalaisiksi. Voimassa olevan lain mukaan pienin lunastusmaksu kansalaisoikeutta koskevan valtioneuvoston päätöksen lunastamisesta on 500 markkaa. On anottu, että tätä maksua alennettaisiin, ja on toiveita, että mainittu anomus tullaan hyväksymään lähi aikoina.

Inkerin arkisto.

Inkerin arkistoa kuluneenakin toimintakautena on huomattavasti täydennetty hankkimalla arkistoon useita kokoelmia. Valokuvakokoelma on entisestään lisääntynyt. On saatu uusia kuvia Suomessa olevilta inkeriläisiltä sekä myöskin rajantakaisesta Inkeristä. Liitto kerää parhaillaan kuvakokoelmaa Inkerin kirkoista voidakseen julkaista niistä erikoisen kuva-albumin. Vireillä on myös kysymys Inkeriaiheisten postikorttien julkaisemisesta. Ensimäinen postikortti on ilmestynyt jo painosta. Se sisältää Inkerin kansallishymnin »Nouse Inkeri» sekakuorolle sovitettuna. Tässä yhteydessä on kiitollisuudella mainittava saarnaaja *A. Jauhiaisen* Inkerin arkistoon lahjoittamat Inkerin kirkollista toimintaa koskevat valokuvat.

Inkerin arkistossa on paljon Inkerin vapaustaisteluja koskevaa ainehistoa, jota parhaillaan luetteloidaan. Liitto toivoo, että kaikki ne kansalaiset, joilla mahdollisesti vielä on hallussaan Inkerin vapaustaisteluja koskevia asiakirjoja, luovuttamaan ne Inkerin Liiton arkistoon.

Monet henkilöt omasta aloitteestaan ovat lahjoittaneet Inkerin arkistoon uutta ainehistoa, josta heille lausuttakoon vilpitön kiitos. Samoin kiitollisuudella on mainittava lahjakappaleina Liitolle tulevat sanoma- ja aikakauslehdet, joita on yhteensä yli 30 kappaletta.

Kun Inkerissä hävitetään viimeisiäkin kansantietoutta koskevia kokoelmia, on meidän velvollisuutemme tehdä kaikki voitavamme niiden pelastamiseksi ja kartuttamiseksi.

Inkerin sivistysrahasto.

Oivaltaen sivitysrahastojen suuren merkityksen, Inkerin Liitto jo ensimäisinä toimintavuosinaan perusti kaksi rahastoa, joista toinen on 5-vuotis- ja

HARALD SILVO Tukkuliike. *Kutomateoksia, Lyhyttavaroita*
I. TEATTERIKUJA 3. HELSINKI

toinen 50-vuotissivistysrahasto. Ensimäinen rahasto käsittää tällä hetkellä Smk. 35,667: 27 ja jälkimäinen 19,112: 49. Sitä paitsi on perustettu n. s. Heikki Pekkasen rahasto, jossa on varoja Smk. 5,884: 10. Nämä rahastot ovat tosin vielä pieniä, eikä niillä sanottavasti voida tukea Inkerin uudelleenrakentamista. Rahastoja kuitenkin vuosittain kartutetaan riippuen kulloinkin käytettävissä olevista varoista. Kun Inkerin sivistysrahastoilla tulee olemaan ratkaiseva merkitys Inkerin uudelleenrakentamisessa, olisi pyrittävä kaikin keinoin näitä rahastoja kartuttamaan. Sivistysrahastoissa on suomalaisen Inkerin tuki ja turva.

Eräät manan majoille siirtyneet Inkerin ystävät ovat muistaneet Inkerin sivistysrahastoja testamenteillaan. Niinpä aikaisemmin entinen Kolppanan seminaarin opettaja kielenkääntäjä *P. Laamanen* oli testamentannut osan omaisuudestaan Inkerin sivistysrahastolle. Samoin entinen pääpostitirehtöri *Pekka Jamalainen* jälkeen jättämässään testamentissa oli määrännyt luovutettavaksi kymmenennen osan koko omaisuudestaan Inkerin sivistysrahastolle. Kun kuolinpesää ei ole vielä jaettu, ei ole tiedossamme, kuinka suuren osan Inkerin sivistysrahasto tulee siitä saamaan.

Eestin Inkerin asia.

On luonnollista, että Eestin Inkeriä, ainoata vapaata Inkerin kolkkaa, jossa asuu tuhatkunta suomalaista, Inkerin Liitto ei ole unohtanut, vaan mielenkiinnolla seuraa sen henkistä ja taloudellista kehitystä. On onni onnettomuudessa, että on vielä jäljellä palanen vapaata Inkeriä, jossa ei ole uskonnollista sortoa, jossa ei tarvitse peljätä joukkokarkoituksia, sekä suorittaa pakkotöitä.

Rajankirot tuntuvat silti Eestin Inkerissä selvästi. Piikkilanka-aita ja jokipahanen erottavat sukulaiset ja ystävät toisistaan. Murhemielin katselevat sukulaiset omaisiensa toimia, mutta minkäänlaista muuta yhteyttä heillä ei voi olla keskenään.

Eestin Inkerin suomalaisilla on oma luterilainen kansan kirkkonsa, oma suomenkielinen kansakoulu, oma äänenkannattaja »Sanaseppä» ja omat valistusjärjestöt, jotka ylläpitävät suomalaiskansallista mieltä väestössä. Eestin Inkeristä saapuu vuosittain opiskelijoita Suomeen kansanopistoihin, ammattikouluihin ynnä muihin oppilaitoksiin. Näitä opiskelijoita on Inkerin Liitto puolestaan tukenut antamalla opiskeluavustuksia. Liiton toimesta on tilattu Eestin Inkeriin Vapaa Karjala ja Inkeri lehteä sekä levitetty muuta Inkeriaiheista kirjallisuutta.

Eestin Inkerin kansallisia pyrkimyksiä tulee In-

Tämä merkki

TAKAA
että ostamanne
leipä on
puhdasta
maukasta
halpaa

ELANTO

Talous-Osakekauppa

Perust. 1901. **Siirtomaatavarain, hedelmäin ja herkkujen vähittäiskauppa.** Puhelin 20 211
Mikonkatu N:o 3 Vuorikatu N:o 16

kerin Liitto edelleenkin tukemaan, sillä siitä on luotava voimakas tukikohta myöskin rajantakaista Inkeriä varten.

Yhteys muihin heimojärjestöihin.

Kuluneena toimintakautena Inkerin Liitto entiseen tapaan on pitänyt ystävällisiä suhteita muihin heimojärjestöihin. Lähin kosketus Liitolla on ollut Heimojärjestöjen Keskusvaliokuntaan, jossa Liitolla ovat omat edustajansa ja jonka toimisto sijaitsee Inkerin Liiton kansliassa. Paitsi pakolaisjärjestöjä Liitolla on ollut läheinen kosketus niiden heimojärjestöjen kanssa, jotka toimivat myöskin sorretun Inkerin hyväksi. Niistä mainittakoon Itä-Karjalan Komitea, Akateeminen Karjala-Seura ja Naisylioppilaiden Karjala-Seura. Inkerin Liitto, kuten muutkin heimojärjestöt, on Heimojärjestöjen Keskusvaliokunnan välityksellä mitä läheisimmässä kosketuksessa kaikkien heimojärjestöjen kanssa, mikä onkin varsin oikein, sillä onhan aate, minkä vuoksi työskennellään, kaikille yhteinen.

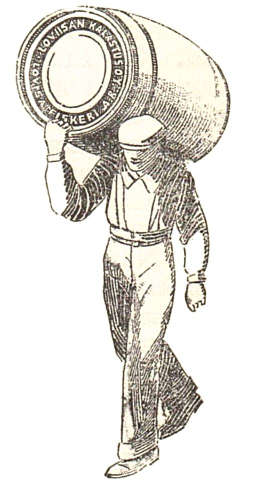
Loppuhuomautuksia.

Kymmenen vuoden aikana on Inkerin Liitto toiminut sorretun Inkerin hyväksi, levittänyt tietoja Inkerin vuosisataisista kärsimyksistä, toiveista ja pettymyksistä, sekä yrittänyt ylläpitää heimoysvissä uskoa Inkerinkin ylösnousemukseen. Joskin elämä Inkerissä viime vuosina on käynyt yhä raskaammaksi ja Inkerin ystäville on koitunut monta pettymystä, siitä huolimatta uskoa Inkerin valoisampaan tulevaisuuteen ei ole menetetty. Tätä uskoa eivät ole voineet horjuttaa mitkään vastoinkäymiset. Inkerin Liitto uskoo edelleen, että vuosisataista orjan iestä kantaneelle Inkerin kansalle on koittava lopulta sen kansallislaulussa ennustettu kansallinen aamunkoitto.

Tässä lujassa uskossa lähtee Inkerin Liittotoiselle kymmenvuotistaipaleelle kiittäen kaikkia jäseniään ja Inkerin ystäviä saamastaan myötätunnosta sekä toivoen saavansa edelleenkin kannatusta ja tukea entistä laajempien kansalaispiirien taholta.

Helsingissä, maaliskuussa 1933.

LOVIISAN SILLI

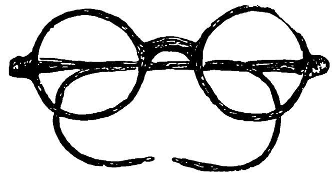

— parempaa kuin koskaan ennen...

Tarkatkaa, että saatte nimenomaan Loviisan silliä — sen laatu on Y L I V O I M A I N E N

Ensipalkinnon saaja Viipurin Maatalous-näyttelyssä

LOVIISAN KALASTUS O. Y.

INSTRUMENTARIUM

HELSINKI, Aleksanterink. 15.
VIIPURI, Karjalank. 10.

SILMÄLASEJA

RAVINTOLA ALPPILA

Helsingin suosituin ulkoravintola

PUHELIN 72293

HELLESEN

taskulampunpatterit maailman parhaat

YLEINEN SÄHKÖ Oy.

J. Neumanin Makkaratehdas. Omist. E. Marttinen. **Helsinki.** **Konttori Kotkankatu N:o 1**

Inkerin Liiton uudet jäsenet v. 1933.

I. Vakinaiset jäsenet.

1.	Appelgren-Kivalo, Hj., prof.	Helsinki
2.	Castrén, Jalmar, prof.	
3.	Granath, Veikko, johtaja	
4.	Grundström, John, kauppaneuvos	
5.	Hartman, Mauno, insin.	Hyvinkää
6.	Heikinheimo, Olli, prof.	Helsinki
7.	Hohenthal, S. A., kauppaneuvos	»
8.	Kaila, El., prof.	
9.	Kilpi, S., fil. tri	
10.	Klemetti, Heikki, prof.	
11.	Krohn, Ilmari, prof.	
12.	Kuussaari, E. everstil.	
13.	Leidenius, Laimi, prof.	
14.	Linden, V. F., kenraali, ylilääkäri	
15.	Långfors, Arthur, prof.	
16.	Malmberg, Lauri, kenraali	
17.	Melander, K. R., prof.	
18.	Meurman, Yrjö, prof.	
19.	Nevanlinna, Rolf., prof.	
20.	Nyman, Maria, tohtorinrouva	
21.	Poijärvi, Arvi, fil. tri	
22.	Rahola, E. komentaja	
23.	Rantakari, K. N., fil. maisteri	
24.	Saarinen, Hannes, pankinjohtaja	
25.	Salminen, Kaarina, professorinrouva	
26.	Serlachius, Allan, prof.	
27.	Sigell, N. V., eversti	
28.	Soini, Vilho, pankinjohtaja	
29.	Somersalo, Arne, eversti	
30.	Tarjanne, Onni, prof.	
31.	Tulenheimo, Antti, prof.	
32.	Uusikylä, A., pääjohtaja	
33.	Vilkemaa, Hilja, fil. maisteri	
34.	Virkkunen, Paavo, teol. tri	
35.	Väyrynen, E. apteekkari	Hyvinkää

II. Vuosijäsenet.

1.	Aarnio, Aksel, opett.	Pori
2.	Alanko, O., pankinjohtaja	Hyvinkää
3.	Andersson, Åke, konttoristi	Enso
4.	Auer, Väinö, prof.	Helsinki
5.	Backman, N., ylioppilas	
6.	Brander, Uno, maatalousneuvos	
7.	Ellilä, K. J., maatalousneuvos	
8.	Engman, Arvo, rakennusmestari	Hyvinkää
9.	Hamunen, Aino, opett.	Heinjoki
10.	Heijari, Elina, opettaja	
11.	von Hellens-Hirvikanta, vapaaherratar	Helsinki
12.	Heiskanen, Fr., fil. maisteri	
13.	Hollo, Elias, fil. tri	
14.	Honkasalo, Brynolf, fil. tri	
15.	Hyytiäinen, Aino Siviä, opett.	Heinjoki

16.	Hämäläinen, Aino, konttoristi	Turku
17.	Ijäs, Urho, rakennusmestari	Helsinki
18.	Ikävalko, Vilho, opett.	Heinjoki
19.	Kalske, Aku, toimittaja	Pori
20.	Kauppinen, Liisa, opett.	Enso
21.	Kokko, Martta, opett.	Heinjoki
22.	Konsten, Ilmari, konttoristi	Pori
23.	Korpela, Kaarlo, kasööri	
24.	Koski, U., pankinjohtaja	Hyvinkää
25.	Kuokkanen, Juho, talollinen	Enso
26.	Kuoppamäki, Lauri, teollisuusneuvos	Helsinki
27.	Lang. A., johtaja	Hyvinkää
28.	Lankinen, Maria Sofia, opett.	Heinjoki
29.	Larho, Juho, insinööri	Helsinki
30.	Levänen, Elin, opett.	Heinjoki
31.	Linkola, K., prof.	Helsinki
32.	Lönnroth, Erik, prof.	
33.	Maliniemi, Aarno, fil. tri	
34.	Makkonen, A. H., oikeuskansleri	
35.	Mantere, Oskari, fil. tri., ylijohtaja	
36.	Martikainen, Olli, kaupungininsinööri	
37.	Melart, Arvid, fil. maisteri, apteekkari	
38.	Molotsoff, Antti, maanvilj.	Kiukainen
39.	Montonen, Hilja, opett.	Heinjoki
40.	Mustakallio, Juho, koulunjohtaja	Helsinki
41.	Myrberg, P. J., prof.	
42.	Niemelä, F., tehtailija	
43.	Nykänen, Yrjö, lehtori	
44.	Oker-Blom, Hj., maatalousneuvos	
45.	Paloheimo, K. A., vuorineuvos	
46.	Palovaara, Kustaa, kirkkoherra	Heinjoki
47.	Peltonen, A. F., teol. tri	Raala
48.	Pitkäniemi, F. M., fil. tri	Helsinki
49.	Pohjola, L., yliopettaja	
50.	Polón, Fredrik, pastori	
51.	Poukka, K. A., prof.	
52.	Putro, Juho, maanvilj.	Uuras
53.	Railio, Oskar, ravintoloitsija	Pori
54.	Rautajoki, Toivo, insinööri	Helsinki
55.	Romu, Adolf, konttoristi	Enso
56.	Sadeniemi, Y., arkkitehti, ylijohtaja	Helsinki
57.	Salminen, Tyyne Laina, fil. maisteri	Lohja
58.	Salonen, Eino, varastonhoitaja	Pori
59.	Siren, Harald, konttoristi	
60.	Sola, Väinö, oopperalaulaja	Helsinki
61.	Sovijärvi, Antti, ylioppilas	
62.	Tallgren, Oiva Joh., prof.	
63.	Tarkkanen, Matti, rovasti	
64.	Tikkanen, Aarne Sulo, opett.	Heinjoki
65.	Tiusanen, Martti, hovioik. ausk.	Hamina
66.	Tudeer, Lauri O. Th., fil. tri	Helsinki
67.	Vahter, Tyyni, fil. maisteri	
68.	Vasunta, Yrjö, fil. tri	Hyvinkää
69.	Veijalainen, Aini, konttoristi	Helsinki
70.	Veijalainen, Olga, farmaseutti	Oulu
71.	Vesikivi, Hilda, opett.	Heinjoki
72.	von Weöres, Gyula, fil. tri	Helsinki
73.	Voipio, Aarni, teol. tri	
74.	Väänänen, Osk. lehtori	

Elja Rihtniemi.

Vaikutelma Inkerin vapaustaistelusta vuonna 1919

Olin inkeriläisten jokkojen mukana erään ajanjakson vuonna 1919 Etelä- ja Pohjois-Inkerissä. Opin nämä joukot tuntemaan vastoinkäymisissä, näin ne myöskin menestyksen hetkinä. Toimissaan osoittivat ne uhrimieltä, jonka kannustimena oli rakkaus omaan maahan ja kotiseutuun. Käsitin tämän voimaksi, joka on tehnyt mahdolliseksi inkeriläisille monisatavuotisesta sorrosta ja Pietarin kaupungin läheisyydestä huolimatta säilyttää kielensä, uskontonsa ja omat tapansa. Inkeriläisiä, lihaa omasta lihastamme, luuta omasta luustamme, joilla on tällainen usko ja rakkaus, ei kansojen Jumala ole hylkäävä!

Helsingissä, toukokuun 22 päivänä 1933.

Inkerin vapaajoukot poistuvat Kirjasalosta 5. XII. 1920.

Maalaisväestö vakuuttaa **edullisilla ehdoilla** omaisuutensa palon varalta **omassa vakavaraisessa vakuutuslaitoksessa**

Suomen Maalaisten Paloapuyhdistyksessä

Perustettu 1857

Pääkonttori: Helsinki, Ritaritalo

HUOM.! Yhdistys ottaa nyttemmin vakuutukseen myös irtaimistoa kaupungeissa. Tiedustelkaa vakuutusehtojamme!

Odottamattomat tapaukset

voivat äkkiä suuresti lisätä menojanne tai vähentää tulojanne.
Tuollaisten tapausten varalta tulee jokaisella perheellä ja yksityisellä olla

VARARAHASTO,

joka vastaa ainakin muutamien kuukausien tuloja.
Ellei Teillä ole sellaista ennestään, ryhtykää sitä keräämään säännöllisin säästöerin.
Suosittelemme tarkoitukseen säästö- tai karttuvaa talletustiliä pankissamme.

Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki

Aleksanterinkatu 46. Pankkiaika 1/2 10—1/2 4

Taiteilija Mooses Putro.

Inkerin kansallishymnin säveltäjä.

NOUSE, INKERI

Inkerin kansallishymni.

2. Kerran kaikuu vielä kaunis soitto
Kautta kallihimman synnyinmaan.
Valon, vapauden ompi voitto,
Riemuiten käy kansa laulamaan.
Kuullen kutsumusta mielin, innoin,
Kaikuaapi silloin täysin rinnoin:
Nouse, Inkeri, sun laulus soi!
Nouse, päiväks' jo vaihtuu koi!

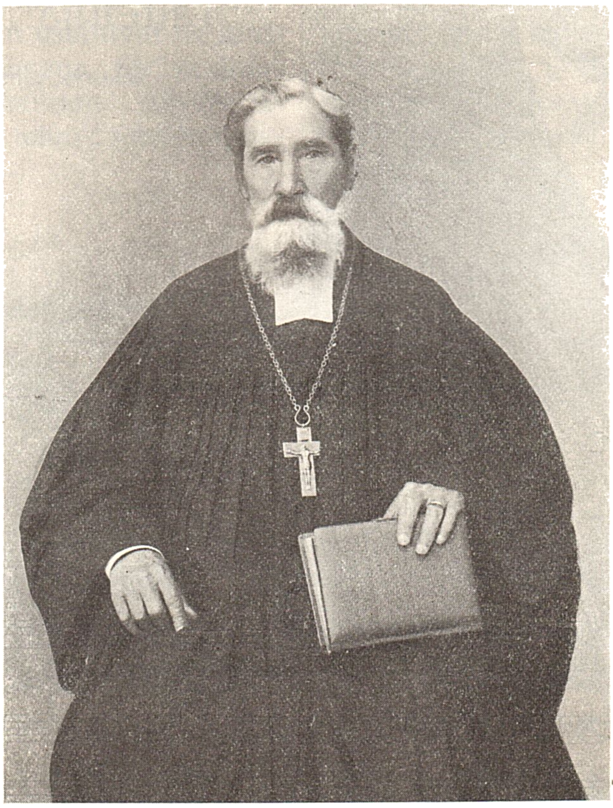
* Yksiäänisesti lauletaan D-tuurissa.

Inkerin ensimmäinen lauluseura.

Kun 1860-luvulla vuosisataisen maaorjuuden ies poistettiin Venäjän kansojen hartioilta, pääsi Inkerin suomalainen heimokin »herranvallan alta» ja sai oikeuden järjestää kotikontunsa omalle maatilkulleen. Sitä ennen inkeriläisellä talonpojalla ei ollut kotia, jota hän olisi voinut sanoa omakseen. Ympärillä olevat rehevät pellot, kohisevat purot ja humisevat metsät olivat toisten omaisuutta. Niiden perkaamiseen ja raivaamiseen käytettiin maaorjia, mutta hedelmät korjasi toinen. Työntekijät saivat vain sen verran, ettei tarvinnut nälkäkuolemaan sortua. Raskaan orjatyön ohella »hovin» voudin raipaniskut olivat alati uhkaamassa talonpojan raihnaista ruumista.

Voimme kuvitella, millainen mahtoikaan olla Inkerin kansan henkinen elämä maaorjuuden aikana. Se oli Kullervon synkän tarinan ainaista kertautumista ja taistelua olemassaolonsa puolesta. Eipä suotta Inkerin kansa pukenutkaan sydänsurujaan kalevalaisiin Kullervo-runoihin, jotka enimmäkseen ovatkin lähtöisin Inkeristä.

Maaorjuuden päätyttyä alkoi Inkerin kansan elämässä uusi ajanjakso. Tsaarin julistuskirjalla oli suuri merkitys Inkerin kansan taloudelliselle kehitykselle ja hengenviljelykselle. Henkisten harrastusten herättäjänä oli silloinen ainoa sivistyneistö, luterilainen papisto, joka sai vaikutteita kotimaastaan, Suomesta. Papiston toimesta perustettiin Inkeriin sunnuntaikouluja, kansakouluja sekä viritettiin harrastusta kuorolauluun.

A. J. Piispanen.

On sangen kuvaavaa, että kuorolaulu sai alkunsa Inkerin syrjäisimmällä kolkalla, Markovalla, joka sijaitsee Laatokan eteläpuolella.

Markkovan seurakunta on Inkerin pienimpiä pitäjiä, käsittäen noin 2,500 asukasta ja 13 suomalaista kylää, jotka ovat ryhmittyneet verraten pienelle alalle venäläisen väestön keskelle. Ruotsin vallan aikana näillä seuduilla oli vankka suomalainen asutus, useita kymmeniä kyliä, jotka kuuluivat Lopen pitäjään. Luterilainen kirkko sijaitsi silloin Laatokan etelärannalla *Puttila*-nimisellä mäellä, josta muutaman kilometrin päässä kulki Stolbovassa v. 1617 hyväksytty Ruotsin ja Venäjän välinen raja.

Vaikka tämä seutu on Inkerin syrjäisempiä, ovat siellä monet valistusharrastukset heränneet verraten aikaisin, joskaan ne monestakin syystä eivät ole voineet kohota korkeammalle. Niinpä sinne jo vuonna 1862 perustettiin kansakoulu, jossa opettajana toimi kirkkoherran sisar Lovisa Groundström. Luokkahuone sijaitsi pappilassa. Samana vuonna valmistui oma koulurakennuskin, jossa myöhemmin opetettiin rippinuorisoa.

Toiseksi on mainittava Inkerin ensimmäisen lauluseuran perustaminen. Tämä tärkeä sivistyksellinen toimenpide on laskettava yksistään silloisen innokkaan ja musikaalisen kirkkoherran *A. J. Piispanen* ansioksi.

Kun mainittu sielunpaimen v. 1865 tuli Markkova-Järvisaaren kirkkoherraksi, tapasi hän siellä hyvä-

luontoista, rehellistä, mutta kaikessa takapajulla olevaa ja kehittymätöntä kansaa. Henkistä elämää ei ollut nimeksikään. Kirkkolaulukin oli huonoa, joten alussa lauluseuran perustaminen ei voinut tulla kysymykseenkään. Saadakseen kansan valveille alkoi kirkkoherra Piispanen vaikuttaa sydämiin voimakkailla herätyssaarnoilla.

Jonkin ajan kuluttua alkoi ilmestyä henkisen elämän oireita seurakunnassa. Lauluharrastuskin alkoi kasvaa, joten oli tullut aika ryhtyä perustamaan lauluseuraa. Ensi työkseen opetti Piispanen rippilapsilleen virsiä minkä ennätti. Soittokoneina käytettiin virsikanteleita, joita tilattiin Suomesta useampaan kertaan. Rippinuorisoa opetettiin tuntemaan nuotit ja soittamaan kanteletta. Jonkin ajan kuluttua oli kanteleita melkein jokaisessa talossa ja niitä ruvettiin valmistamaan myöskin omassa pitäjässä. Ensin laulettiin yksiäänisesti, sitten siirryttiin vähitellen moniääniseen lauluun. Harjoituksia pidettiin joka sunnuntai iltapäivisin Markkovan kirkossa, keskellä viikkoa harjoiteltiin Järvisaaren Mujan kylässä. Suurena apuna kirkkoherralle laulutaidon opettamisessa olivat kummankin seurakunnan lukkarit, Markkovalla *J. Sirkkunen* ja Järvisaarella *P. Komonen*. Kirkkoherra Piispanen itse kirjoitteli runoja ja sepitteli kuorolauluja, joita siihen aikaan suomenkielellä oli vähän saatavana. Niistä mainittakoon m. m. laulu »Pyhä sointu», joka oli omistettu Inkerin ensimmäiselle lauluseuralle ja jota laulettiin säveleellä »Kuule kuinka soitto kaikuu».

Laulun kaksi ensimmäistä säkeistöä kuuluivat seuraavasti:

»Lahjan mitä suloisimman
Luonut Luoja kallehimman,
Ompi laulannon,
Ompi soitannon.
Sydän tässä sykkäilevi,
Taivaaseehen liitelevi
Soinnun siivillä,
Soinnun siivillä.

Luonnon voimat juttelevat,
Luojan töistä laulelevat
Vuorolauluillaan,
Äänilauluillaan.
Kuule! Kosket kohisevat,
Salon hongat humisevat
Pyhää sointua,
Pyhää sointua.»

Kirkkoherra Piispasen uuttera työ oli kantanut kauniita hedelmiä. Hänen siirryttyään papiksi Tuutariin Markkovan lauluseura jatkoi toimintaansa aina vallankumousvuosiin asti.

Inkeriläisiä runoja.

LAULUSTA.

Sopineekos, syntyneekös
suurta suutani avata,
levitellä leukapäitä
noien selvien seassa,
ankarojen arttelissa?

Kehannenkos, kelvannenkos,
kelvannenkos poika kehno
virrenseppien sekahan,
laulajien laiturille?

Ehkä suu sulettaneekin,
kieli kelläeltänevi
tällä maalla vierahalla,
tehhään suu suden pesäksi,
kieli karhun kammariksi.

Mitä tuosta, jos mie laulan
tahi tuosta, jos mie tanssin!
Vallan antoi vanhempani
pyhäiltoina iloita,
aret käydä askareissa.
Isäni ilon suvaitsi,
emoni lavean laulun;
isäni on ilon tekijä,
mie itse ilon pitäjä.

Sorja Suomessa edellä,
kaunis Karjalan rajalla,
ratto Raudun kirkon luona:
Siell ei orjaksi oteta,
tehdä herroin tensikoiksi.
Soisin miekin, kuin mie saisin,
saisin Suomehen sukuni,
Käkisalmehen kälyni,
Natoni Kivennavalle,
sulhaseni Suvannon luokse.

IKÄVÄ OMIA MAITA.

(Pohjois-Inkeristä).

Kuin katsoin omille maille,
meidän maille mairehille,
omat maat on mansikkaiset.

Katsoin maille vierahille:
muien maat kuin mustikkaiset,
vierahat veren punaiset.

Kun katsoin omille maille,
tuhat tuohusta palavi
tuhannen tuvan ovilla,
sata savua näkyvi
sadan saunan salvamilla.

Hyvä on olla meijän puolla,
kaunis Karjalan rajoilla,
kaunis nuotti kannatella,
nurmi nostaa nuoren heinän,
suo kasvaa sorean koivun,
kangas kaunihin petäjän,
korpi kuusen kukkalatvan.

Meiän maill on puut punaiset,
puut punaiset, maat siniset,
hopeaiset hongan oksat,
keltaiset petäjän kerkät,
vaskiset katajan varvat.

Sylin puut, sylin petäjät,
sylin hongat huolaniekat.

Katsoin maille vierahille,
tuiki tuntemattomille:

Sata nälkää näkyvi,
tuhat tuskia kovia,
selin puut, selin petäjät,
selin hongat huolaniekat,
selin on ilman lintusetkin.

Parempi omilla mailla
olla olkihuonehissa,
ropehesta vettä juoda,
syödä otrat olkinensa,
kaurat kaikki ripsinensä,
kuin on mailla vierahilla
korehissa kartanoissa
juoda tuopista olutta,
pikarista pismitellä.

Parempi omilla mailla
käydä suurta suota myöten
kuin on mailla vierahilla
kävellä kivikatuja,
linnanteitä lippaella.

SUVIVIRSI.

Mukaellen vatjasta suomensi VÄINÖ SALMINEN.

Kunhan kevät kerkeävi,
saapuvi suvi suloinen,
järven jäätiköt sulavat,
meren rannat raukeavat,
ojanpohjat oikenevat.
Vanhoille suvi suloinen,
ikäpuolille ihana.
Meille laulut laukeavat,
ilovirret viskotahan.
Ehtoiset emoni lapset,
kaimani kotikanaset,
suloinen suvinen päivä:
kun saa kultani kujalle,
vaskipaula vainiolle,
kuja paistaa kultaiselta,
vainio vaskelta hyvältä.
Kilvoin kiittelen emoa,
kallehuista kantajata,
emo neitosen ehitti (vaatetti)
vaali valkean hamehen,
vyötti vyöllä kaunihilla,
kirjavalla kiinnitteli,
panimella päitetyllä.
Isä istuu ikknnassa,
kuulee kurkihirren alle,
kuinka laulaa laukomansa,
laulaa laatuja sanoja.
Kuuluvi kumu kujille,
luullaan kukkuvan käkösen,
satakielosen sanovan.
Emo vasten vastajavi,
sanovi sulalla suulla:
»Eivät laula linnan linnut
kukkuile kevät käköset,
satakielonen sanele,
laulaa laukomaisueni,
imeteltyni iloitsee.»

Tyttäret, sisarueni,
ehtoiset emoni lapset,
laulakaa emoni lapset,
kukkukaa, isäni kullat,
Luojan suuressa suvessa!
Sinis on iloinen aika,
kunis kassa kaulallasi,
kutrit kultaiset olalla,
suvituulien sukia.

Tyttäret, sisarueni,
kultakassan kantajaiset,
pankaamme käsi kätehen,
sormus sormuksen lomahan!
Lähemme läpi kylien,
läpi linnan linnukkaiset;
kaunihilla kaltahalla
maire marjamättähillä
sointuvat sanat paremmin.
Laulamme yhessä lapset,
kukumme yhessä kullat:
pitkän talven taipaleella,
kauan kaihossa elimme,
suven suussamme pitäen,
kesän aina kielellämme.

H. Kaksonen Kultasepänliike

Helsinki, Mikonkatu 8 A. (pihan puolella), puh. 26950

Valmistaa ja myy kaikenlaisia kulta- ja hopeateoksia. Suorittaa huolellisesti kaikkia alaan kuuluvia tilaus- ja korjaustöitä.

Inkerin Liiton merkkien valmistaja.

Minkä taakseen säästää, sen edestään löytää

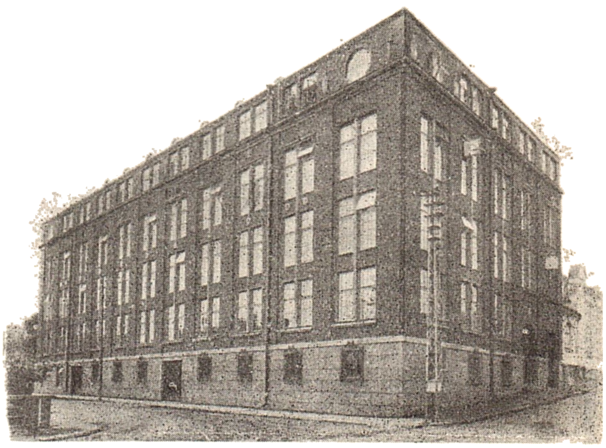
Helsingin Suomalainen Säästöpankki

Kluuvikatu 8
Turuntie 36

TUNNETTEKO INKERIÄ?

Inkerin Liitolta saatavana:

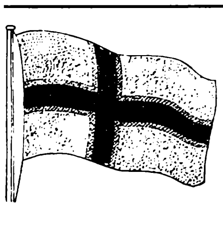
1	**Antti Tiittanen:** Inkeri. Yleissilmäys ...	8: —
2	**Antti Tiittanen:** Oma Inkerini............	10: —
3	**Juuso Mustonen:** Inkerin suomalaiset seurakunnat ynnä liitteenä Inkerin kartta	30: —
4	**Juuso Mustonen:** Inkerin asutus ja nimistökartta	20: —
5	**Juuso Mustonen:** Inkerin heimokartta »Inkerin suomalaiset»	20: —
6	**Juuso Mustonen:** Inkerin Lauluja. I.	4: —
7	**Juuso Mustonen:** Inkerin orjantappurainen tie	3: —
8	Inkeri, Inkerin Liiton 10-vuotisjulkaisu	10: —
9	Suomalainen Inkeri, Inkerin Liiton 2:n vuosijulkaisu	10: —
10	Inkerin vaakuna-aiheisia rintamerkkejä	30: —
11	Inkerin pienoislippuja metallijalustoineen	100:—
12	Inkerin pienoislippuja puujalustoineen	20: —
13	Nouse Inkeri, Inkerin kansallislaulu	1: —

ARVI A. KARISTO

OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNASSA

Sisämaan monipuolisimmat ja suurimmat graafilliset laitokset satoine ajanmukaistutettuine työkoneineen sijaitsevat nyt uudessa liiketalossamme ja tarjoavat palvelustaan kansalaisille kaikkialla.
Huokeat maaseudun hinnat.

Inkerin pieniä LIPPUJA
saatavana
INKERIN LIITOLTA

Kansalaiset

muistakaa lahjoituksillanne

INKERIN SIVISTYSRAHASTOA.

Siinä on suomalaisen Inkerin tuki ja turva.

Vakuutusosakeyhtiö

POHJOLA

Rahastot Smk. 70.000.000.—

Palo-, murto-, meri-, auto- y. m. vakuutuksia

Tapaturmavakuutus Oy.

KULLERVO

Rahastot Smk. 44.000.000:—

Kaikenlaisia tapaturmavakuutuksia

VANHOJA, VANKKOJA SUURYHTIÖITÄ!

PÄÄKONTTORIT

Helsinki, Aleksanterink. 44. Puh. 25871 (vaihde)

Asiamiehiä kaikkialla maassa

ARINAN RAVINTOLA

Oulu, Kirkkok. 11, puh. 428. Avoinna klo 8—23

Hyvin suosittu
Ruokailupaikka
Siisti
ja tilava huoneusto.

Tarjoillaan: aamiaisia, päivällisiä, annoksia, kahvia, teetä, jäätelöä, virvokkeita y.m.

Pääkaupungin tunnetuin ostopaikka.

Miesten PAITOJA, valkoisia ja värillisiä
KRAVATTEJA, suuri valikoima, uusimmat muodit
ALUSVAATTEITA, miesten ja naisten
SUKKIA, maamme tunnetuimmat merkit

Liikkeemme halvat hinnat ovat kuuluisia

ILMARI HELANDER

Pohj. Esplanaadinkatu 31.

Suomen Maatalous-Osake-Pankki

Pääkonttori Helsingissä
41 haarakonttoria.

Täydellinen pankkiliike
Edulliset talletusehdot

HOTELLI GRAND

(Ent. Fennia)

Puhelimet vaihde 205—46.
Ravintola 27 968—27 690.

Helsinkiin matkustavat:
HUONEITA Smk:sta 30:—
KYLPYHUONEELLA 60:—

Keskeinen asema. Ensiluokkaiset huoneet kaikkine nykyajan mukavuuksineen

Huoneita yhdistyksille. I luokan keittiö.

OSAKEYHTIÖ GRANIT

Hautapatsaita

varastosta ja tilaamalla

Murskattua graniittia

haudan koristeeksi, halvalla

HELSINKI, Bulevardi 22. Puh. 33 087. Lapinlahdenkatu 33. Puh. 41 424.
HANKO, Puh. 7.

Kansallisvaltiota ei luoda ilman että talouselämä suomalaistuu

J. W. Snellman.

Uutuus:
Erikois-Kerho
— erikois tupakka ja erikoisvanu
3 markkaa 25 kpl.

Kerho

Suomalaisten
Savuke

VIIPURIN TUPAKKA O.Y.

Hämeenlinna 1933, Arvi A. Karisto Osakeyhtiön kirjapaino.